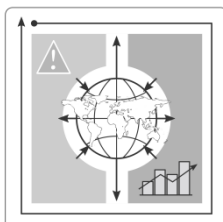

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«Παγκόσμιες Προκλήσεις και Συστήματα Αναλύσεων»

Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα στις Χώρες του Νότου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την Παγκόσμια Οικονομική Κρίση, 2007-2018

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία Ειδίκευσης
«Ανάλυση δεδομένων στην παγκόσμια πολιτική»

Βασίλειος Θ. Ζούμπος

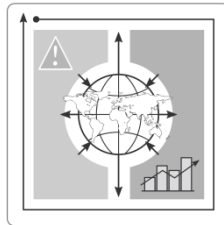
Τριμελής επιτροπή:
Ν. Σ. Κουτσούκης, Αναπληρωτής Καθηγητής
Ε. Φακιολάς, Επίκουρος Καθηγητής (ε)
Α. Κάργας, Διδάκτωρ
(ε) – Επιβλέπων

Τελική έκδοση

Κόρινθος, 2019

UNIVERSITY OF THE PELOPONNESE
SCHOOL OF SOCIAL & POLITICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE & INTERNATIONAL RELATIONS

MASTER'S PROGRAMME IN
"GLOBAL RISKS AND ANALYTICS"

Government Effectiveness in the South of the European Union during the Global Economic Crisis, 2007-2018

*Master's dissertation specializing in
"Data analysis in global politics"*

Vasilios Th. Zoumbos

Committee:
N.S. Koutsoukis, Associate Professor
E. Fakiolas, Assistant Professor (s)
A. Kargas, PhD
(s) – Supervisor

Final version

Corinth, Greece, 2019

Φύλλο αξιολόγησης

Η διπλωματική εργασία με τίτλο «Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα στις Χώρες του Νότου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την Παγκόσμια Οικονομική Κρίση, 2007-2018» του Βασιλείου Θ. Ζούμπου αξιολογήθηκε από την τριμελή επιτροπή, τόσο ως προς την ποιότητα του κειμένου, όσο και ως προς την ποιότητα της προφορικής παρουσίασης και υπεράσπισης της διπλωματικής εργασίας ενώπιον ακροατηρίου.

Η διαδικασία αξιολόγησης της διπλωματικής εργασίας ολοκληρώθηκε την.....με γενική επίδοση:
.....

Καλώς

Λίαν Καλώς

Άριστα

Τα μέλη της τριμελούς επιτροπής

Ν. Σ. Κουτσούκης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Ε. Φακιολάς, Επίκουρος Καθηγητής (ε)

Α. Κάργας, Διδάκτωρ Οικονομικών

Abstract

The thesis focuses on the concept of government effectiveness on the European continent during the years 2007-2018, thus from the onset of the global financial crisis until the end of fiscal intervention in Greece, which terminates a large recession period in Europe. Data, which is drawn from the World Bank and the Economist including countries of the Southern Europe (Portugal, Spain, Malta, Italy, Greece, Cyprus), aims to examine and analyze how Government effectiveness is influenced by various macroeconomic variables, but also by various other indicators e.g. index of democracy, political stability, control of corruption, rule of law. The aim of this study is to produce a dynamic model, with the database to be in the form of Time Series (Time-series cross-section-TSCS) and can be shaped as layered data in order to study the relationship between dependent (Government efficiency) and independent variables (political and economic environment). Finally, government efficiency is also considered as an independent variable and how it affects the democracy index. The research question is the examination of government effectiveness as a dependent and independent variable in relation to the economic, political environment and the Democracy index.

Keywords: Government Effectiveness, economic environment, political environment, democracy, data analysis, big data

Περίληψη

Η εργασία εστιάζει στην έννοια της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας σε κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τα έτη 2007-2018, δηλαδή από την έναρξη της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης έως και την λήξη της δημοσιονομικής «παρέμβασης» στην Ελλάδα το 2018, η οποία τερματίζει ένα μεγάλο οικονομικό κύκλο ύφεσης στην Ευρώπη. Ειδικότερα, η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων, τα οποία αντλούνται από την Παγκόσμια Τράπεζα και τον Economist, αφορά τις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου (Πορτογαλία, Ισπανία, Μάλτα, Ιταλία, Ελλάδα Κύπρος), επιχειρεί να καταδείξει πως η κυβερνητική αποτελεσματικότητα επηρεάζεται από διάφορες μακροοικονομικές μεταβλητές (ανεργία, φορολογικά έσοδα, άμεσες ξένες επενδύσεις), αλλά και από διάφορους άλλους δείκτες π.χ. πολιτική σταθερότητα, έλεγχο διαφθοράς, κράτος δικαίου. Σκοπός είναι η μελέτη και αποτύπωση ενός δυναμικού μοντέλου, όπου η βάση δεδομένων έχει τη μορφή χρονοσειράς (Time-series cross - section - TSCS) και μπορεί να διαμορφωθεί σαν σύνολο πολυεπίπεδων δεδομένων, προκειμένου να μελετήσουμε τη σχέση μεταξύ εξαρτημένων (κυβερνητική αποτελεσματικότητα) και ανεξάρτητων μεταβλητών (πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον). Επίσης, η κυβερνητική αποτελεσματικότητα επιχειρείται να εξεταστεί ως ανεξάρτητη μεταβλητή και το κατά πόσο επηρεάζει το δείκτη δημοκρατίας. Η κεντρική θέση της εργασίας είναι η εξέταση της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας ως εξαρτημένη και ανεξάρτητη μεταβλητή σε σχέση με το οικονομικό, πολιτικό περιβάλλον καθώς και το δείκτη δημοκρατίας.

Όροι κλειδιά: Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα, οικονομικό περιβάλλον, πολιτικό περιβάλλον, δημοκρατία, ανάλυση δεδομένων, μεγάλα δεδομένα

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της Διπλωματικής Εργασίας στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Παγκόσμιες Προκλήσεις και Συστήματα Αναλύσεων» του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ανοίγει ένας ευρύς γνωσιακός κύκλος με αφετηρία τη διεθνή Πολιτική και τα Big Data, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της 4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης. Η αρχική μου επιδίωξη για υψηλού επιπέδου εξειδίκευση στην ανάλυση δεδομένων στην Παγκόσμια Διακυβέρνηση, αποδείχτηκε πλήρως αληθινή, καθότι το πρόγραμμα αποτέλεσε εφελκυστικό προβληματισμού και μεγαλύτερης ενασχόλησης με ένα πεδίο όπου η διεπιστημονική του φύση είναι σε εμβρυακή φάση, τουλάχιστον στην Ελλάδα.

Βασικοί συντελεστές στην καινούργια μου ακαδημαϊκή πρόκληση αποτελεί όλο το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος καθώς και οι Επιστημονικοί Συνεργάτες. Παράλληλα, η συνεργασία, ο διάλογος και η ανταλλαγή απόψεων με τους συμμετέχοντες στο Πρόγραμμα, ήταν εξίσου επικοινωνιακή και πολλές φορές καιρία, αν λάβει κανείς υπόψη το ακαδημαϊκό και επαγγελματικό υπόβαθρο τους.

Πιο συγκεκριμένα, σημαντική συμβολή κατέχει ο Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου κύριος Ευστάθιος Φακιολάς, ο οποίος ως επιβλέπων με το δυναμισμό και την μεταδοτικότητα του, μετέτρεψε την εμπειρία αυτή σε ένα πραγματικό καταιγισμό ιδεών και κριτικής σκέψης για θέματα Διεθνούς Πολιτικής.

Στην προσπάθεια για το ταίριασμα της θεωρίας με την Ανάλυση Δεδομένων, καθοριστικό ρόλο κατέχει ο Αναπληρωτής Καθηγητής του ίδιου Τμήματος, Νικήτας – Σπύρος Κουτσούκης, ο οποίος μέσα από την άρτια τεχνική του κατάρτιση, με βοήθησε ώστε να αντιληφθώ πλήρως τη σημασία όχι μόνο των αριθμών αλλά και τη γνώση των εργαλείων που μελετούν μεγάλα δεδομένα.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον Επιστημονικό Συνεργάτη του ιδίου Προγράμματος Δρ. Αντώνη Κάργα, για την άψογη συνεργασία μας σε σύγχρονα αντικείμενα εμβάθυνσης στην ανάλυση δεδομένων, με την εκμάθηση σύγχρονων εργαλείων.

Θέλω ακόμη να ευχαριστήσω τους συμφοιτητές μου στο Τμήμα με τους οποίους συνοδοιπορήσαμε σε συγκλίσεις μέσα από διαφορετικές γνωστικές αφετηρίες και ιδιαίτερα τους Γεώργιο Βλάχο, Πλοίαρχο ε.α ΠΝ, Γεώργιο Νάννο. Πλωτάρχη ΠΝ, Ανδρέα Θεοφίλη, Ανθυποπλοίαρχο (Ε) ΠΝ, Ιωάννη Φυτά, Σμήναρχο (Ι) ΠΑ, Δημήτριο Σαραντάρη, Επισμηναγό (Ι) ΠΑ,

Δημήτριο Οικονομόπουλο, Επισμηναγό (Ι) ΠΑ, Μαρίνο Λεβέντη, Σμηναγό (Ι) ΠΑ, Αλέξιο Τσαπικούνη, Σμηναγό (Ι) ΠΑ, Κλεάνθη Σχοινά, Συνταγματάρχη ε.α. (ΣΞ), Δημήτριο Τσιάκο Αστυνόμο Β΄ της Ελληνικής Αστυνομίας. Επίσης, τη γραμματεία του Μεταπτυχιακού Προγράμματος για την άμεση ανταπόκρισή τους σε κάθε διοικητικό και οργανωτικό μας ζήτημα.

Η σκέψη με τα ευγενέστερα αισθήματα μου αφορά εκείνους που σιωπηλά ενισχύουν με απόλυτη εμπιστοσύνη κάθε προσπάθεια μου για τολμηρές πρωτοβουλίες στην έρευνα, τη διδασκαλία και στις μακρότατες συζητήσεις μας: τον Καθηγητή Οικονομικής Ιστορίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο κύριο Ευάγγελο Πρόντζα, την Διδάκτωρ Οικονομικής Κοινωνιολογίας Βιργινία - Αναστασία Φουρνάρη και την Υπ. Διδάκτωρ στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου κυρία Ευσταθία Ντρούβα.

Τέλος, ως τελευταία ευχαριστία αλλά και πιο σημαντική, στους γονείς μου για την όποια ηθική και άλλη συμπαράσταση και ιδιαίτερα στη σύζυγο μου Μαρία Ορφανού, όπου εδώ και 15 χρόνια με έχει στηρίξει ηθικά και συναισθηματικά στη μακρά μου πορεία στο ταξίδι της γνώσης και η οποία είναι δίπλα μου σε κάθε καινούργιο τόλμημα. Της ζητώ συγνώμη για όλες τις στιγμές που χάσαμε!

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2019

Περιεχόμενα

ABSTRACT.....	I
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	II
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	III
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	V
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	VII
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ.....	VIII
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	VIII
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	3
2.1 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ.....	3
2.2 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	5
2.2.1. ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ.....	5
2.2.2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ.....	6
2.2.3. ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ.....	7
2.2.4. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.....	9
2.3 ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΩΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	12
2.3.1. ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.....	12
2.3.2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	13
2.3.3. ΑΝΕΡΓΙΑ.....	14
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	15
3.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΚΑΙ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	15
3.2 ΜΟΝΤΕΛΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ.....	19
4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	20
4.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	20
4.1.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.....	21
4.1.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	24

4.1.3	ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	27
4.2	ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ	29
4.3	ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ	32
5.	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	39
6.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	41
7.	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΗΓΩΝ	44
8.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	53
8.1	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	53
8.2	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β	62

Κατάλογος Πινάκων

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ.....	21
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	35
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	36
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.....	37
A.1.1 ΑΝΕΡΓΙΑ	54
A.1.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΈΣΟΔΑ	55
A.1.3 ΆΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.....	56
A.2.1 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ.....	58
A.2.2 ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	58
RULE OF LAW	58
A.2.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	59
A.2.4 ΈΛΕΓΧΟΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ	59
A.3.1 ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	61
GOVERNMENT EFFECTIVENESS	61
B.1.1 CORRELATIONS	63
(ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ, ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ).....	63
B.1.1.1 CORRELATIONS	64
(ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΑΝΑ ΧΩΡΑ).....	64
B.1.1.2 CORRELATIONS	65
(ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΑΝΑ ΧΩΡΑ).....	65
B.1.1.3 CORRELATIONS	66
(ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΑΝΑ ΧΩΡΑ).....	66
B.1.2 R ² , ANOVA TEST, REGRESSION ANALYSIS.....	67
(ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ).....	67
B.1.3 R ² , ANOVA TEST, REGRESSION ANALYSIS.....	68
(ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ).....	68
B.1.4 R ² , ANOVA TEST, REGRESSION ANALYSIS.....	69
(ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ).....	69
B.1.5 ΤΕΣΤ ΠΟΛΥΣΥΓΡΑΜΜΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	70
MULTICOLLINEARITY TEST (COEFFICIENTS, COLLINEARITY DIAGNOSTICS)	70
(ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ).....	70
B.1.6 ΤΕΣΤ ΠΟΛΥΣΥΓΡΑΜΜΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	71
MULTICOLLINEARITY TEST (COEFFICIENTS, COLLINEARITY DIAGNOSTICS)	71
(ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ).....	71
B.1.7 KNIME WORKFLOW	72
(ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ).....	72
B.1.8 KNIME WORKFLOW	73
(ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ).....	73
B.1.9 KNIME WORLFLOW.....	74
(ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ).....	74

Κατάλογος Γραφημάτων

ΓΡΑΦΗΜΑ 1: ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΝΟΤΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ (2008 – 2017).....	23
ΓΡΑΦΗΜΑ 2: Το ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΝΟΤΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ (2008 – 2017).....	26
ΓΡΑΦΗΜΑ 3: Η ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΝΟΤΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ (2008 – 2017).....	27
ΓΡΑΦΗΜΑ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	30
ΓΡΑΦΗΜΑ 5: ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	31
ΓΡΑΦΗΜΑ 6: ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	32

Κατάλογος Διαγραμμάτων

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Το ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ (ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ).....	16
--	----

1. Εισαγωγή

Το θέμα έρευνας ξεκινά από την προβληματική ότι η κυβερνητική αποτελεσματικότητα είναι σχετικά μια δύσκολη αυτοπροσδιοριζόμενη έννοια, δεδομένου ότι η διεθνής βιβλιογραφία και οι σχολές σκέψης δεν συγκλίνουν ως προς τον ορισμό της και στα στοιχεία που την αποτελούν. Η Διακυβέρνηση είναι μια πολύπλευρη έννοια που περιλαμβάνει όλες τις πτυχές της άσκησης εξουσίας μέσω τυπικών ή άτυπων θεσμών στη διαχείριση ενός κράτους (Huther and Shah, 1998: 2). Η αποτελεσματικότητά αναφέρεται στην απόδοση της δημόσιας διοίκησης και στους ανθρώπους που την απαρτίζουν, στο βαθμό επίτευξης στόχων και στην επιτυχία της αποστολής της (Raine and Steinbauer, 1999). Πιο συγκεκριμένα, η κυβερνητική αποτελεσματικότητα είναι προσανατολισμένη στη γενικότερη αξιολόγηση του κυβερνητικού έργου, εξασφαλίζοντας έτσι μεγαλύτερη λογοδοσία του δημόσιου τομέα (Huther and Shah, 1998). Διάφορες μελέτες δείχνουν ότι η βελτίωση της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας σχετίζεται με μεταβλητές όπως η οικονομική ανάπτυξη, δημόσιες επενδύσεις, άμεσες ξένες επενδύσεις (Gurta et al., 1998, Mauro 1998, Boswell and Richardson 2003, McKinney and Moore 2007).

Το κεντρικό ερώτημα συνοψίζεται στο αν και πως η κυβερνητική αποτελεσματικότητα στις χώρες της Ευρωζώνης την εποχή της κρίσης των ετών 2007-2018, ως εξαρτημένη μεταβλητή, επηρεάζεται από το οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά το οικονομικό περιβάλλον συμπεριλαμβάνουμε μεταβλητές όπως οι ΑΞΕ, τα φορολογικά έσοδα και η ανεργία, ενώ για το πολιτικό μεταβλητές όπως Πολιτική Σταθερότητα, Έλεγχος Διαφθοράς, Κράτος Δικαίου. Παράλληλα, η έρευνα επιχειρεί να θεωρήσει την κυβερνητική αποτελεσματικότητα και ως ανεξάρτητη μεταβλητή, εξετάζοντας πως επηρεάζει τον Δείκτη Δημοκρατίας. Άρα η εργασία διαπραγματεύεται την έννοια της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας σε σχέση με ένα ευρύ φάσμα ανεξάρτητων μεταβλητών, αλλά και όντας η ίδια ανεξάρτητη.

Η επιρροή που ασκείται από φορείς της διεθνούς ανάπτυξης σε υπερεθνικό επίπεδο παραμένει τεράστια, ενώ οι ίδιοι (ΟΟΣΑ, ΔΝΤ, Παγκόσμια Τράπεζα) παραμένουν οι κύριοι stakeholders των πρακτικών χάραξης πολιτικής και χρηματοδότησης των τοπικών κυβερνήσεων, με τις τελευταίες να έχουν στρατηγικά οικειοποιηθεί ότι η επιρροή αυτή μπορεί να θεωρηθεί προς όφελος των οικονομιών τους με άμεσο ή έμμεσο τρόπο (άμεσες ξένες επενδύσεις, χρηματοδοτική βοήθεια, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις κ.α.). Οι σχολές σκέψης τείνουν να διαμορφωθούν και να διακριθούν από ορισμένους παράγοντες: σε εκείνους που υποστηρίζουν

ότι τέτοιου είδους δημοσιονομικές «παρεμβάσεις» δεν επηρεάζονται μόνον από ιδιοτέλεια αλλά από την επιδίωξη των διεθνών αυτών οργανισμών για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των τοπικών κυβερνήσεων, την προώθηση της συμμετοχικής ανάπτυξης και την υλοποίηση αλλαγών και μεταρρυθμίσεων και σε εκείνους που θεωρούν ότι παρά τις πολυάριθμες θεσμικές αλλαγές για την ενίσχυση της συμμετοχικότητας, η οικονομική «καταδυνάστευση» είναι προφανής στο όνομα του νεοφιλελευθερισμού. Από τη δεκαετία του 1980 και μετά, οι «εργαλειοθήκες» των υπερεθνικών οργανισμών περιλαμβάνουν πολιτικές ιδιωτικοποιήσεων, απελευθέρωση αγορών και αναδιαμόρφωση του κανονιστικού περιβάλλοντος των κρατικών δομών. Τέτοιες μεταρρυθμίσεις «σκληρού τύπου» αποτελούν εχέγγυα για τις «παρεμβάσεις». Μετά την τελευταία κρίση, σημαντικές αποφάσεις που ελήφθησαν σε υπερεθνικό επίπεδο από δρώντες άλλαξαν όχι μόνο το χαρακτήρα της οικονομικής πολιτικής σε χώρες όπου πραγματοποιήθηκαν δημοσιονομικές «παρεμβάσεις», με τα μέτρα που λαμβάνονται για την επίλυση των κρίσεων να εμπλέκουν διαφορετικές ομάδες, τόσο σε εθνικό όσο και σε υπερεθνικό επίπεδο, αλλά και με την συνειδητοποίηση για περισσότερο αποτελεσματική οικονομική διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα: περιφερειακό, εθνικό, διεθνές, και υπερεθνικό.

Οι παραπάνω σκέψεις καθόρισαν τη δομή της εργασίας αλλά και την επιλογή των πηγών. Πιο συγκεκριμένα, στο 2^ο Κεφάλαιο γίνεται μια προσπάθεια ώστε να αποτυπωθούν οι τελευταίες βιβλιογραφικές αναφορές σχετικά με το θεωρητικό μοντέλο, παρουσιάζοντας και αναλύοντας κάθε φορά τη σχέση της εξαρτημένης με την ανεξάρτητη μεταβλητή. Στο 3^ο Κεφάλαιο περιγράφεται η μεθοδολογία καθώς και η ανάλυση του δείγματος αλλά και των στατιστικών μεθόδων που ακολουθήθηκαν. Στο 4^ο Κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά τα ευρήματα της έρευνας καθώς και η σχετική συζήτηση επί των αποτελεσμάτων. Στο 5^ο Κεφάλαιο αναφέρονται οι περιορισμοί και οι προτάσεις μελλοντικής έρευνας, ενώ το 6^ο Κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στα συμπεράσματα της έρευνας. Τέλος, στο 8^ο Κεφάλαιο παρατίθενται ιστορικά στοιχεία και επιπλέον αναλύσεις υπό την μορφή Παραρτημάτων.

2. Βιβλιογραφική Επισκόπηση

2.1 Το πλαίσιο συζήτησης

Όπως ήδη τονίστηκε, η διακυβέρνηση περιλαμβάνει την άσκηση εξουσίας μέσω τυπικών ή άτυπων θεσμών για τη διαχείριση των κρατικών πόρων. Η κυβερνητική αποτελεσματικότητά αναφέρεται στο βαθμό όπου οι δομές της δημόσιας διοίκησης επιτυγχάνουν τόσο τους στόχους όσο και την αποστολή τους (Rainey and Steinbauer, 1999), προσανατολισμένες στο βαθμό όπου οι δημόσιες υπηρεσίες αντιλαμβάνονται τις ανάγκες των πολιτών και την ποιότητα εξυπηρέτησης που εφαρμόζουν, εξασφαλίζοντας έτσι μεγαλύτερη λογοδοσία (Huther and Shah, 1998). Διάφορες μελέτες δείχνουν ότι η βελτίωση της διακυβέρνησης οδηγεί σε καλύτερα αναπτυξιακά αποτελέσματα, τα οποία διαφαίνονται και μετρούνται με τη βοήθεια μεταβλητών, όπως οι δημόσιες επενδύσεις, άμεσες ξένες επενδύσεις και το ΑΕΠ (Gurta et al.. 1998, Mauro 1998, Boswell and Richardson 2003, McKinney and Moore 2007). Η μελέτη και μέτρηση της καλής διακυβέρνησης έχει γίνει αντικείμενο έρευνας από διεθνείς οργανισμούς, όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, μέσω της παραγωγής δεικτών (WBGI) (Kaufmann et al.. 2004, 2008), λαμβάνοντας υπόψη διαρθρωτικά χαρακτηριστικά των κυβερνήσεων (Andrews, 2010) που θεωρούνται σημαντικά για την ανάπτυξη. Οι επιμέρους αυτοί δείκτες κατασκευάζουν τον πλέον κατάλληλο δείκτη να μετρήσει την αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης (LaPorte, 2005). Σε αυτόν περιλαμβάνονται μεταβλητές που μετρούν τις αντιλήψεις της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών, την ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών και το βαθμό ανεξαρτησίας τους από πολιτικές πιέσεις, το βαθμό αποτελεσματικότητας στο σχεδιασμό πολιτικών και υλοποίησης τους, καθώς και την αξιοπιστία και δέσμευση της κυβέρνησης προς αυτές. Ο δείκτης κυβερνητικής αποτελεσματικότητας, αντανακλά την αποτελεσματικότητα του συνόλου του κυβερνητικού έργου, αντλώντας στοιχεία από πηγές δεδομένων που αντικατοπτρίζουν αντιλήψεις για την ποιότητα διακυβέρνησης και που προέρχονται από διαφορετικούς stakeholders, όπως π.χ. αναλυτές, επιχειρήσεις, δημοσίους οργανισμούς. Αρκετοί συγγραφείς υποστηρίζουν ότι ενώ ο δείκτης αυτός είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για την αποτύπωση και μελέτη της ποιότητας διακυβέρνησης, οι χρήστες συχνά αποτυγχάνουν να λάβουν υπόψη περιορισμούς (Arndt 2008, Andrews 2010, Pollitt 2011), όπως έλλειψη διαφάνειας, απουσία μιας ελλοχεύουσας θεωρίας περί καλής διακυβέρνησης, στερεότυπα και προκαταλήψεις, έλλειψη συγκρισιμότητας χρονοσειρών. Ωστόσο, γεγονός είναι ότι οι δείκτες αυτοί παράγονται από διεθνείς οργανισμούς με άρτιο επιστημονικό δυναμικό, ενώ παράλληλα οι Kauffman et al..(2008) έχουν διαψεύσει αυτές τις επικρίσεις ως εννοιολογικά εσφαλμένες και εμπειρικά

αβάσιμες.

Η αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης συμβάλει στην αύξηση του ΑΕΠ, επιβεβαιώνοντας τις θετικές πολιτικές και οικονομικές δραστηριότητες για την ανάπτυξη μιας χώρας (Tjirtoherijanto, 2008). Ο ίδιος ορίζει τον όρο δημόσια διοίκηση ως όλες τις διεργασίες, τους οργανισμούς και ιδιώτες που εμπλέκονται στην εκτέλεση των νόμων και άλλων κανόνων που θεσπίζονται ή που εκδίδονται από τον νομοθέτη, την εκτελεστική εξουσία και τα δικαστήρια, με απώτερο σκοπό και στόχο τον επαναπροσδιορισμό της σχέσης ανάμεσα σε κυβέρνηση και κοινωνία. Οι Brewer et al..(2007), σε μελέτη τους επιβεβαιώνουν ότι ο έλεγχος της διαφθοράς συνδέεται επίσης έντονα με την κυβερνητική αποτελεσματικότητα καθώς και με το βαθμό λογοδοσίας.

Μια άλλη μεταβλητή η οποία έχει μελετηθεί παράλληλα με αυτή της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας είναι αυτή του δείκτη δημοκρατίας. Εννοιολογικά ερωτήματα του τί καθορίζει την «Δημοκρατία», και πώς αυτή πρέπει να διακρίνεται από άλλα είδη πολιτεύματος, είναι μια μακροχρόνια συζήτηση στην πολιτική θεωρία. Είναι σαφές, ωστόσο, ότι Δημοκρατία και αποτελεσματική διακυβέρνηση δεν συμπίπτουν εννοιολογικά ή εμπειρικά (Schmitter and Karl, 1991). Ο λόγος είναι η εσωτερική ετερογένεια των καθεστώτων, η οποία έχει επιβεβαιωθεί σε αρκετές μελέτες (Montinola and Jackman, 2001, Back and Hadenius, 2008, Charron and Lapuente, 2010). Σε μια αναθεώρηση των αποδεικτικών στοιχείων, οι Holmberg et al.. (2009:138) καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι, «εμπειρικά, δεν υπάρχει καμία άμεση σχέση μεταξύ δημοκρατίας και ποιότητας της διακυβέρνησης, κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας». Εάν οι δημοκρατίες διαφέρουν όσον αφορά το «πώς» διέπονται, αυτό θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στην ικανοποίηση ή όχι των πολιτών με τον τρόπο που αυτές λειτουργούν. Αν οι πολίτες είναι σε θέση να σκεφτούν ορθολογικά το κατά πόσο οι δρώντες σε μια δημοκρατία καλύπτουν τις ανάγκες και απαιτήσεις τους (Torcal and Moncagatta, 2011), με άλλα λόγια να αξιολογήσουν το βαθμό αποτελεσματικότητας της κυβέρνησης, τότε αυτό φανερώνει μια συσχέτιση μεταξύ βαθμού δημοκρατίας και κυβερνητικής αποτελεσματικότητας. Μια υψηλή ικανοποίηση σχετικά με το βαθμό αποτελεσματικότητας σε ένα δημοκρατικό καθεστώς, σχετίζεται με την αυξημένη απόδοση της κυβέρνησης σε πολιτικό επίπεδο, η οποία έχει να κάνει με την πραγματική ή αντιληπτή ποιότητα των θεσμικών οργάνων της διακυβέρνησης (Wagner et al.. 2009, Curini et al. 2012) και ιδιαίτερα με την κυβερνητική αποτελεσματικότητα (Dahlberg and Holmberg, 2012).

Συνοψίζοντας, και με βάση την παραπάνω ανάλυση η παρούσα έρευνα θα εστιάσει στην σχέση της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας με το οικονομικό (ΑΞΕ, ανεργία, φορολογικά έσοδα) και πολιτικό (πολιτική σταθερότητα, κράτος δικαίου και έλεγχος διαφθοράς) περιβάλλον καθώς και με τον δείκτη δημοκρατίας.

2.2 Ο ρόλος του Πολιτικού Περιβάλλοντος στην Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα

2.2.1. Έλεγχος Διαφθοράς

Διάφορες σχολές σκέψης προτείνουν την οικονομία ως ένα αποτελεσματικό εργαλείο για τη διερεύνηση της διαφθοράς, με τις κοινωνίες να διαφέρουν ανάλογα με τον τρόπο που θα ερμηνεύσουν τις παθογένειες τους. Παρόλα αυτά, η λεγόμενη «ενδημική» διαφθορά συνεπάγεται μια επίμονη ανεπάρκεια (Fabre, 2017) στην αξιοποίηση οικονομικών εργαλείων για βάσιμους και παραγωγικούς στόχους. Η διαφθορά στο Δημόσιο Τομέα αποδυναμώνει τους αναπτυξιακούς και αναδιανεμητικούς στόχους του Κράτους ενώ παράλληλα δεν είναι συμβατή με τις αξίες της Δημοκρατίας (Rose – Ackerman and Palifka, 2016). Ο βαθμός διαφθοράς καθιστά προβληματική την όποια μεταρρύθμιση και υπονομεύει την εμπιστοσύνη των πολιτών απέναντι στις κυβερνητικές οντότητες, δημιουργώντας μια αλυσιδωτή αντίδραση. Ο σημαντικός βαθμός διαφθοράς σηματοδοτεί παθογένεια στον πυρήνα του κράτους, καταδεικνύοντας την ανάγκη για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις (Ionescu, 2016a).

Οι διάφορες κυβερνητικές πρακτικές αντιμετώπισης της διαφθοράς πρέπει να εξηγούν πώς η διαφθορά λειτουργεί σε συγκεκριμένους τομείς της δημόσιας διοίκησης, ώστε να προσδιορίζεται το πώς αποδυναμώνονται οι δημόσιες πολιτικές. Έτσι, οποιαδήποτε μεταρρυθμιστική πολιτική πρέπει να εφαρμόζεται σε μια λογική κόστους – οφέλους όπου τα οριακά οφέλη από την εφαρμογή είναι σημαντικότερα σε σχέση με τα οριακά έξοδα για την πραγματοποίησή της. Οι συνέπειες της διαφθοράς έχουν αντίκτυπο στην κυβερνητική συνοχή και αποτελεσματικότητα καθώς και τη βασιμότητα των κυβερνητικών δαπανών, με τις βασικές παραμέτρους να είναι το κράτος δικαίου (Nica 2016a) και η δύναμη της γραφειοκρατίας.

Από την άλλη, η διαφθορά περιορίζει την ανάπτυξη και καταστέλλει την εμπιστοσύνη στην κυβέρνηση, με τη λογική ότι η χαμηλή ανάπτυξη και ο σκεπτικισμός προς το κράτος συντελούν και τεκμηριώνουν τη διαφθορά. Αντιθέτως, η χαμηλή διαφθορά διευκολύνει την ανάπτυξη, και συμβάλλει σημαντικά στη δημιουργία μιας αυξημένης κοινωνικής ζήτησης για τον περιορισμό της (Popescu et al. 2017). Παράλληλα, η διαφθορά είναι πιθανό να δημιουργήσει χαμηλότερη ανάπτυξη, με την μείωση τόσο ιδιωτικών όσο και κυβερνητικών επενδυτικών δαπανών (Nica, 2016b), καθώς και περιορισμό της απόδοσης των δημόσιων υπηρεσιών, το οποίο συνδράμει στη μείωση της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας. Με όρους οικονομικούς, οι κρατικές επενδυτικές δαπάνες βελτιώνουν την οικονομική ανάπτυξη, αυξάνοντας το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Σε όλες σχεδόν τις οικονομίες η δύναμη των ρυθμιστικών πολιτικών και η αυξημένη κυβερνητική αποτελεσματικότητα αποτελούν πυλώνες δράσεις για το πώς λειτουργούν οι αγορές (Popescu and Florin, 2016).

Τέλος, η πολιτική συνοχή και η κυβερνητική αποτελεσματικότητα μπορούν να επηρεάσουν την ανάπτυξη, μέσω των επιπτώσεών τους στο ποσοστό και την κατανομή των δαπανών της κυβέρνησης. Η διαφθορά συνδέεται αρνητικά με τις κυβερνητικές επενδυτικές δαπάνες, που

δείχνουν ότι η πιθανή χρηματοδότηση τους μέσω της φορολογίας μπορεί να χαρακτηριστεί αναποτελεσματική (Nica et al. 2017, D' Agostino et al. 2016).

2.2.2. Πολιτική Σταθερότητα

Ο όρος «πολιτική αστάθεια», όπως και η Δημοκρατία, αντιμετωπίζει δύο σημαντικά θέματα: εννοιολόγηση και μέτρηση. Από εννοιολογική άποψη, οι οικονομολόγοι έχουν στηριχθεί σε μεγάλο βαθμό σε ένα ορισμό βασιζόμενο στην πολιτική. Ωστόσο, η ερμηνεία της έννοιας αυτής στην οικονομική βιβλιογραφία είναι διαφορετική από αυτή της πολιτικής επιστήμης. Η πολιτική σταθερότητα έχει οριστεί ως η κανονικότητα των ροών ανταλλαγής πολιτικών απόψεων, ενώ οποιαδήποτε απόκλιση από αυτή τη γραμμή χαρακτηρίζεται ως πολιτική αστάθεια (Ake, 1975: 273). Επίσης, προβλήματα διαφορετικής μέτρησης, προσέγγισης και ερμηνείας έχουν αναγνωριστεί. Σε μελέτη έχουν εισαχθεί τέσσερις διαστάσεις της πολιτικής σταθερότητας: σταθερή κυβέρνηση, σταθερά πολιτικά συστήματα, σταθερή εσωτερική έννομη τάξη και εξωτερική σταθερότητα (Paldam, 1998: 172). Ωστόσο, οι περισσότερες μελέτες επικεντρώνονται στην σταθερή κυβέρνηση (Margolis, 2010: 326). Πολιτική σταθερότητα έχει επίσης αποδοθεί με έξι διαφορετικές συνιστώσες: έλλειψη βίας, έλλειψη διαρθρωτικών αλλαγών, έλλειψη ελέγχου, λειτουργικότητα του κράτους, και τέλος πρότυπα πολιτικών συμπεριφορών (Margolis, 2010: 327). Έτσι, επιχειρώντας να αναλύσουμε περισσότερο το ζήτημα μέτρησης και να διακρίνουμε στοιχεία πολιτικής αστάθειας, τρεις ταξινομήσεις μπορούν να προσδιοριστούν: α) καταναγκαστικές συμπεριφορές όπως δολοφονίες, τρομοκρατία, ένοπλες επιθέσεις, εμφύλιοι πόλεμοι, συγκρούσεις πολιτικών αντιπαραθέσεων, απεργίες β) κυβερνητικές αλλαγές όπως εκλογικές ατασθαλίες, επαναστάσεις και πραξικοπήματα και τέλος γ) πολιτικές διαμαρτυρίες όπως μαζικές συλλήψεις, αντι - εξωτερική πολιτική, πολιτικός κατακερματισμός. Για την έρευνα μας θα επιλέξουμε τις δύο πρώτες κατηγορίες οι οποίες είναι πιο κοντά στον ορισμό που δίνει η Παγκόσμια Τράπεζα για την πολιτική σταθερότητα.

Ένα από τα σημαντικά θέματα στην πολιτική οικονομία είναι αυτό της σχέσης μεταξύ της πολιτικής σταθερότητας, της οικονομικής ανάπτυξης και της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας. Νεότερες μελέτες υποστηρίζουν ότι η πολιτική αστάθεια έχει δυσμενή επίδραση στις δυο προηγούμενες εξαρτημένες μεταβλητές, προκαλώντας αυξημένο κίνδυνο αβεβαιότητας και αστάθειας, επιδείνωσης του κράτος δικαίου και υστέρηση στις επενδύσεις (Roe and Siegel, 2011, Aisen and Veiga, 2013).

Επιπλέον, το άμεσο αποτέλεσμα της πολιτικής αστάθειας στην οικονομική ανάπτυξη είναι εξίσου σημαντικό και για αυτό είναι σημαντική η εννοιολόγηση και μέτρηση της, ώστε να καταλάβουμε το σωστό νόημα από τα δυνητικά αρνητικά αποτελέσματα που προκαλεί. Λαμβάνοντας τις προηγούμενες δύο ταξινομήσεις, όπως αυτές αναλύθηκαν παραπάνω, συνεπάγεται ένας σημαντικός ρόλος για την κυβέρνηση και την πολιτική ηγεσία όσον αφορά την αύξηση του επιπέδου ανάπτυξης μέσω της αποτελεσματικής διακυβέρνησης, όπου η επιτυχία εξαρτάται από την εκτελεστική σταθερότητα (Aise and Veiga 2013, Sen 2013).

2.2.3. Κράτος Δικαίου

Ο Okene (2010) ορίζει τη χρηστή διακυβέρνηση ως μια άμεση σύνδεση με την παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών κοινής ωφελείας, λογοδοσίας, διαφάνειας, υπεροχής του δικαίου, μείωσης της διαφθοράς. Παράλληλα, ο Igbuzor στο Gberevbie et al. (2014), συμπληρώνει ότι είναι η διακυβέρνηση που συνεπάγεται το σεβασμό για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την τήρηση του κράτους δικαίου, στοχεύοντας σε μια πιο ανοικτή διακυβέρνηση, ενώ ο Ekpe στο Gberevbie et al. (2014) υποστηρίζει ότι στόχος της καλής διακυβέρνησης είναι η δημιουργία ενός ευνοϊκού κλίματος για την πολιτική, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη καθώς και την αύξηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας της κυβέρνησης. Το κράτος δικαίου είναι η υπεροχή του δικαίου πάνω σε όλο το πολιτικό σύστημα με την καλή διακυβέρνηση να εξασφαλίζεται όταν υπάρχει επικράτηση του.

Ο Chesterman (2008), καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν τρεις προσεγγίσεις στην έννοια του κράτους δικαίου: η πρώτη προσέγγιση τονίζει τις τυπικές πτυχές του δικαίου και περιγράφει τους διαρθρωτικούς περιορισμούς κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας. Η δεύτερη προσέγγιση, ενσωματώνει ουσιαστικές έννοιες της δικαιοσύνης, και σε γενικές γραμμές, αντιλαμβάνεται το κράτος δικαίου ως ένα σύνολο ιδανικών για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τέλος, η τρίτη προσέγγιση εξετάζει την αρχιτεκτονική ενός νομικού συστήματος και όχι το περιεχόμενο των νόμων του, εστιάζοντας στη άποψη ότι το κράτος δικαίου προορίζεται να χρησιμεύσει σε μια κοινωνία. Ο ίδιος υποστηρίζει, ότι η βιωσιμότητα και εδραίωση της Δημοκρατίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, οι οποίοι περιλαμβάνουν συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς, δίκαιες εκλογές με τις εκβάσεις που αντικατοπτρίζουν την επιλογή των εκλογέων, λογοδοσία των κυβερνητών μέσα από δημοκρατική εποπτεία θεσμικών οργάνων, προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ευλαβική τήρηση των κανόνων δικαίου που υποστηρίζονται από την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και την αποτελεσματική προστασία των πολιτών από τη φτώχεια και την ανασφάλεια.

Παρά το γεγονός ότι η βιβλιογραφία εξετάζει το ρόλο του θεσμικού περιβάλλοντος της χώρας υποδοχής στην διεθνή επέκταση των επιχειρήσεων (Brouthers 2002, Hennisz and Macher 2004), περιορισμένη έρευνα έχει κατευθυνθεί στην αποτελεσματικότητα των εθνικών θεσμών σε περίοδο αστάθειας, όπως η πρόσφατη παγκόσμια οικονομική κρίση. Σε συνολικό επίπεδο, εκθέσεις από διεθνείς οργανισμούς έχουν παρατηρήσει σοβαρές μειώσεις στις εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) και εκροών (Lairson 2011, United Nations Conference on Trade and Development 2011).

Η ύφεση σε ΑΞΕ δε σημαίνει ότι οι πολυεθνικές εταιρείες παύουν να δεσμεύουν πόρους στις ξένες αγορές ή ότι έχει σταματήσει η ίδρυση θυγατρικών στο εξωτερικό καθώς και η δημιουργία διεθνών κοινοπραξιών. Ορισμένες επιχειρήσεις, για παράδειγμα, επενδύουν επίμονα σε καινοτομία κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης, (Filippetti and Archibugi, 2011). Είναι επίσης γνωστό ότι οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν διαφορετικές στρατηγικές για διαφορετικές αγορές και ότι το εθνικό θεσμικό πλαίσιο επηρεάζει τη

συμπεριφορά τους και απόδοση τους (Douglas and Craig 2011, North 2005). Αυτό που δεν είναι ακόμη γνωστό είναι ο αντίκτυπος της θεσμικής δύναμης στην επιχείρηση όπου επεκτείνεται διεθνώς όταν η αστάθεια δεν είναι συγκεντρωμένη εντός της χώρας υποδοχής μόνον αλλά είναι διάχυτη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Μία από τις μοναδικές ιδιότητες των εθνικών δρώντων και συγκεκριμένα των εθνικών κυβερνήσεων είναι η δικαιοδοσία τους να συντάσσουν, με δεσμευτικό χαρακτήρα, διάφορα νομοθετήματα που καθοδηγούν τη συμπεριφορά πολιτών και οργανισμών, δημοσίων και ιδιωτικών. Η ιδέα ότι ορισμένοι ιδιωτικοί οργανισμοί ασκούν ή επιδιώκουν να ασκήσουν περισσότερη δύναμη ακόμα και από ορισμένα έθνη-κράτη, αποτελεί αντικείμενο μελέτης (Kobrin 2009, 2011; Litan 2005). Οι κυβερνήσεις νομοθετούν, αλλά οι πολίτες και οι επιχειρήσεις συντάσσονται, ενώ το αντίθετο επιβάλλει την ποινή προστίμων, κυρώσεων. Στο πλαίσιο των διασυνοριακών συναλλαγών, ένα κρίσιμο στοιχείο αφορά κανόνες και κανονισμούς που επηρεάζουν τις πολυεθνικές εταιρείες και οι οποίοι γίνονται αντιληπτοί ως δίκαιοι και εκτελεστοί (North 1990, Williamson 1996). Αυτή η έννοια της αξιοπιστίας και εκτελεσιμότητας των νόμων με την αποτρεπτική ισχύ που τους χαρακτηρίζει, ορίζει μέρος της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι ενός ισχυρού θεσμικού περιβάλλοντος.

Η αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης αγγίζει πτυχές των επιχειρήσεων στα πλαίσια ενός ρυθμιστικού και κανονιστικού πλαισίου όπου το κράτος θεσμοθετεί κανόνες προστατευτισμού και όχι παρεμβατισμού για την ιδιωτική οικονομία, περιλαμβάνοντας π.χ. διατάξεις για φορολογική συμμόρφωση, διασυνοριακό εμπόριο κ.α. Όταν μια πολυεθνική εταιρία αντιμετωπίζει το στρατηγικό δίλλημα της διεθνοποίησης, θα πρέπει να εξετάσει το βαθμό στον οποίο οι τοπικοί νόμοι θα προστατεύσουν τα συμφέροντά της. Εάν η κυβέρνηση της χώρας ενδιαφέροντος δεν έχει ολοκληρωμένη ή επαρκή νομοθεσία, ή εάν δεν είναι ικανή να εφαρμόσει τους δικούς της νόμους στο εσωτερικό, αυτή η έλλειψη κυβερνητικής αποτελεσματικότητας αντιπροσωπεύει μια σημαντική πηγή αβεβαιότητας και ένα περιθώριο δυνητικού κόστους για την πολυεθνική επιχείρηση που θέλει να εξαπλωθεί.

Οι συνέπειες από μια αποτελεσματική κυβέρνηση, ακολουθεί τη συλλογιστική η οποία ισχυρίζεται ότι οι επιχειρήσεις θα έχουν μια περισσότερη προτίμηση για έλεγχο στο νέο τους διεθνές εγχείρημα από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς της χώρας υποδοχής, θεωρώντας τους ως αξιόπιστους και αποτελεσματικούς. Επειδή οι πολυεθνικές εταιρείες τείνουν να εξετάζουν προσεκτικά το νομικό σύστημα της χώρας υποδοχής πριν από οποιαδήποτε εξάπλωση τους, θα είναι πιο πρόθυμοι να προβούν σε μεγαλύτερες επενδύσεις αν αισθανθούν την ασφάλεια από ένα αποτελεσματικό κράτος δικαίου και ένα ισχυρό νομικό πλαίσιο που δεν ξεφεύγει από τα όρια του προστατευτισμού. Σύμφωνα με τη θεσμική θεωρία, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης θα καταστήσει λιγότερο πιθανό μια διακινδύνευση των περιουσιακών στοιχείων της πολυεθνικής επιχείρησης, επειδή ακριβώς το νομοθετικό πλαίσιο και το κράτος δικαίου περιχαρακώνουν την πιθανότητα για το αντίθετο. Μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης θα καταστήσει επίσης ευκολότερο για τις επιχειρήσεις να ρυθμίσουν τη

λειτουργία τους στη χώρα υποδοχής, να δράσουν ως παίκτες στο διεθνές εμπόριο από την καινούργια γεωγραφική τους θέση, να έχουν πρόσβαση σε τοπικά και διεθνή πιστωτικά ιδρύματα και να αναπτύξουν σχέσεις με άλλες εγχώριες επιχειρήσεις. Στον αντίποδα, οποιαδήποτε αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης είναι ανεπαρκείς, οι πολυεθνικές εταιρείες θα επιλέξουν να επενδύσουν λιγότερους πόρους στη χώρα υποδοχής (Brouthers 2002, Delios and Henisz 2003).

Οι Rigobon and Rodrik (2005), μελέτησαν τις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ των οικονομικών και πολιτικών θεσμών με τη διαφάνεια και τα επίπεδα εθνικού εισοδήματος και σημείωσαν ότι η Δημοκρατία και το κράτος δικαίου σχετίζονται θετικά με την οικονομική απόδοση, αλλά το τελευταίο έχει μια πολύ ισχυρότερη επίδραση στο εισόδημα. Από την άλλη, το υψηλότερο ΑΕΠ παράγει μεγαλύτερη διαφάνεια και καλύτερη ποιότητα θεσμικών οργάνων, αλλά αυτά τα αποτελέσματα δεν είναι πολύ ισχυρά. Κράτος δικαίου και Δημοκρατία τείνουν να αλληλοενισχύονται.

2.2.4. Δημοκρατία

Θα μπορούσαμε να ορίσουμε την «ποιότητα της Δημοκρατίας» όσον αφορά τρία στοιχεία: (α) κανόνες και διαδικασίες που δίνουν στους πολίτες την εξουσία να ελέγχουν κατά πόσον η κυβέρνηση ακολουθεί τους στόχους με την εφαρμογή κράτους δικαίου, μέσω εκλογών και άλλων μορφών συμμετοχής (β) την ελευθερία και την ισότητα, με διαφορετικές μορφές και σε διαφορετικούς βαθμούς και (γ) βαθμό ικανοποίησης πολιτών ή κυβερνητικής ανταπόκρισης (ποιότητα όσον αφορά το αποτέλεσμα) (Morlino 2011, Sabl 2015).

Για να δικαιολογήσουμε και να κατανοήσουμε καλύτερα τις διαστάσεις που αναφέρονται παραπάνω, αξίζει να αναφερθούμε στους δύο βασικούς παράγοντες που έχουν υποθετικό αντίκτυπο σε αυτές τις διαστάσεις. Πρώτον, μια οικονομική κρίση φέρνει συρρίκνωση των δημοσίων πόρων που διατίθενται για κατανομή. Να αναφέρουμε τις πιο προφανείς πτυχές, που οφείλονται σε μείωση των εσόδων λόγω μείωσης του ΑΕΠ, ή αύξησης του δημοσίου χρέους, που περιορίζουν την ικανότητα των κρατών για αύξηση δαπανών. Δεύτερον, η κρίση συνεπάγεται μια μείωση στο ιδιωτικό πλούτο-ειδικότερα στο κατά κεφαλήν εισόδημα σε διάφορα κοινωνικά επίπεδα – λόγω υψηλότερης ανεργίας και λιγότερο αποτελεσματικών δημοσίων πολιτικών που προκύπτουν από τη μείωση των δημοσίων επενδύσεων (Monastiriotis et al. 2013).

Επιπλέον, η οικονομική κρίση αντιπροσωπεύει μια περίοδο μεγάλης αβεβαιότητας για τους πολίτες, που μπορεί να ωθήσει τα αισθήματα αποξένωσης προς το πολιτικό σύστημα και τους φορείς γενικότερα και μπορεί να διαβρώσει την ασφάλεια και αυτοεκτίμηση (Di Tella et al. 2003). Αυτό πράγματι είχε συνέπειες στον πολιτικό ανταγωνισμό, όπως π.χ. στην ενδυνάμωση νέων κομμάτων λαϊκίστικης βάσης, που προωθούν την αντι-λιτότητα και επικρίνουν την ευρωπαϊκή προοπτική ή ενοχλούνται από την μετανάστευση. Τέτοιες περιπτώσεις ανακύπτουν σχεδόν σε όλη την Ευρώπη όπως π.χ. «ΣΥΡΙΖΑ» και «Χρυσή Αυγή» στην Ελλάδα, το «Κίνημα των

Πέντε Αστέρων» στην Ιταλία, οι «Podemos» στην Ισπανία και το «Κόμμα Ανεξαρτησίας του Ηνωμένου Βασιλείου» (UKIP) στην Αγγλία.

Επίσης, υπάρχουν συνέπειες ως προς την εκλογική λογοδοσία, καθώς οι πολίτες φαίνεται να τιμωρούν τους κατεστημένους φορείς για την αδυναμία τους να αντιμετωπίσουν μια επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης ή ακόμα να απορρίπτουν θεσμικές μορφές συμμετοχής, δηλαδή εκλογές, και να χρησιμοποιούν περισσότερο μη θεσμικές, όπως π.χ. Κίνημα «Αγανακτισμένων», Κίνημα «Δεν Πληρώνω» στην Ελλάδα, ως εναλλακτικές λύσεις για να εκφράσουν τις προτιμήσεις τους και να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους. Ως εκ τούτου, υπάρχουν δύο κύριες συνέπειες: η πρώτη είναι ότι πιο συχνά αναφέρεται η αύξηση της δυσαρέσκειας και της αποξένωσης μεταξύ των πολιτών, ενώ η δεύτερη έχει να κάνει με το μικρότερο ποσό των δημοσίων πόρων που μπορεί να δαπανηθεί. Αυτήν τη δεύτερη πτυχή συνήθως λύνεται με την αύξηση του χρέους, ωστόσο, λόγω των κανόνων που έχουν αποδεχθεί οι χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντιμετωπίζουν μια σειρά από περιορισμούς κατά την υπό εξέταση περίοδο, με συνέπεια να μειώνουν τους κρατικούς προϋπολογισμούς και πόρους που κατανέμονται σε τοπικό επίπεδο, όπως στην Πορτογαλία, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Ελλάδα (Bermeo and Pontusson 2012, Lane 2012). Οι ίδιες αυτές χώρες, δέχθηκαν επίσης διεθνή βοήθεια (Κοινοτική και Μη - Κοινοτική), από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), την Παγκόσμια Τράπεζα και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κατά συνέπεια, εύκολα καταλαβαίνουμε πώς ο πρώτος μηχανισμός – η εμφάνιση και αύξηση των αρνητικών στάσεων των πολιτών (Torcal and Montero, 2006), επηρεάζει την εκλογική λογοδοσία και τα κομματικά προγράμματα, τη συμμετοχή και τον ανταγωνισμό. Η μείωση των δημοσίων πόρων ενδέχεται να έχει επίσης αρνητικό αντίκτυπο στην ισότητα και ισονομία λόγω μείωσης του κράτους πρόνοιας, ενώ γενικότερα μια μείωση των δημοσίων πόρων συχνά επηρεάζει την αποτελεσματικότητα του δημοσίου τομέα. Τα παραπάνω, ήταν ιδιαίτερα εμφανή στην Ελλάδα, όπου, ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης, πολλές υπηρεσίες του κράτους πρόνοιας υπολειπουργούσαν, με βαθιές επιπτώσεις σχετικά με τα επίπεδα ανισότητας και φτώχειας εν γένει (Petmesidou and Guillén, 2014).

Μια οικονομική κρίση αποτελεί κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην οποία οι κυβερνήσεις ενδέχεται να αντιμετωπίσουν δυσμενείς καταστάσεις, ωστόσο, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το κράτος δικαίου συνεπάγεται την αρχή της υπεροχής του δικαίου. Επομένως, εάν τα διοικητικά όργανα του κράτους λειτουργούν υπό καθεστώς διακριτικής ευχέρειας, αυτό μπορεί να αποτελέσει μια δυνητική απειλή για την εφαρμογή του νόμου και την ικανότητα της διοίκησης να εφαρμόσει πολιτικές (Zywicki, 2012). Επιπλέον, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια οικονομική κρίση αποτελεί απειλή για το κράτος δικαίου λόγω των όρων που επιβάλλονται στα κράτη μέλη από τα εποπτικά όργανα (Kilpatrick, 2015).

Τέλος, όταν οι δημόσιες πολιτικές αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των πολιτών, η μείωση των δημοσίων πόρων ενισχύει την αντίληψη περί έλλειψης ανταπόκρισης, η οποία οδηγεί σε επιδείνωση των δημοσίων υπηρεσιών και χαμηλή κυβερνητική αποτελεσματικότητα (Morlino and Quaranta, 2014).

2.3 Το Οικονομικό Περιβάλλον ως Προσδιοριστικός Παράγοντας της Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας

2.3.1. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις

Η επιλογή μιας επιχείρησης ως προς τον τρόπο εισόδου σε ξένες αγορές μπορεί να οδηγείται από εξωτερικές δυνάμεις που δεν βρίσκονται υπό τον έλεγχο της χώρας προέλευσης ή υποδοχής. Παρά το γεγονός ότι η ακαδημαϊκή έρευνα εξετάζει το ρόλο του θεσμικού περιβάλλοντος της χώρας υποδοχής (Brouthers 2002, Henisz and Macher 2004), λιγότερη ερευνητική προσπάθεια έχει κατευθυνθεί προς τον αντίκτυπο των κρατικών θεσμικών οργάνων στη διαδικασία διεθνοποίησης των επιχειρήσεων σε περιόδους αστάθειας, όπως η πρόσφατη παγκόσμια οικονομική κρίση.

Σε συνολικό επίπεδο, εκθέσεις από διεθνείς οργανισμούς έχουν παρατηρήσει σοβαρές μειώσεις στις εισροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ) και εκροών (Lairson 2011, United Nations Conference on Trade and Development 2011). Από την άλλη, μια ύφεση σε ΑΞΕ δε σημαίνει ότι όλες οι πολυεθνικές εταιρείες έχουν παύσει να διοχετεύουν πόρους στις ξένες αγορές ή έχουν σταματήσει την ίδρυση θυγατρικών στο εξωτερικό καθώς και διεθνείς κοινοπραξίες, αντιθέτως, πολλές επιχειρήσεις, επίμονα επενδύουν σε καινοτομία εν καιρώ παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης (Filippetti and Archibugi, 2011).

Είναι επίσης γνωστό ότι οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν διαφορετικές στρατηγικές για διαφορετικές αγορές, διαφέρουν στην ικανότητά να αντιδρούν στις αλλαγές, ενώ το εθνικό θεσμικό πλαίσιο επηρεάζει τη συμπεριφορά και απόδοση τους (Douglas and Craig, 2011). Αυτό που δεν είναι ακόμη γνωστό είναι η αποτελεσματικότητα των κρατικών θεσμικών οργάνων όταν η αστάθεια δεν είναι συγκεντρωμένη μόνο εντός της χώρας υποδοχής, αλλά μάλλον διάχυτη σε παγκόσμιο επίπεδο, σε περίοδο οικονομικής κρίσης.

Η αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης περιλαμβάνει πολλές πτυχές των επιχειρήσεων από το αν πληρώνουν φόρους, το νομικό πλαίσιο που διέπει το διασυνοριακό εμπόριο, την πρόσβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, το σύστημα των συμβάσεων κ.α. Όταν μια πολυεθνική εταιρία αντιμετωπίζει το δίλλημα της διεθνοποίησης, θα πρέπει να εξετάσει ενδελεχώς το βαθμό στον οποίο εθνικοί νόμοι προστατεύουν τα συμφέροντά τους. Εάν η κυβέρνηση της χώρας υποδοχής δεν παρέχει ολοκληρωμένη και επαρκή νομοθεσία ή δεν είναι ικανή να εφαρμόσει και να τηρήσει τους νόμους της στο εσωτερικό της, αυτή η έλλειψη αποτελεσματικότητας της κυβέρνησης δημιουργεί μια σημαντική πηγή αβεβαιότητας και αυξημένο ρίσκο δυνητικού κόστους για την επιχείρηση.

Σύμφωνα με τη θεσμική θεωρία, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης καθιστά λιγότερο πιθανή μια διακινδύνευση περιουσιακών στοιχείων που έχουν δεσμευτεί για την ξένη αγορά, ενώ παράλληλα μέσω ενός θεσμικού πλαισίου που δεν ξεφεύγει από τα όρια του προστατευτισμού αλλά όχι του παρεμβατισμού να ρυθμίζεται η λειτουργία της αγοράς. Σε

αντίθετη περίπτωση, μια ανεπαρκής και αναποτελεσματική κυβέρνηση θα οδηγήσει σε λιγότερες επενδύσεις με τη μορφή ΑΞΕ στη χώρα υποδοχής (Brouthers 2002, Delios and Henisz 2003).

2.3.2. Φορολογία

Δύο σημαντικά στοιχεία για την αύξηση των κρατικών εσόδων είναι η αποτελεσματική φορολογική διοίκηση και οι μεταρρυθμίσεις του φορολογικού συστήματος (Brondolo et al. 2008), με κύριο στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας των φορολογικών διοικήσεων, ειδικά με τη μείωση της διαφθοράς και της φοροδιαφυγής. Το πρόβλημα των χαμηλών εσόδων σχετίζεται πολλές φορές με την πολιτική αστάθεια στις αναπτυσσόμενες χώρες, πράγμα που συντελεί στην παρεμπόδιση της διαδικασίας περί μακροπρόθεσμων μεταρρυθμίσεων στο φορολογικό σύστημα.

Η ποιότητα της διακυβέρνησης είναι επίσης σχετική με το θέμα αυτό. Η παρουσία της φοροδιαφυγής και της διαφθοράς των δημοσίων υπαλλήλων είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που μπορεί να μειώσει σημαντικά τα φορολογικά έσοδα και να βλάψει σοβαρά την οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη.

Η φοροεισπρακτική ικανότητα της κυβέρνησης εξαρτάται από την αποτελεσματικότητα της. Μια χρηστή διακυβέρνηση παράγει ένα αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα, ενώ η διακυβέρνηση σχετίζεται θετικά με το φορολογικό σύστημα. Από πλευράς κρατικών εσόδων, ένα καλύτερο ποσοστό φόρου ως προς το ΑΕΠ μπορεί να διασφαλιστεί με βέλτιστο συνδυασμό καλής διακυβέρνησης και βελτίωσης της φορολογικής διοίκησης. Από την άλλη, ο Benno (2003) προτείνει ότι τα άμεσα δημοκρατικά δικαιώματα, η εμπιστοσύνη στην τοπική αυτοδιοίκηση, την κυβέρνηση και το νομικό σύστημα έχουν μια σημαντικά θετική επίδραση στο ηθικό του φόρου.

Υπάρχουν τρία κύρια στοιχεία προκειμένου να οικοδομηθεί ένα καλό φορολογικό σύστημα: ύπαρξη κρατικής νομιμότητας, προθυμία των φορολογουμένων να πληρώνουν φόρο, καθώς και αποτελεσματικότητα της φορολογικής διοίκησης. Ο Benno (2003), εξηγεί τη σχέση μεταξύ διακυβέρνησης και φορολογικών μεταρρυθμίσεων. Η μελέτη εξηγεί ότι τρεις βασικές δυναμικές αντανακλούν τη σχέση μεταξύ αποτελεσματικής διακυβέρνησης και θετικού φορολογικού κλίματος. Πρώτον, ένα καλό φορολογικό σύστημα εξαρτάται θετικά με μια χρηστή διακυβέρνηση και δεύτερον, ένα σύστημα με δίκαιη φορολογία προάγει τη χρηστή διοίκηση επειδή το αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα επιτρέπει στους πολίτες να φορολογούνται δίκαια.

Τέλος, η αποτελεσματική είσπραξη φορολογικών εσόδων εξαρτάται θετικά τόσο από μια καλά οργανωμένη διοίκηση, όσο και από την εμπιστοσύνη στην κυβέρνηση και την ύπαρξη πολιτικής σταθερότητας. Διάφορες θεωρητικές εκτιμήσεις δείχνουν ότι η μεγαλύτερη πολιτική αστάθεια και η πολιτική πόλωση μειώνουν την αποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος. Οι Aizenman and Yothin (2005) εξηγούν ότι η απόδοση της συλλογής φορολογικών εσόδων

καθορίζεται από την φοροδιαφυγή και την πιθανότητα ελέγχου.

2.3.3. Ανεργία

Μελέτες έχουν δείξει τη σχέση μεταξύ διαφθοράς, κυβερνητικής αποτελεσματικότητας, κράτους δικαίου, φωνής και λογοδοσίας και ανεργίας (Charron et al., 2010). Ο Salami (2013), σε έρευνα για την ανεργία των νέων στην Νιγηρία ισχυρίζεται ότι η διαφθορά και η αναποτελεσματικότητα της κυβέρνησης αποθαρρύνουν τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ) οι οποίες οδηγούν σε μείωση των θέσεων εργασίας. Οι Djankov and Ramalho (2009: 7), ισχυρίζονται ότι η εργατική νομοθεσία δεν έχει καμία επίδραση σε χώρες με αδύναμο κράτος δικαίου, με συνέπεια να καταστέλλεται η αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης, η διαφθορά να αυξάνει αλλά το πιο σημαντικό να αυξάνεται το ποσοστό ανεργίας.

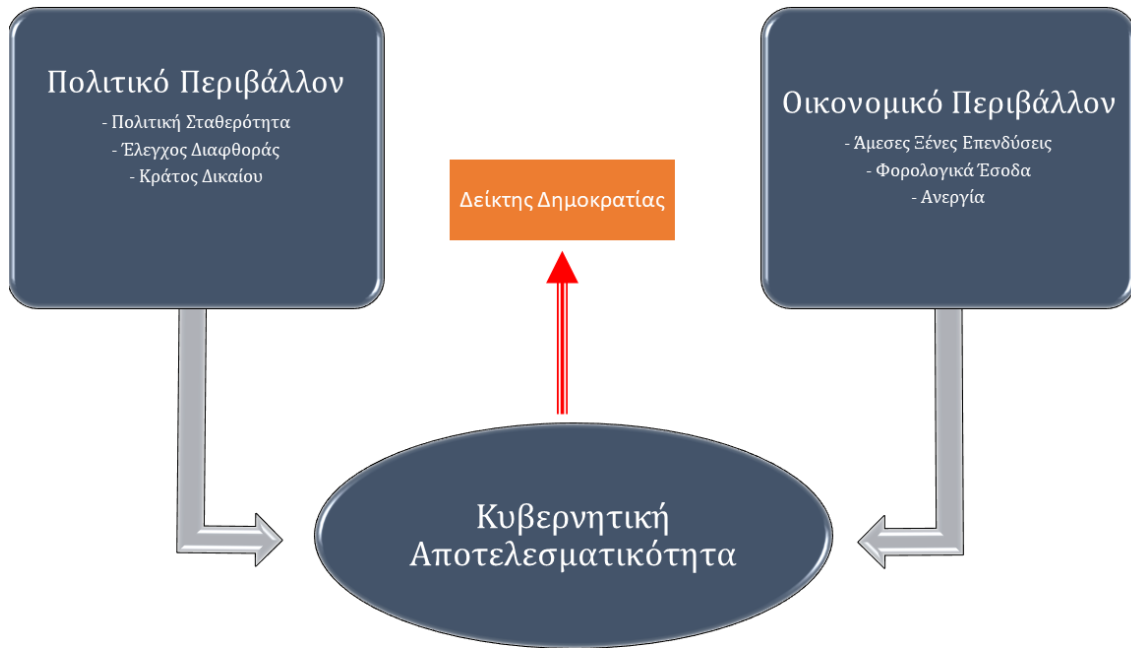
Η LuTran (2014) σε άρθρο της τονίζει τη σημασία της καλής διακυβέρνησης στην απασχόληση, υποστηρίζοντας ότι μια αποτελεσματική κυβέρνηση είναι ουσιαστικής σημασίας παράγοντας για την αντιμετώπιση της ανεργίας, καθώς παρέχει το «κατάλληλο περιβάλλον» για τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Οι χώρες της ΕΕ και οι πρώην κομμουνιστικές χώρες δεν είναι ασφαλώς εξαιρέσεις σε αυτά τα προβλήματα. Οι Roaf et al. (2014) κυκλοφορήσαν μια έκθεση του ΔΝΤ για τα 25 χρόνια της μετάβασης από την μετα-κομμουνιστική Ευρώπη, στην οποία αναλύουν οικονομικά θέματα, μεταξύ των οποίων και την ανεργία, αφού σε πολλές από αυτές τις χώρες αυτές, υπήρχε αποχή του ιδιωτικού τομέα, αδύναμη διεθνή ανταγωνιστικότητα, έλλειψη μικρομεσαίων επιχειρήσεων οι οποίες αποτελούν «δεξαμενές» δημιουργίας θέσεων εργασίας και υψηλούς κινδύνους για τους ξένους επενδυτές λόγω κυβερνητικής αναποτελεσματικότητας.

3. Μεθοδολογική προσέγγιση

3.1 Θεωρητικό μοντέλο και προέλευση δεδομένων

Το κεντρικό ερώτημα συνοψίζεται στο αν και πως η κυβερνητική αποτελεσματικότητα (ως εξαρτημένη μεταβλητή) στις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, την εποχή της κρίσης των ετών 2007-2018, επηρεάζεται από το οικονομικό και το πολιτικό περιβάλλον. Για λόγους ομοιομορφίας δεδομένων, η χρονική περίοδος της πλήρους απεικόνισης των στοιχείων, υπό τον περιορισμό των missing data για το έτος 2018, περιορίζεται στη χρονική περίοδο από το 2008 – 2017. Πιο συγκεκριμένα, ως προς το οικονομικό περιβάλλον αναφερόμαστε σε μεταβλητές όπως οι άμεσες ξένες επενδύσεις, τα φορολογικά έσοδα και η ανεργία, ενώ ως προς το πολιτικό σε μεταβλητές όπως το κράτος δικαίου, ο έλεγχος διαφθοράς και η πολιτική σταθερότητα. Τέλος, επιχειρούμαι να χρησιμοποιήσουμε την κυβερνητική αποτελεσματικότητα ως ανεξάρτητη μεταβλητή εξετάζοντας πως ο Δείκτης Δημοκρατίας επηρεάζεται από αυτήν. Η σημαντικότητα του κεντρικού ερωτήματος πηγάζει από το γεγονός ότι οι διάφορες σχολές σκέψης κάνουν λόγο για κυβερνητική αναποτελεσματικότητα που απορρέει από το ασταθές οικονομικό περιβάλλον καθώς και το βαθμό εκδημοκρατισμού. Συμπερασματικά, στην παρούσα έρευνα θα προσπαθήσουμε να αποτυπώσουμε πως η κυβερνητική αποτελεσματικότητα δρα ως εξαρτημένη και ανεξάρτητη μεταβλητή και σε τι βαθμό επηρεάζεται από την οικονομική και πολιτική κατάσταση. Το θεωρητικό μοντέλο που θα μελετηθεί παρουσιάζεται διαγραμματικά παρακάτω:

Διάγραμμα 1: Το θεωρητικό μοντέλο (προσαρμογή από το Συγγραφέα)

Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των ποσοτικών στοιχείων της έρευνας αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα και τον Economist. Είναι χαρακτηριστικό ότι για λόγους ομοιογένειας και κοινής μεθοδολογίας ως προς την άντληση των δεδομένων (βλ. Παράρτημα Α 8.1), προτιμήθηκε η Παγκόσμια Τράπεζα έναντι της Eurostat. Τα στοιχεία του οικονομικού περιβάλλοντος και της Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα, ενώ του Δείκτη Δημοκρατίας από τον Economist. Ως εξαρτημένη μεταβλητή θεωρούμε την Κυβερνητική αποτελεσματικότητα, η οποία νοείται ως ο βαθμός αποτελεσματικότητας της Κυβέρνησης στο σχεδιασμό και την εφαρμογή δημοσίων πολιτικών η οποία να συνάδει με τις δεσμεύσεις της, ανεπηρέαστη από πολιτικές και άλλες πιέσεις με στόχο την μεγιστοποίηση της λειτουργικότητας της δημόσιας διοίκησης.

Από την άλλη, στο οικονομικό περιβάλλον, έχουμε τις άμεσες ξένες επενδύσεις οι οποίες νοούνται ως ροές κεφαλαίων σε μια χώρα, οι οποίες επιτυγχάνονται με την ίδρυση θυγατρικών εταιριών σε αυτή από μια εταιρία της αλλοδαπής (Krugman and Obstfeld, 2005). Στη συνέχεια λαμβάνουμε υπόψιν τα φορολογικά έσοδα τα οποία ορίζονται ως έσοδα από άμεσους και έμμεσους φόρους και την ανεργία η οποία εκφράζεται ως ποσοστό και είναι το πηλίκο της διαίρεσης του αριθμού των ανέργων διαιρούμενο με το σύνολο του εργατικού δυναμικού.

Τέλος, στο πολιτικό περιβάλλον οι μεταβλητές που το αποτελούν είναι η πολιτική σταθερότητα, η οποία προσδιορίζεται από τον κίνδυνο αποσταθεροποίησης του πολιτικού συστήματος εξαιτίας εξωγενών παραγόντων π.χ. βίας και τρομοκρατίας, ο έλεγχος της διαφθοράς, ο οποίος προσδιορίζεται διττά τόσο από το βαθμό που η δύναμη της δημόσιας διοίκησης ασκείται υποκειμενικά υπέρ συγκεκριμένων ιδιωτικών συμφερόντων όσο και από το βαθμό εξάρτησης των δημοσίων αρχών από συγκεκριμένα ιδιωτικά συμφέροντα, το κράτος δικαίου, το οποίο

συγκεντρώνει και μετρά την ποιότητα των δρώντων που παράγουν Δικαιοσύνη (Δικαστική Εξουσία, Αστυνομία) αλλά και του βαθμού αποδοχής και τήρησης του Νόμου. Τέλος, ο δείκτης εκδημοκρατισμού, ο οποίος μετρά την κατάσταση της δημοκρατίας και ομαδοποιεί τις χώρες σε ένα από τους τέσσερις τύπους καθεστώτων: ώριμες δημοκρατίες, ατελείς δημοκρατίες, υβριδικά καθεστώτα και αυταρχικά καθεστώτα.

Ως προς την προέλευση των δεδομένων, ο δείκτης εκδημοκρατισμού καταρτίζεται από το Economist Intelligence Unit (με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο), το οποίο μετρά την κατάσταση της Δημοκρατίας σε 167 χώρες, εκ των οποίων τα 166 είναι κυρίαρχα κράτη, ενώ τα 165 αποτελούν μέλη του ΟΗΕ (βλ. Παράρτημα Α.2). Ο δείκτης προέρχεται από μέτρηση, χρησιμοποιώντας κριτήρια από 60 διαφορετικούς δείκτες τα οποία ομαδοποιούνται σε πέντε διαφορετικές κατηγορίες, όπως: εκλογική διαδικασία και πολυφωνία, βαθμός ελευθερίας πολιτών, λειτουργία της κυβέρνησης, συμμετοχικότητα και πολιτική κουλτούρα. Κάθε κατηγορία έχει μια βαθμολόγηση σε μια κλίμακα 0-10, ενώ ο συνολικός δείκτης είναι ο απλός μέσος όρος των πέντε κατηγοριών. Επιπλέον, και σύμφωνα με την κατάταξη, ο δείκτης κατηγοριοποιεί χώρες με βάση τέσσερα είδη καθεστώτος: πλήρως δημοκρατικές (μ.ο από 8 έως 10), ατελώς δημοκρατικές (μ.ο από 6 έως 7.9) υβριδικά καθεστώτα (μ.ο από 4 έως 5.9) και τέλος, αυταρχικά καθεστώτα (μ.ο μικρότερος από 4).

Από την άλλη οι Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators - WGI) είναι ένα μακροχρόνιο ερευνητικό έργο της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank) το οποίο στοχεύει στην ανάπτυξη δεικτών διακυβέρνησης, σε πάνω από 200 χώρες από το 1996, με την παραγωγή έξι σύνθετων δεικτών: φωνή και λογοδοσία, πολιτική σταθερότητα και απουσία βίας/τρομοκρατίας, κυβερνητική αποτελεσματικότητα, ρυθμιστικό πλαίσιο, κράτος δικαίου, και έλεγχος διαφθοράς (βλ. Παράρτημα Α.2). Οι δείκτες αυτοί βασίζονται σε αρκετές εκατοντάδες μεταβλητές που προέρχονται από 31 διαφορετικά αρχεία προέλευσης δεδομένων, εμπεριέχοντας αντιλήψεις περί διακυβέρνησης από μη κυβερνητικές οργανώσεις, εταιρείες παροχής εμπορικών/επιχειρηματικών πληροφοριών και δημόσιες επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο. Για κάθε ένα από τους δείκτες, χρησιμοποιείται η στατιστική μέθοδος του 'Μοντέλου Μη Παρατηρήσιμων Στοιχείων'(Unobserved Components Model) (Harvey 1989) η οποία τυποποιεί τα δεδομένα από αυτές τις πολύ διαφορετικές πηγές σε συγκρίσιμες μονάδες, κατασκευάζει ένα συγκεντρωτικό δείκτη διακυβέρνησης σε σταθμισμένο μέσο όρο των μεταβλητών από τις υποκείμενες πηγές και προβαίνει στην κατασκευή περιθωρίων σφάλματος που αντανακλούν την αναπόφευκτη ασάφεια στη μέτρηση τους. Έτσι, κατασκευάζονται δύο μέτρα διακυβέρνησης που αντιστοιχούν σε τρεις επιμέρους τομείς, με αποτέλεσμα να υπάρχουν συνολικά έξι διαστάσεις διακυβέρνησης, οι οποίες παρουσιάζονται παρακάτω:

1. Η διαδικασία με την οποία οι κυβερνήσεις επιλέγονται, παρακολουθούνται και αντικαθίσταται:

1.1 φωνή και λογοδοσία – περιλαμβάνει τις αντιλήψεις, το βαθμό στον οποίο οι

πολίτες μιας χώρας είναι σε θέση να συμμετάσχουν στην επιλογή της κυβέρνησης, καθώς και η ελευθερία της έκφρασης, η ελευθερία του «συνεταιρίζεσθαι» και η ελευθερία των μέσα ενημέρωσης.

- 1.2 πολιτική σταθερότητα και απουσία βίας/τρομοκρατίας – καταγραφή αντιλήψεων περί πιθανότητας ότι η κυβέρνηση θα αποσταθεροποιηθεί ή θα ανατραπεί από αντισυνταγματικά ή βίαια μέσα, συμπεριλαμβανομένης και της τρομοκρατίας.
2. την ικανότητα της κυβέρνησης να διαμορφώνει και να εφαρμόζει υγιείς πολιτικές με αποτελεσματικό τρόπο:
 - 2.1 κυβέρνηση αποτελεσματικότητα – καταγραφή αντιλήψεων για την ποιότητα των δημοσίων υπηρεσιών και το βαθμό ανεξαρτησίας της από πολιτικές πιέσεις, ποιότητα χάραξης πολιτικής και εφαρμογής και αξιοπιστία της κυβέρνησης περί δέσμευσης σε τέτοιες πολιτικές.
 - 2.2 Ρυθμιστικό πλαίσιο – καταγραφή της αντίληψης για την ικανότητα της κυβέρνησης να διαμορφώνει και να εφαρμόζει υγιείς πολιτικές και κανονισμούς που να επιτρέπουν την προώθηση της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα.
- 3 Ο σεβασμός των πολιτών και του κράτος ως προς τους θεσμούς που διέπουν τις οικονομικές και κοινωνικές τους αλληλεπιδράσεις:
 - 3.1 κράτος δικαίου – αντιλήψεις για το βαθμό στον οποίο οι κρατικοί δρώντες έχουν την εμπιστοσύνη των πολιτών και συμμορφώνονται με τους κανόνες, ιδίως για δικαιώματα ιδιοκτησίας, σχέση αστυνομίας – πολιτών και εγκληματικότητα/βία.
 - 3.2 έλεγχος της διαφθοράς – αντιλήψεις σχετικά με το βαθμό στον οποίο η δημόσια εξουσία ασκείται για ιδιωτικό όφελος, συμπεριλαμβανομένων φαινομένων συνδιαλλαγής κράτους με ελίτ και ιδιωτικά συμφέροντα.

Θα ακολουθήσουμε την παραδοχή της Δασκαλοπούλου κ.α. (2018), όπου σε παρόμοια έρευνα επέλεξαν να χρησιμοποιήσουν τέσσερις από τους έξι δείκτες αυτούς της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας, ως εξαρτημένης μεταβλητής, την πολιτική σταθερότητα και απουσία βίας, τον έλεγχο διαφθοράς και το κράτος δικαίου ως ανεξάρτητες μεταβλητές, καθότι υποστηρίζουν ότι οι άλλοι δύο δείκτες (φωνή και λογοδοσία και ρυθμιστική/κανονιστική ποιότητα) αναφέρονται σε πιο ιδιωτικά χαρακτηριστικά της οικονομίας, τα οποία συμπεριλαμβάνονται μερικώς στους επιλεγθέντες δείκτες.

3.2 Μοντέλα μέτρησης και εργαλεία

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω για τη διεξαγωγή της εν λόγω έρευνας εφαρμόσαμε panel data analysis, μια μέθοδο η οποία συνδυάζει διαστρωματικά στοιχεία, τα οποία παρατίθενται σε χρονολογικές σειρές και αναλύονται χωρικά και χρονικά για το ίδιο αντικείμενο (Hsiao, 2014). Λόγω της διαφορετικότητας των δεδομένων, το δείγμα μπορεί να παρουσιάσει ετερογένεια, ωστόσο η μέθοδος αυτή μας επιτρέπει να αποτυπώσουμε την ανομοιογένεια μεταξύ των στοιχείων, ενώ την ίδια στιγμή μπορεί να απομονώσει ανεξάρτητες μεταβλητές οι οποίες προκαλούν μεροληπτικά αποτελέσματα, οι οποίες δεν λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση. Από την άλλη, υπερτερεί στο γεγονός της ακρίβειας των υπολογισμών, δεδομένου ότι υπάρχει αρκετά ικανοποιητικός αριθμός παρατηρήσεων ($n=60$) από τις χώρες του Νότου της Ευρώπης, μειώνοντας την ετερογένεια των στοιχείων.

Με βάση το μοντέλο, όπως αυτό περιγράφεται παρακάτω, η εφαρμογή ελέγχου πολυσυγγραμμικότητας (Yoo et al. 2014) είναι βασική ώστε να αποκλειστούν συσχετίσεις μεταξύ ανεξάρτητων μεταβλητών. Επίσης, σημαντικό είναι και το πρόβλημα της ετεροσκεδαστικότητας το οποίο αφορά πιθανή συσχέτιση μεταξύ των καταλοίπων της εξίσωσης της παλινδρόμησης, το οποίο διερευνάται με το κριτήριο Durbin–Watson. Τέλος, η συνολική επίδραση των ανεξάρτητων μεταβλητών πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια του στατιστικού πακέτου SPSS, ενώ για κάθε χώρα μελέτης του Ευρωπαϊκού Νότου η ανάλυση έγινε μέσω του λογισμικού KNIME.

Συμπερασματικά, τα δεδομένα που θα χρησιμοποιήσουμε είναι συνδυασμός διαστρωματικών και χρονολογικών σειρών, τα οποία θα μελετηθούν με τη μέθοδο της γραμμικής παλινδρόμησης. Με βάση τα παραπάνω, προχωρήσαμε στην κατασκευή ενός υποδείγματος που θα μελετά τη σχέση της εξαρτημένης μεταβλητής με τις ανεξάρτητες. Στο πλαίσιο αυτό, το πρώτο βήμα είναι η κατασκευή ενός υποδείγματος που περιλαμβάνει όλες τις μεταβλητές προκειμένου να διαπιστώσουμε αν και πως επηρεάζουν την κυβερνητική αποτελεσματικότητα.

4. Παρουσίαση και Ανάλυση Αποτελεσμάτων

4.1 Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται τα κυριότερα μεγέθη της περιγραφικής στατιστικής του θεωρητικού μοντέλου.

Έτσι, παρατηρούμε ότι η μέσες Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (FDI) διαμορφώθηκαν σε 123,5 εκατ. \$, ενώ διαφαίνεται μια σημαντική τυπική απόκλιση η οποία υπολογίζεται σε 14 εκατ. \$, δείχνοντας τη μεγάλη διαφορά ανάμεσα στις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου. Η μέγιστη τιμή της μεταβλητής σημειώθηκε στην Ιταλία το 2008 ενώ η ελάχιστη στην Ισπανία το 2012.

Όσον αφορά στα φορολογικά έσοδα (Tax_Rev) αυτά διαμορφώθηκαν ως μέση τιμή στα 101,7 δις € με την τυπική απόκλιση να είναι και πάλι σημαντική και να φτάνει στα 132,6 δις €. Τα μεγαλύτερα φορολογικά έσοδα πραγματοποιήθηκαν στην Ιταλία το 2017 ενώ τα λιγότερα στη Μάλτα το 2008.

Τέλος, η ανεργία (Unemployment) στις χώρες του Νότου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έφτασε το (13,09%) με το μεγαλύτερο ποσοστό(27,47%)να συμβαίνει στην Ελλάδα το 2013, ενώ το μικρότερο (3,65%) στην Κύπρο το 2008.

Από την άλλη, στο πολιτικό περιβάλλον ο δείκτης δημοκρατίας (Dem_Index), διαμορφώθηκε στο (7,87) το οποίο σημαίνει ότι ο μέσος τύπος δημοκρατίας στις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου χαρακτηρίζεται ως «ατελής». Ο ελάχιστος δείκτης δημοκρατίας (7,23) σημειώθηκε στην Ελλάδα το 2016, ενώ ο μέγιστος (8,45) στην Ισπανία το 2008.

Επιπρόσθετα, ο δείκτης της πολιτικής σταθερότητας υπολογίστηκε με μέση τιμή 0,47 και τυπική απόκλιση 0,47, ενδεικτικό της ανομοιογένειας των χωρών του Νότου ως προς τη μεταβλητή αυτή. Η μεγαλύτερη πολιτική σταθερότητα 1,27 παρατηρήθηκε στη Μάλτα το 2017 και η μικρότερη -0,47 στην Ισπανία το 2009.

Σχετικά με τον έλεγχο της διαφθοράς, παρατηρούμε τη μέση τιμή να διαμορφώνεται στο 0,63, ενώ την ίδια στιγμή η τυπική απόκλιση είναι αρκετά υψηλή (0,46). Ο αποτελεσματικότερος έλεγχος της διαφθοράς (1,25) συνέβη στην Κύπρο κατά τα έτη 2012, 2013 ενώ λιγότερο αποτελεσματικός (-0,19) στην Ελλάδα το 2012.

Τέλος, στο κράτος δικαίου τα στοιχεία δείχνουν μια μέση τιμή 0,9 με τυπική απόκλιση 0,36 το οποίο δείχνει μια ελαφριά ενδυνάμωση στις πεποιθήσεις των δρώντων (κράτος, πολίτες, δικαστική εξουσία) για τους νόμους και την εφαρμογή τους, στις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου. Η μέγιστη τιμή (1,62) παρατηρήθηκε στη Μάλτα το 2008 και η ελάχιστη (0,08) στην Ελλάδα το 2017.

Πίνακας 1: Συνοπτική Περιγραφή Κυριότερων Ευρημάτων

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
FDI	-27,432,527,181.51	77,127,987,930.31	123,523,974.70	14,034,599,934.25
Unemployment	3.65	27.47	13.0970	6.63526
Tax_Rev	1,601,518,000.00	400,364,000,000.00	101,718,589,036.40	132,602,401,707.00
Dem_Index	7.23	8.45	7.8767	0.33992
Pol_Stab	-0.47	1.27	0.4795	0.47335
Ctrl_Cor	-0.19	1.25	0.6300	0.46247
Rule_Law	0.08	1.62	0.9057	0.36366

4.1.1 Ανάλυση του Πολιτικού Περιβάλλοντος και του Δείκτη Δημοκρατίας

Σύμφωνα με το θεωρητικό μοντέλο για την απεικόνιση του πολιτικού περιβάλλοντος, επιλέξαμε το κράτος δικαίου, την πολιτική σταθερότητα και τον έλεγχο της διαφθοράς, ενώ διαχωρίσαμε το δείκτη δημοκρατίας ο οποίος χρησιμοποιείται ως εξαρτημένη μεταβλητή και μελετάτε σε σχέση με την κυβερνητική αποτελεσματικότητα. Στο Γράφημα 1 καθώς και στο Παράρτημα Α2, παρουσιάζονται οι τάσεις για κάθε χώρα του Νότου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

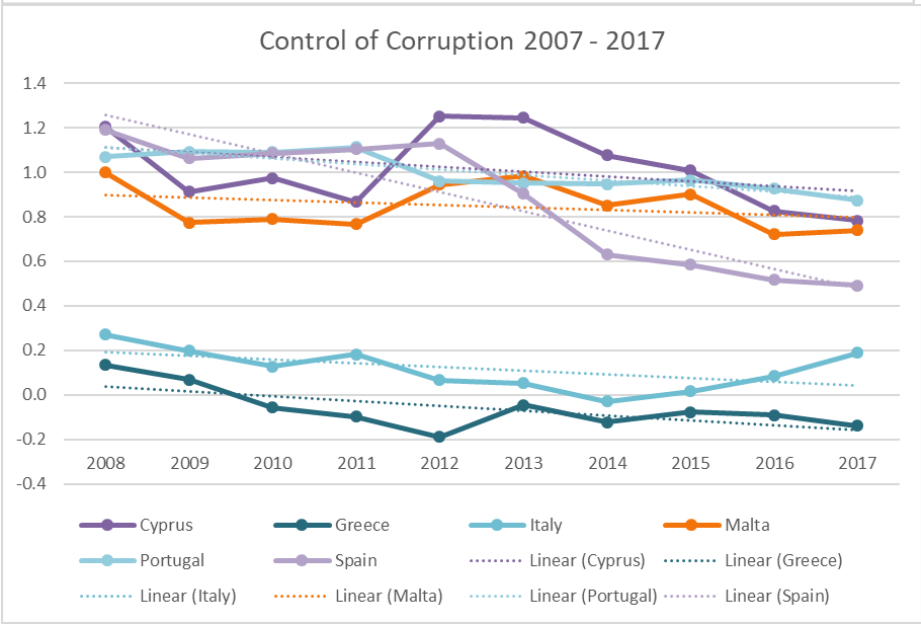
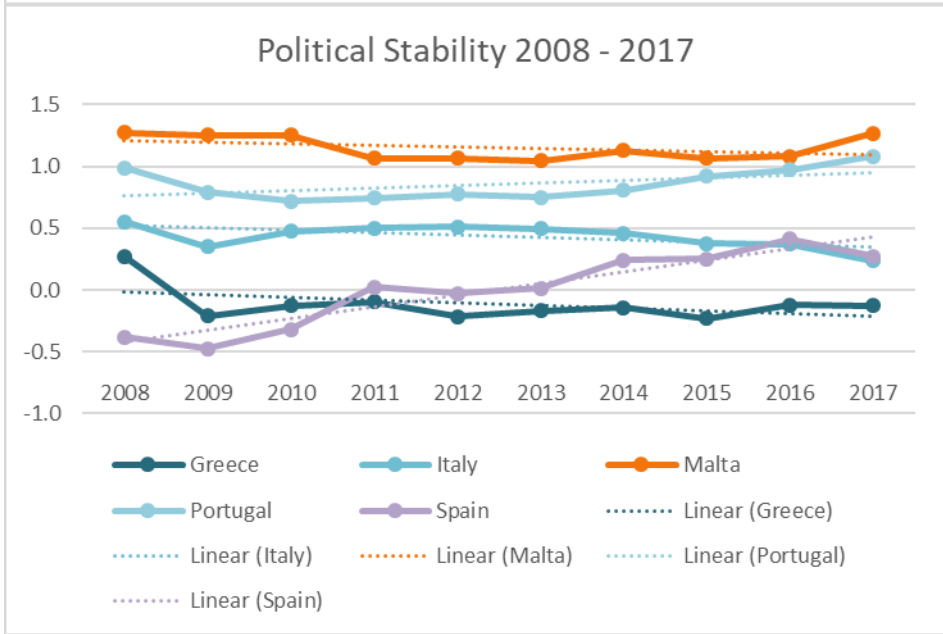
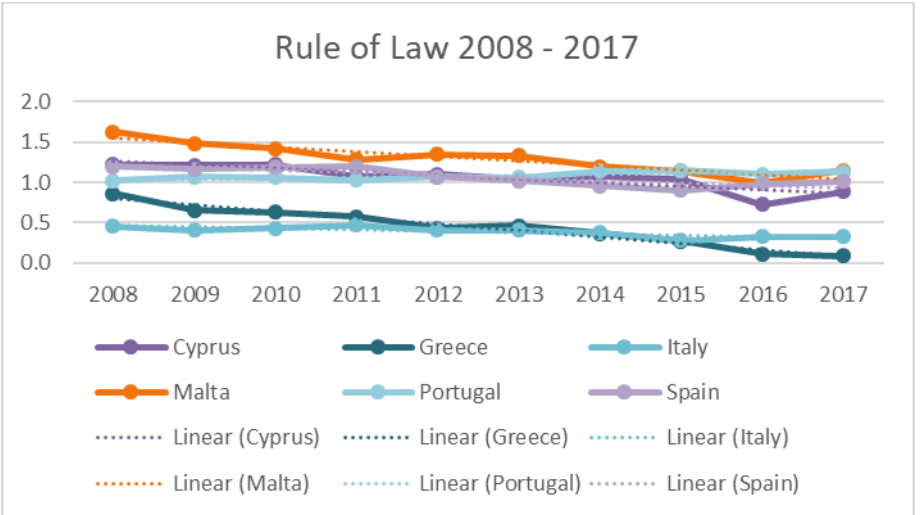
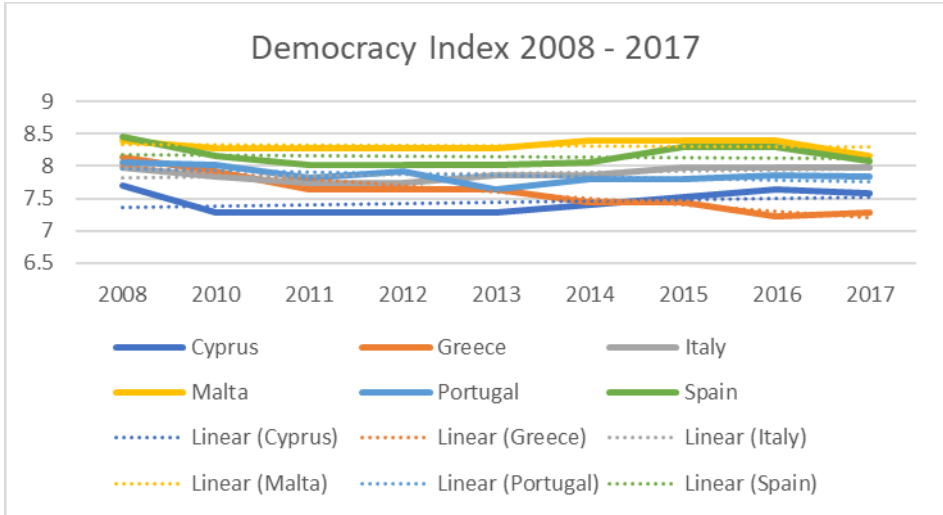
Πιο συγκεκριμένα, ο δείκτης δημοκρατίας παρουσιάζει αρκετό ενδιαφέρον αφού το 2008 όλες σχεδόν οι χώρες απολάμβαναν έναν υψηλό δείκτη. Από το 2009 με την είσοδο της οικονομικής κρίσης στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο, ο δείκτης παρουσιάζει πτώση στις χώρες του Νότου. Σύμφωνα με τις τάσεις στο Γράφημα 1, με εξαίρεση την Ελλάδα και την Πορτογαλία, όπου η τάση είναι σαφώς αρνητική, όλες οι άλλες χώρες απολαμβάνουν σχεδόν σταθερό δημοκρατικό κλίμα στις κυβερνήσεις τους. Η περίπτωση των δύο χωρών θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν παράδειγμα ελλείματος δημοκρατίας σε χώρες με δημοσιονομικό παρεμβατισμό (Morlino and Quaranta, 2016) και κατ' επέκταση μείωση της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας (Morlino, 2011).

Όσον αφορά το κράτος δικαίου, με εξαίρεση την Πορτογαλία όλες οι άλλες χώρες εμφανίζουν πτωτική τάση με την περισσότερη να παρατηρείται στην Ελλάδα. Επίσης, διαπιστώνεται ότι η πτωτική τάση στις χώρες αυτές συμβαίνει ήδη από το 2008 δηλ. πριν την είσοδο της οικονομικής κρίσης στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο. Παρόλο το γεγονός ότι χώρες με δημοσιονομική κρίση και δημοσιονομικό παρεμβατισμό όπως η Ελλάδα και η Πορτογαλία, βίωσαν διαφορετικά το κράτος δικαίου με την Πορτογαλία να προσβάλλει συνεχώς με νόμους και νομολογίες οποιαδήποτε πρόταση για μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης, έναντι της Ελλάδας όπου νόμοι περί μισθολογικών μειώσεων τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα

ψηφίζονταν από τις εκάστοτε Κυβερνήσεις από το 2010 έως και πριν τις εθνικές εκλογές του 2019, δυσχεραίνοντας τον δείκτη κυβερνητικής αποτελεσματικότητας (Magone, 2014).

Για την πολιτική σταθερότητα, παρατηρούμε ότι το 2008, με εξαίρεση την Ισπανία όπου ο δείκτης είναι αρνητικός λόγω των τρομοκρατικών επιθέσεων από την ETA εκείνο το χρόνο, οι υπόλοιπες χώρες βρίσκονται σε μέγιστο σημείο γεγονός που καταδεικνύει ότι πριν την κρίση οι χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου βίωναν μια ήρεμη πολιτική ζωή με τα φαινόμενα βίας και τρομοκρατίας να είναι μειωμένα. Αντιθέτως, το 2009 όταν η κρίση από την αντίπερα όχθη του Ατλαντικού έφθανε πλέον στην Ευρώπη, ο συγκεκριμένος δείκτης παρουσίασε καμπή σχεδόν σε όλες τις χώρες του Νότου. Στο Γράφημα 1 απεικονίζονται οι τάσεις της συγκεκριμένης μεταβλητής, όπου χώρες όπως η Ιταλία, Ελλάδα και Μάλτα καταγράφουν αρνητική τάση ενώ οι Πορτογαλία, Ισπανία, Κύπρος θετική. Θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι ένας λόγος για τις χώρες με αρνητική τάση, πιθανόν να είναι οι αυξημένες ροές μεταναστών (Gebremedhin and Mavisakalyan, 2013). Τα ευρήματα συμφωνούν με τη μελέτη του Margolis (2010), όπου αποδεικνύεται την αρνητική σχέση μεταξύ κυβερνητικής αποτελεσματικότητας και πολιτικής σταθερότητας.

Τέλος, έλεγχος της διαφθοράς παρουσιάζει αρνητική τάση σε όλες τις χώρες ήδη από το 2008, με αρνητικό συντελεστή για την Ελλάδα και την Ιταλία Ισπανία να φτάνουν στο κατώτατο σημείο τους το 2014. Σύμφωνα με έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2014 (European Commission, 2014) για την Ιταλία τα ποσοστά διαφθοράς εντοπίζονταν σε μεγάλο βαθμό στην Αστυνομία (63%) και τη Δικαιοσύνη (20%), ενώ στην Ισπανία 57% στην Αστυνομία και 27% στη Δικαιοσύνη. Έτσι, διαφαίνεται μια αδυναμία των Κυβερνήσεων των χωρών αυτών να καταπολεμήσουν τα φαινόμενα διαφθοράς που συμπαρασύρουν και το δείκτη κυβερνητικής αποτελεσματικότητας (Rose - Ackerman and Palifka, 2016).

Γράφημα 1: Πολιτικό Περιβάλλον στις χώρες του Νότου της Ευρώπης (2008 – 2017)

4.1.2 Ανάλυση Οικονομικού Περιβάλλοντος

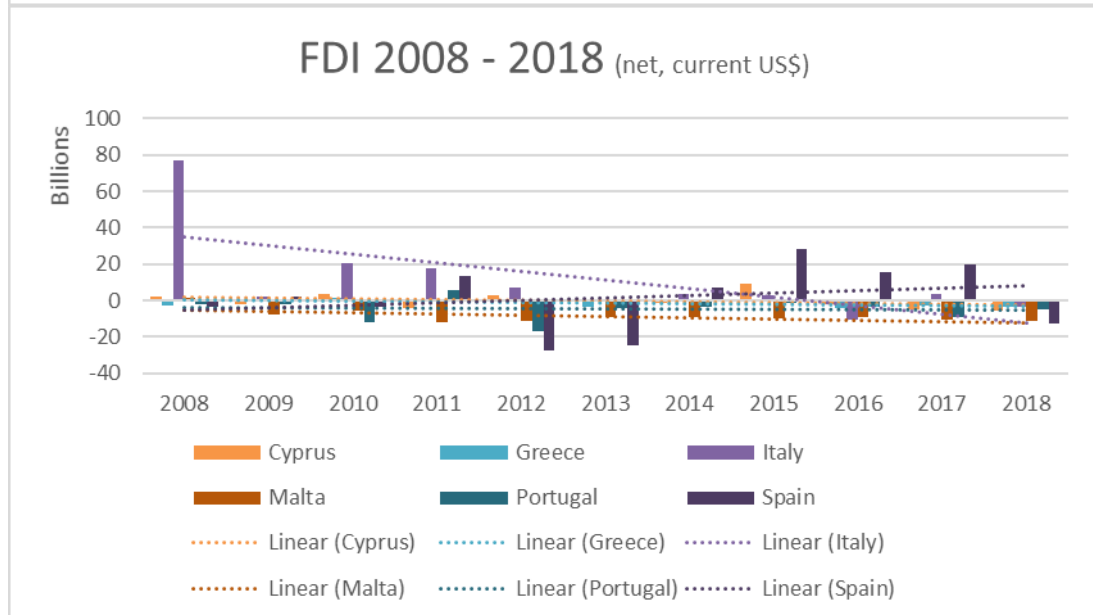
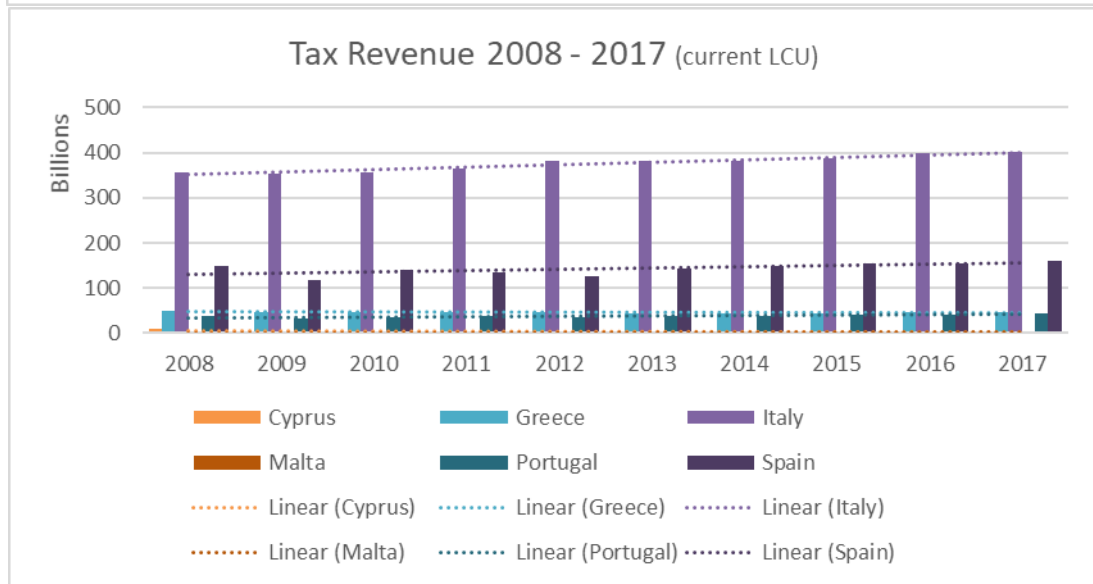
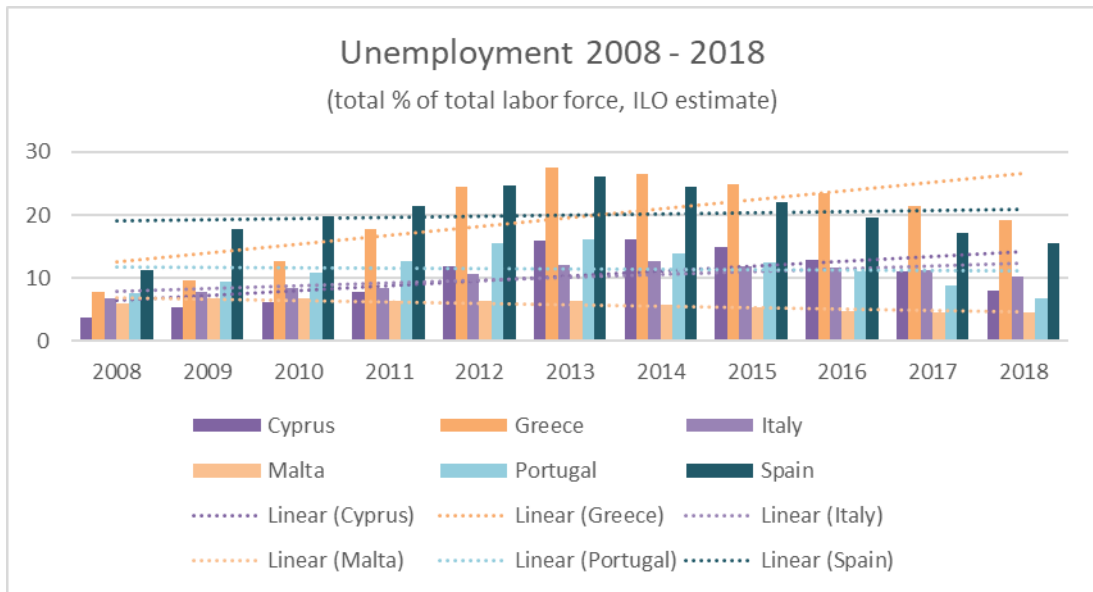
Σύμφωνα με το θεωρητικό μοντέλο για την απεικόνιση του οικονομικού περιβάλλοντος, επιλέξαμε μεταβλητές όπως οι ανεργία, φορολογικά έσοδα και άμεσες ξένες επενδύσεις. Στο Γράφημα 2, καθώς και στο Παράρτημα Α1, παρουσιάζονται οι τάσεις για κάθε χώρα του Νότου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αρχικά παρατηρήθηκε ότι σε όλες τις χώρες του Νότου της Ευρώπης, από το 2008 και μέχρι το 2013 η ανεργία αυξανόταν, ενώ από το 2014 και περισσότερο από το 2015 υπάρχουν ποσοστιαίες μειώσεις σε όλες τις χώρες. Βέβαια η τάση καταγράφεται ανοδική σχεδόν σε όλες τις χώρες με εξαίρεση τη Μάλτα όπου η τάση δείχνει ελαφρώς μειούμενη. Πάντως τη χρονική περίοδο 2008 – 2018 σημειώνονται αυξήσεις στα ποσοστά της ανεργίας με την Ελλάδα να καταγράφει το μεγαλύτερο ποσοστό 11.5%, η Κύπρος με 4.5% ενώ ακολουθεί η Ισπανία με 4.23% και η Ιταλία με 3.5%, ενώ τέλος η Πορτογαλία να καταγράφει σημαντική μείωση στην ανεργία της που αγγίζει σχεδόν το 2%, κυρίως από το 2014 και μετά. Η επιτυχία ή όχι των προγραμμάτων προσαρμογής για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων που έχουν δηλωθεί κυρίως στις χώρες όπου έχει εφαρμοστεί δημοσιονομικός παρεμβατισμός (Ελλάδα, Πορτογαλία) έχει διαφοροποιήσει και τα αποτελέσματα στο ποσοστό της ανεργίας. Με τα δύο ελληνικά προγράμματα να είναι τα λιγότερο επιτυχημένα για την δημοσιονομική εξυγίανση της χώρας και την επιστροφή της στις αγορές (Pisani-Ferry et al. 2013), η Ελλάδα τον Ιούνιο του 2015 ζήτησε και έλαβε μια τρίτη «διάσωση». Αντίθετα στην Πορτογαλία, το πρόγραμμα διάσωσης τελείωσε τον Ιούνιο του 2014 με την επιστροφή της στις χρηματοπιστωτικές αγορές, παρά την εύθραυστη οικονομία που ταλανίζονταν από προβλήματα, όπως το υψηλότερο από το αναμενόμενο δημόσιο χρέος και τα ποσοστά ανεργίας (Sapir et al. 2014).

Από την άλλη, τα φορολογικά έσοδα παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον αφού σε περιόδους οικονομικής κρίσης η φορολογία συγκεντρώνει το ενδιαφέρον των διεθνών δρώντων σε κάθε δημοσιονομική παρέμβαση τους. Με εξαίρεση την Ισπανία και Ιταλία όπου η τάση της αποτελεσματικότητας που αφορά την είσπραξη των φόρων παρουσιάζει θετικό πρόσημο (Matsagganis and Leventi, 2014) και λιγότερο θετική σε Μάλτα και Πορτογαλία, η Ελλάδα και η Κύπρος παρουσιάζουν υστέρηση εσόδων από τη φορολογία της τάξεως του 39% και 3% αντίστοιχα. Η μειωμένη φοροδοτική ικανότητα των πολιτών, λόγω μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος, καθώς και το ασταθές φορολογικό πλαίσιο δημιουργούν συνθήκες αναποτελεσματικότητας κυρίως στις χώρες όπου υπήρξε δημοσιονομικός παρεμβατισμός (Ελλάδα, Πορτογαλία), με σαφώς διαφορετικές αιτίες και αποτελέσματα.

Τέλος, οι άμεσες ξένες επενδύσεις συμπληρώνουν το οικονομικό περιβάλλον. Για τη μεταβλητή αυτή παρατηρείται μια αυξητική τάση στην Ισπανία ενώ πτωτική για την Ιταλία με τη συνολική μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων για την πρώτη να φτάνει στα 8.8 δις \$, ενώ για τη δεύτερη το υπερβολικό ποσό των 80.4 δις \$. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η Πορτογαλία κατά τη διάρκεια 2009 – 2018 παρουσιάζει αύξηση των ΑΞΕ κατά 76%. Τα

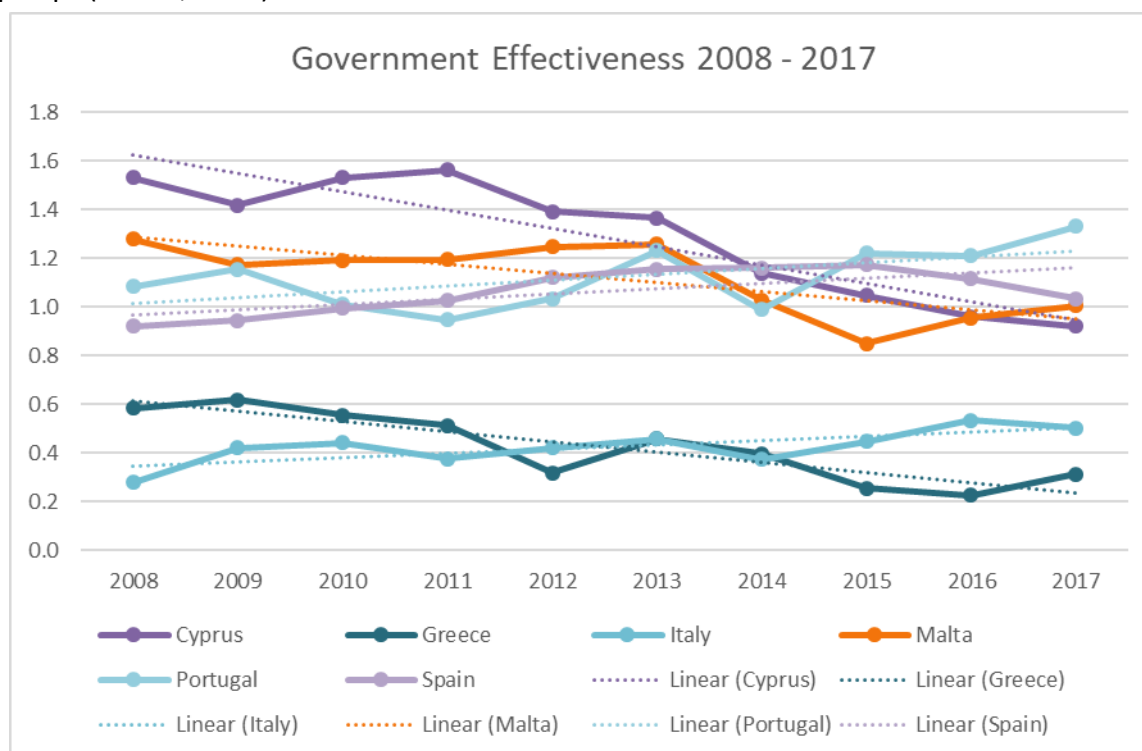
ευρήματα φαίνεται να συμφωνούν και με την έρευνα του Gani (2007), ο οποίος υποστηρίζει ότι παράγοντες όπως η χαμηλή γραφειοκρατία, το κράτος δικαίου και η αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης επιδρούν θετικά στις ΑΞΕ, ενώ οι Buchanan et al. (2012) συμπληρώνουν ότι η ποιότητα των θεσμών δε σχετίζεται μόνο με το ύψος τους αλλά και με τη μεταβλητότητα τους.

Γράφημα 2: Το Οικονομικό Περιβάλλον στις χώρες του Νότου της Ευρώπης (2008 – 2017)

4.1.3 Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα

Ως προς την ανάλυση της εξαρτημένης μεταβλητής (Γράφημα 3), έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής: με εξαίρεση την θετική τάση σε Πορτογαλία και Ισπανία όλες οι άλλες χώρες εμφανίζουν αρνητική τάση ως προς το δείκτη. Επίσης, η Ιταλία μέχρι το 2011 ήταν στην τελευταία θέση μεταξύ των χωρών της Νοτίου Ευρώπης, ενώ στη συνέχεια η Ελλάδα είναι αυτή που καταλαμβάνει την τελευταία θέση, κυρίως μετά το 2012 όπου υπογράφεται το 2^ο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής. Η κατάσταση χειροτερεύει από το 2014 και μετά, κάτι το οποίο συμπίπτει και με τις Προεδρικές Εκλογές για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας και τις συνεχείς εκλογικές αναμετρήσεις τον Φεβρουάριο, Ιούλιο (Δημοψήφισμα), Σεπτέμβριο 2015. Εντύπωση προκαλεί η Πορτογαλία, η οποία ήδη από το 2014 αποχωρεί από ένα αντίστοιχο πρόγραμμα διάσωσης, αλλά εξακολουθεί ήδη από το 2008 να απολαμβάνει αυξανόμενο δείκτη κυβερνητικής αποτελεσματικότητας. Τέλος, διαφαίνεται το έτος 2013 ως σημείο καμψής για τις περισσότερες από τις χώρες, γεγονός που μπορεί να αποδοθεί στις θεσμικές ελλείψεις των μεσογειακών χωρών, οι οποίες παρέμειναν κρυμμένες από μια ευνοϊκή περίοδο οικονομικής μεγέθυνσης και από πληθώρα κεφαλαίων στις διεθνείς αγορές που συνέπεσαν με την εισαγωγή του ευρώ και τα χαμηλά επιτόκια, αλλά η παγκόσμια κρίση το 2008 αποκάλυψε την ευπάθεια αυτών των οικονομιών αυτών σχεδόν 5 χρόνια αργότερα (Farkas, 2019).

Γράφημα 3: Η Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα στις χώρες του Νότου της Ευρώπης (2008 – 2017)

Τέλος, παρατηρούμε ότι στην Κύπρο, η οικονομική κρίση φαίνεται να δείχνει τις συνέπειες της στο δείκτη ήδη από το 2012, ενώ από τότε η τάση είναι αρνητική. Συμπερασματικά, οι χώρες που υπέστησαν δημοσιονομική παρέμβαση φαίνεται να έχουν συνέπειες στην ποιότητα

διακυβέρνησης, κάτι το οποίο αποτελεί αντικείμενο περαιτέρω μελέτης.

4.2 Ανάλυση Συσχέτισης

Στον Πίνακα Β.1.1 του Παραρτήματος Β παρουσιάζονται οι συσχετίσεις της εξαρτημένης με τις ανεξάρτητες μεταβλητές του μοντέλου. Πιο συγκεκριμένα εξετάζονται οι εξής υποθέσεις:

1. H_0 : δεν υπάρχει σχέση μεταξύ εξαρτημένης μεταβλητής (κυβερνητικής αποτελεσματικότητας) και των ανεξάρτητων μεταβλητών του υποδείγματος (πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον)
2. H_1 : υπάρχει σχέση μεταξύ εξαρτημένης μεταβλητής (κυβερνητικής αποτελεσματικότητας) και των ανεξάρτητων μεταβλητών του υποδείγματος (πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον)

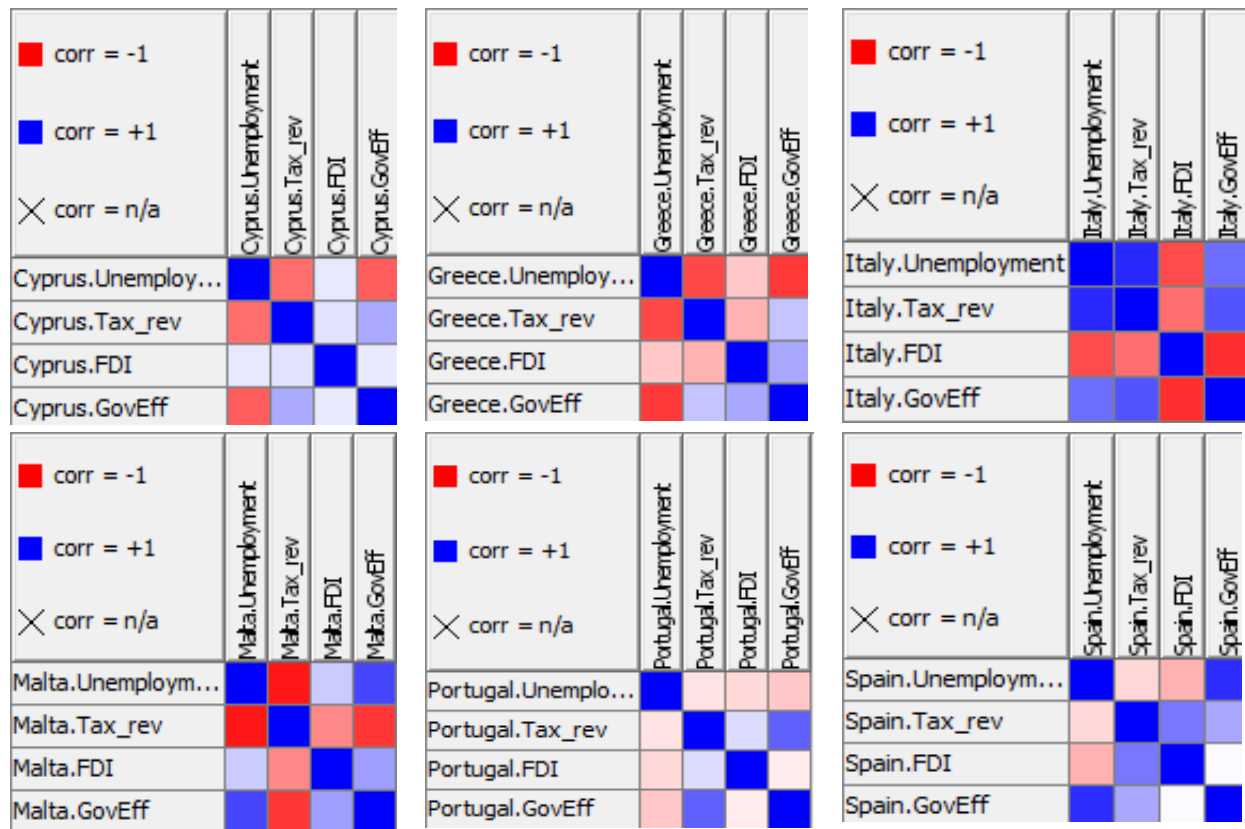
Από την ανάλυση προκύπτει ότι για το οικονομικό περιβάλλον, φαίνεται να υπάρχει σημαντικότητα στη σχέση μεταξύ κυβερνητικής αποτελεσματικότητας με άμεσες ξένες επενδύσεις, ανεργία και φορολογικά έσοδα, σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0.05$.

Όσον αφορά τις άμεσες ξένες επενδύσεις, φαίνεται ότι υπάρχει σχέση ($p_{\text{value}}= 0.032<0.05$, κάνουμε δεκτή την εναλλακτική υπόθεση περί ύπαρξης συσχέτισης) και σε μικρό βαθμό στατιστικά σημαντική (Pearson's correlation = -0.277). Επίσης, διαφαίνεται η αντίστροφη σχέση των άμεσων ξένων επενδύσεων που σημαίνει ότι όσο αυξάνεται η κυβερνητική αποτελεσματικότητα μειώνονται οι ΑΞΕ. Με βάση την ανάλυση της βιβλιογραφίας σε περιόδους οικονομικής κρίσης οι περισσότερες ΑΞΕ δημιουργήθηκαν με βάση την εξαγορά κρατικών παγίων και όχι με την είσοδο ιδιωτικών επιχειρήσεων στις αγορές του Ευρωπαϊκού Νότου.

Στην περίπτωση της ανεργίας το $p_{\text{value}}=0.024<0.05$, που σημαίνει ότι δέχομαι την εναλλακτική περί ύπαρξης συσχέτισης και μάλιστα είναι σε μικρό βαθμό στατιστικά σημαντικής (Pearson's correlation = -0.29). Επίσης, η ανεργία έχει αντιστρόφως ανάλογη σχέση με την κυβερνητική αποτελεσματικότητα που σημαίνει ότι όσο αυξάνεται η κυβερνητική αποτελεσματικότητα μειώνεται η ανεργία. Το αποτέλεσμα φαίνεται ότι αποτυπώνει την άποψη ότι ένας ισχυρός κρατικός μηχανισμός ωθεί τις επιχειρήσεις να προσλάβουν περισσότερο προσωπικό και να γίνουν περισσότερο εξωστρεφής.

Τέλος, όσον αφορά τα φορολογικά έσοδα έχουμε μια μέτρια στατιστικά σημαντική συσχέτιση με την κυβερνητική αποτελεσματικότητα ($p_{\text{value}}= 0.000<0.01$). Φαίνεται έτσι η αντίστροφη αναλογικότητα με την κυβερνητική αποτελεσματικότητα που σημαίνει ότι όσον αυξάνεται η κυβερνητική αποτελεσματικότητα μειώνονται τα φορολογικά έσοδα, γεγονός που καταδεικνύει ότι για τις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου όσο πιο αποτελεσματικότερος είναι ο δημόσιος τομέας και η ποιότητα διακυβέρνησης δεν υπάρχει λόγος για υψηλούς φόρους. Παράλληλα, η είσπραξη των φορολογικών εσόδων σε περιπτώσεις δημοσιονομικού

παρεμβατισμού (Ελλάδα, Πορτογαλία, Κύπρος) «επιβάλλονταν» από ενδοκοινοτικούς (ΕΕ) ή εξωκοινοτικούς μηχανισμούς (ΔΝΤ) καθαρά προς συμμόρφωση και όχι προς εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων, με συνέπεια οι πολίτες να αντιδρούν. Το γεγονός αυτό χρήζει περαιτέρω έρευνας. Στο Γράφημα 4 παρουσιάζονται οι συσχετίσεις της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας με τις μεταβλητές του οικονομικού περιβάλλοντος για κάθε χώρα, (βλ. και Πίνακα Β.1.1.1 του Παραρτήματος Β).

Γράφημα 4: Ανάλυση Συσχέτισης ανά χώρα μεταξύ Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας και Οικονομικού Περιβάλλοντος

Όσον αφορά το πολιτικό περιβάλλον, από τον ίδιο Πίνακα Β.1.1 του Παραρτήματος Β συμπεραίνουμε τα εξής:

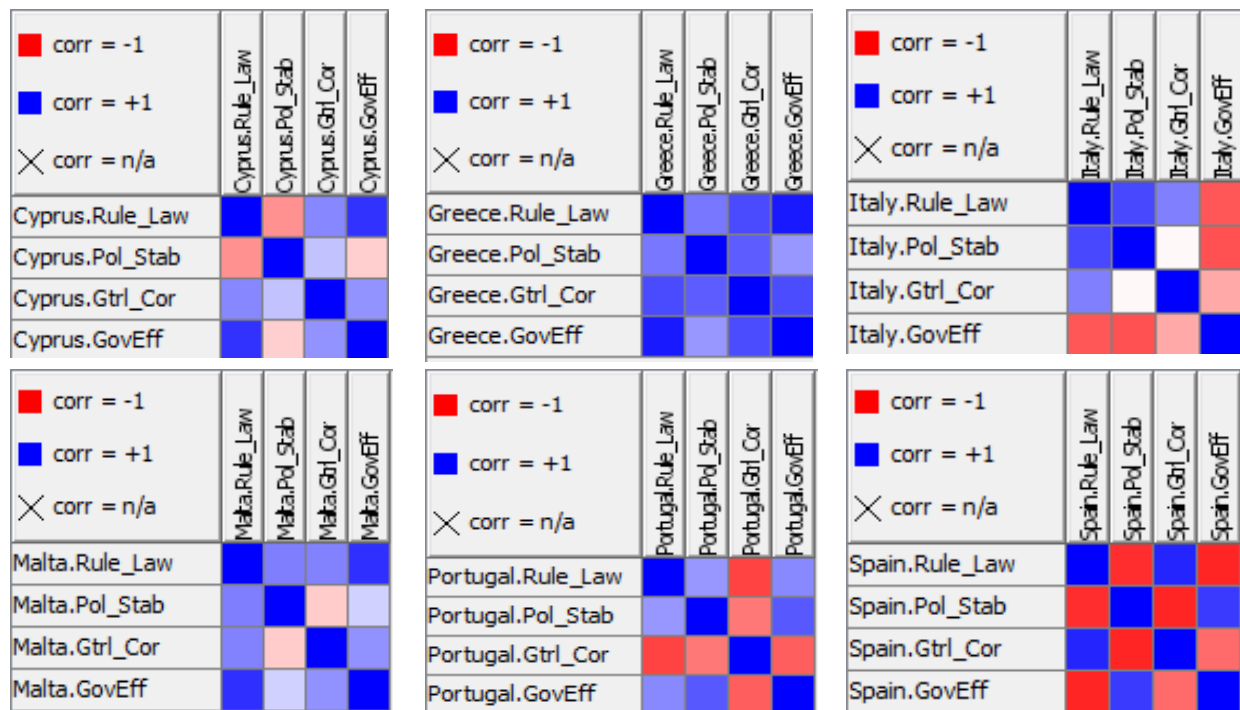
Ως προς την σχέση κυβερνητικής αποτελεσματικότητας και πολιτικής σταθερότητας, φαίνεται να υπάρχει μέτρια συσχέτιση σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0.01$ ($p_{value}= 0.000<0.01$) με τον συντελεστή Pearson να ισούται με 0.491. Επίσης παρατηρείται και η θετική σχέση της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας με την πολιτική σταθερότητα, γεγονός που επιβεβαιώνει την υπόθεση ότι ένα σταθερό πολιτικό περιβάλλον χωρίς φαινόμενα τρομοκρατίας και άλλα, ενδυναμώνει την ποιότητα διακυβέρνησης και την αξιοπιστία των κυβερνητικών φορέων έναντι των πολιτών.

Από την άλλη, ο έλεγχος της διαφθοράς εμφανίζει και αυτός μικρή συσχέτιση αλλά στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0.01$. Πιο συγκεκριμένα, το $p_{value}= 0.002<0.01$ οπότε δεχόμαστε την υπόθεση περί συσχέτισης με το συντελεστή συσχέτισης του Pearson να ισούται

με 0.389. Το εύρημα αυτό, επιβεβαιώνει την κυρίαρχη άποψη στη βιβλιογραφία η οποία μιλάει για θετική σχέση μεταξύ των δυο αυτών μεταβλητών, αφού η μείωση των φαινομένων διαφθοράς, μπορεί να αυξήσει την κυβερνητική αποτελεσματικότητα, ιδίως στις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου εν μέσω οικονομικής κρίσης.

Τέλος, η σχέση κράτους δικαίου με την κυβερνητική αποτελεσματικότητα εμφανίζει και αυτή με τη σειρά της ισχυρή συσχέτιση (Pearson Correlation index=0.642) και επιπλέον στατιστικά σημαντική ($p_{\text{value}} = 0.000 < 0.01$) σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0.01$. Το αποτέλεσμα αυτό αποδεικνύει με τη σειρά του ότι σε ένα κράτος δικαίου με αυξημένο το αίσθημα ευθύνης έναντι του Νόμου, τόσο από την πλευρά της νομοθετικής εξουσίας όσο και των αποδεκτών της (Κυβέρνηση, Φορείς, Πολίτες), η κυβερνητική αποτελεσματικότητα υποβοηθάτε σημαντικά από το ισχυρό νομικό πλαίσιο το οποίο προστατεύει τα δικαιώματα των πολιτών και γίνεται εργαλείο για την καλύτερη λειτουργία της Κυβέρνησης και των προσφερόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Στο Γράφημα 5, παρουσιάζεται η βαθμονόμηση ως προς την συσχέτιση του πολιτικού περιβάλλοντος και της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας ανά κράτος (βλ. και Πίνακα Β.1.1.2 του Παραρτήματος Β).

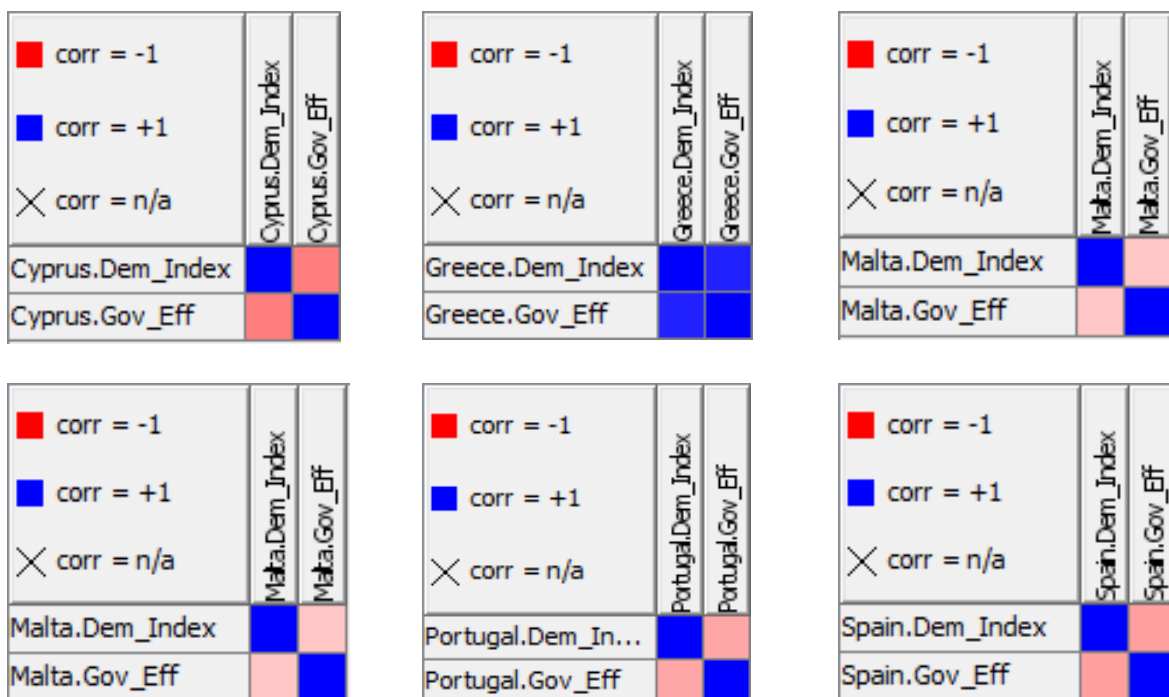

Γράφημα 5: Ανάλυση Συσχέτισης ανά χώρα μεταξύ Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας και Οικονομικού Περιβάλλοντος

Τέλος, συσχετίσαμε την κυβερνητική αποτελεσματικότητα με το δείκτη δημοκρατίας προκειμένου να δούμε την σχέση μεταξύ των δυο αυτών μεταβλητών με το αποτέλεσμα να αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Πιο συγκεκριμένα, στον Πίνακα Β.1.1 του Παραρτήματος Β παρατηρούμε ότι ως προς την σχέση κυβερνητικής αποτελεσματικότητας και δημοκρατίας, φαίνεται να υπάρχει μέτρια συσχέτιση σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0.01$ ($p_{\text{value}} = 0.000 < 0.01$)

με τον συντελεστή Pearson να ισούται με -0.514. Επίσης παρατηρείται και η αρνητική σχέση της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας με το δείκτη δημοκρατίας, που σημαίνει ότι όταν αυξάνεται η κυβερνητική αποτελεσματικότητα ο δείκτης εκδημοκρατισμού μειώνεται. Αυτό έχει ήδη παρατηρηθεί και στην βιβλιογραφική επισκόπηση και πιο συγκεκριμένα εστιάζεται στο γεγονός ότι η ικανοποίηση από την απόδοση μιας δημοκρατικής κυβέρνησης και η στήριξη της ως Πολίτευμα έχουν διαφορετικές αιτιολογίες (Chu et al. 2008). Η Δημοκρατία είναι μια σταθερή γνωστική αξία που καλλιεργείται μέσω της διαδικασίας κοινωνικοποίησης στην κοινωνία, αλλά η Δημοκρατία ως Πολίτευμα δεν είναι ευαίσθητη στη μείωση των κυβερνητικών αποδόσεων ή στις βραχυπρόθεσμες οικονομικές διακυμάνσεις (Huang et al. 2008: 56–59). Ενώ η αντιληπτή προσφορά της Δημοκρατίας είναι καθοδηγούμενη από τις επιδόσεις της, η στήριξη της Δημοκρατίας είναι σε μεγάλο βαθμό υπόθεση «αρχών» (Mattes and Bratton, 2007: 201).

Στο Γράφημα 6, παρουσιάζονται οι συσχετίσεις της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας με τη δημοκρατία για κάθε χώρα (βλ. και Πίνακα Β.1.1.3 του Παραρτήματος Β).

Γράφημα 6: Ανάλυση Συσχέτισης ανά χώρα μεταξύ Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας και Δείκτη Δημοκρατίας

4.3 Ανάλυση Παλινδρόμησης

Στους Πίνακες Β.1.2 - Β.1.4 Του Παραρτήματος Β, παρουσιάζονται ο συντελεστής προσδιορισμού, το Τεστ ANOVA καθώς και η Ανάλυση Παλινδρόμησης μεταξύ Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας ως εξωγενούς μεταβλητής με τις μεταβλητές του οικονομικού και πολιτικού περιβάλλοντος, καθώς και με το δείκτη δημοκρατίας θεωρώντας αυτή τη φορά την αποτελεσματικότητα ως ανεξάρτητη μεταβλητή.

Πιο συγκεκριμένα, για το οικονομικό περιβάλλον, ο προσαρμοσμένος συντελεστής προσδιορισμού ισούται με $R_2=0.37$ και το οποίο δείχνει ότι περίπου το 37% των ανεξάρτητων μεταβλητών του οικονομικού περιβάλλοντος (ανεργία, ΑΞΕ, φορολογικά έσοδα) ερμηνεύουν την εξαρτημένη μεταβλητή, δηλ. την κυβερνητική αποτελεσματικότητα. Σύμφωνα με τον Κατσήκ.α. (2010: 137), στις κοινωνικές επιστήμες ένας δείκτης ανάμεσα στις τιμές 0.20-0.40 είναι αποδεκτός. Στο ANOVA test του Πίνακα Β.1.2 του Παραρτήματος Β, εξηγείτε η στατιστική σημασία του μοντέλου παλινδρόμησης. Προφανώς για να έχει σημασία το μοντέλο παλινδρόμησης, πρέπει τουλάχιστον ένας από τους συντελεστές b_1, b_2, \dots, b_n να είναι διαφορετικός από το μηδέν. Άρα ελέγχουμε τις εξής υποθέσεις:

1. $H_0: b_1=b_2=0$
2. H_1 : Τουλάχιστον ένας από τους b_1, b_2, \dots, b_n να διαφορετικός από το 0.

όπου παρατηρούμε ότι το p_{value} είναι $0.000 < 0.05$. Άρα απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση και έτσι ένας τουλάχιστον από τους συντελεστές είναι διαφορετικός από το 0.

Τέλος, στο Regression Analysis του ίδιου Πίνακα βλέπουμε την ερμηνεία του καθένα συντελεστή του υποδείγματος που αφορά το οικονομικό περιβάλλον με την κυβερνητική αποτελεσματικότητα. Έτσι βλέπουμε ότι η ανεργία ($p_{value}=0.011 < 0.05$) και τα φορολογικά έσοδα ($p_{value}=0.000 < 0.05$) επηρεάζουν σημαντικά την κυβερνητική αποτελεσματικότητα, ενώ φαίνεται ότι δεν υπάρχει σημαντικότητα στον επηρεασμό της από τις άμεσες ξένες επενδύσεις ($p_{value}=0.6 > 0.05$). Τα αρνητικά πρόσημα στους συντελεστές παλινδρόμησης των ανεξάρτητων μεταβλητών του οικονομικού περιβάλλοντος αποδεικνύει την αρνητική τους σχέση.

Από την άλλη, στο πολιτικό περιβάλλον ο προσαρμοσμένος συντελεστής συσχέτισης είναι περίπου στο 0.7 ή 70%, που σημαίνει ότι έχουμε μια πολύ καλή ερμηνεία της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας από τις μεταβλητές του πολιτικού περιβάλλοντος (κράτος δικαίου, πολιτική σταθερότητα, έλεγχος διαφθοράς). Ως προς το ANOVA test, περί στατιστικής σημασίας του μοντέλου παλινδρόμησης, έχουμε ότι το $p_{value}=0.000 < 0.05$, που σημαίνει ότι αρχικά οι ανεξάρτητες μεταβλητές (πολιτική σταθερότητα, κράτος δικαίου και έλεγχος διαφθοράς) είναι στατιστικά σημαντικές για τον προσδιορισμό της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας. Πιο συγκεκριμένα, όλοι οι συντελεστές είναι μικρότεροι του επιπέδου σημαντικότητας ($\alpha=0.05$) [$p_{value}(pol_stab)=0.000 < 0.05$, $p_{value}(ctrl_cor)=0.000 < 0.05$, $p_{value}(rule_law)=0.001 < 0.05$]. Επίσης, παρατηρούμε ότι οι συντελεστές των ανεξάρτητων μεταβλητών είναι θετικοί, αντιπροσωπεύοντας την θετική σχέση με την εξαρτημένη μεταβλητή (κυβερνητική αποτελεσματικότητα). Έτσι η εξίσωση παλινδρόμησης μεταξύ πολιτικού περιβάλλοντος και κυβερνητικής αποτελεσματικότητας είναι η εξής:

$Y_{Gov_eff} = 0.102 + 0.494_{Pol_Stab} + 0.455_{Ctrl_Cor} + 0.088_{Rule_Law}$	{1}
--	-----

Έτσι, για παράδειγμα, μια αύξηση (μείωση) στο δείκτη της πολιτικής σταθερότητας 1%, *ceteris paribus* οι υπόλοιποι δείκτες σταθεροί, αυξάνει (μειώνει) το δείκτη της κυβερνητικής

αποτελεσματικότητας 0.45% κ.ο.κ

Τέλος, στην υπόθεση της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας, ως ανεξάρτητης μεταβλητής και το πως αυτή επηρεάζει το δείκτη δημοκρατίας από τον Πίνακα Β.1.4 του Παραρτήματος Β, έχουμε τα εξής:

- Ο προσαρμοσμένος δείκτης προσδιορισμού κυμαίνεται στο 0.25, που σημαίνει ότι ένα 25% της δημοκρατίας ερμηνεύεται από την κυβερνητική αποτελεσματικότητα. Βέβαια, η χρονοσειρά καλύπτει το διάστημα 2008 – 2017 και μόνο για τις χώρες του Νότου της Ευρώπης (n=54), οπότε είναι δύσκολο να γενικεύσουμε την οποιαδήποτε σχέση μεταξύ των δύο αυτών μεταβλητών.
- Από άποψη στατιστικής σημαντικότητας, το μοντέλο της απλής παλινδρόμηση παρουσιάζει σημαντικότητα σε διάστημα εμπιστοσύνης $\alpha=0.05$ ($p_{value}=0.000<0.05$), οπότε αποκλείουμε την αρχική υπόθεση H_0 .
- Τέλος, ο συντελεστής της ανεξάρτητης μεταβλητής (κυβερνητική αποτελεσματικότητα), παρουσιάζει και αυτός στατιστική σημαντικότητα ($p_{value}=0.000<0.05$), ενώ έχει αρνητικό πρόσημο ($b_{Gov_eff}=-0.458$), εκφράζοντας την αντίστροφη σχέση. Έτσι η εξίσωση παλινδρόμησης μεταξύ δείκτη δημοκρατίας και κυβερνητικής αποτελεσματικότητας είναι η εξής:

$Y_{Dem_index}=8.290-0.458_{Gov_Eff}$	{2}
---	-----

Η κατάσταση σε κάθε χώρα, όσον αφορά την παραπάνω ανάλυση, απεικονίζεται και αναλύεται στους Πίνακες 2, 3 και 4:

Παλινδρόμηση

Σχόλια

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Cyprus.Unemployment	-0.0381	0.0208	-1.828	0.1173
Cyprus.Tax_rev	-1.54E-11	6.92E-11	-0.2222	0.8315
Cyprus.FDI	8.96E-12	1.82E-11	0.492	0.6402
Intercept	1.7637	0.5046	3.4951	0.0129

Multiple R-Squared: 0.4297
Adjusted R-Squared: 0.1446

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Greece.Unemployment	-0.0296	0.0055	-5.3332	0.0018
Greece.Tax_rev	-7.82E-11	2.43E-11	-3.2204	0.0181
Greece.FDI	-1.90E-11	1.46E-11	-1.3012	0.2409
Intercept	4.5715	1.1957	3.8234	0.0087

Multiple R-Squared: 0.8677
Adjusted R-Squared: 0.8016

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Italy.Unemployment	-0.0214	0.0123	-1.7379	0.1329
Italy.Tax_rev	3.08E-12	1.34E-12	2.3013	0.061
Italy.FDI	-2.51E-12	7.16E-13	-3.5071	0.0127
Intercept	-0.4844	0.4187	-1.1569	0.2913

Multiple R-Squared: 0.8217
Adjusted R-Squared: 0.7325

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Malta.Unemployment	0.0261	0.1428	0.1829	0.8609
Malta.Tax_rev	-1.95E-10	2.72E-10	-0.7152	0.5013
Malta.FDI	2.27E-12	1.37E-11	0.1663	0.8734
Intercept	1.3931	1.3279	1.0491	0.3346

Multiple R-Squared: 0.6151
Adjusted R-Squared: 0.4226

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Portugal.Unemployment	-0.0079	0.0138	-0.5764	0.5853
Portugal.Tax_rev	2.46E-11	1.20E-11	2.0455	0.0868
Portugal.FDI	-3.67E-12	6.15E-12	-0.597	0.5724
Intercept	0.2512	0.5086	0.4938	0.639

Multiple R-Squared: 0.4458
Adjusted R-Squared: 0.1687

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Spain.Unemployment	0.0192	0.0027	6.9972	0.0004
Spain.Tax_rev	3.18E-12	1.01E-12	3.1585	0.0196
Spain.FDI	2.36E-13	7.69E-13	0.3074	0.769
Intercept	0.2157	0.1541	1.3994	0.2112

Multiple R-Squared: 0.9078
Adjusted R-Squared: 0.8618

Κύπρος: Καμία στατιστική σημαντικότητα ως προς τους συντελεστές παλινδρόμησης.

Ελλάδα: Στατιστική σημαντικότητα για τους συντελεστές των φορολογικών εσόδων και της ανεργίας

Ιταλία: Στατιστική σημαντικότητα για τον συντελεστή των άμεσων ξένων επενδύσεων

Μάλτα: Καμία στατιστική σημαντικότητα ως προς τους συντελεστές παλινδρόμησης

Πορτογαλία: Καμία στατιστική σημαντικότητα ως προς τους συντελεστές παλινδρόμησης

Ισπανία: Στατιστική σημαντικότητα για τους συντελεστές της ανεργίας και των φορολογικών εσόδων

Πίνακας2: Ανάλυση Παλινδρόμησης ανά χώρα μεταξύ Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας και Οικονομικού Περιβάλλοντος

Παλινδρόμηση

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Cyprus.Rule_Law	1.4759	0.5367	2.75	0.0333
Cyprus.Pol_Stab	0.706	0.9443	0.7476	0.483
Cyprus.Gtrl_Cor	-0.0992	0.4489	-0.221	0.8324
Intercept	-0.5681	0.7662	-0.7414	0.4864

Multiple R-Squared: 0.6767
Adjusted R-Squared: 0.515

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Greece.Rule_Law	0.4819	0.1362	3.5372	0.0123
Greece.Pol_Stab	-0.1761	0.2143	-0.8217	0.4427
Greece.Gtrl_Cor	0.3208	0.3837	0.836	0.4352
Intercept	0.2105	0.0831	2.5322	0.0445

Multiple R-Squared: 0.8363
Adjusted R-Squared: 0.7545

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Italy.Rule_Law	0.09	0.6583	0.1368	0.8957
Italy.Pol_Stab	-0.5577	0.3631	-1.5358	0.1755
Italy.Gtrl_Cor	-0.301	0.298	-1.0099	0.3515
Intercept	0.6667	0.1316	5.0654	0.0023

Multiple R-Squared: 0.5925
Adjusted R-Squared: 0.3887

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Malta.Rule_Law	0.9191	0.2572	3.573	0.0117
Malta.Pol_Stab	-0.6707	0.4303	-1.5588	0.17
Malta.Gtrl_Cor	-0.323	0.4065	-0.7946	0.4571
Intercept	0.9713	0.5328	1.823	0.1181

Multiple R-Squared: 0.7641
Adjusted R-Squared: 0.6461

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Portugal.Rule_Law	-0.0389	1.133	-0.0343	0.9737
Portugal.Pol_Stab	0.4462	0.3284	1.3587	0.2231
Portugal.Gtrl_Cor	-0.6126	0.6628	-0.9243	0.391
Intercept	1.3946	1.7951	0.7769	0.4667

Multiple R-Squared: 0.5404
Adjusted R-Squared: 0.3106

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Spain.Rule_Law	-0.9434	0.2045	-4.6134	0.0036
Spain.Pol_Stab	0.1925	0.0738	2.6091	0.0402
Spain.Gtrl_Cor	0.3063	0.0877	3.4934	0.0129
Intercept	1.805	0.1904	9.4785	7.85E-5

Multiple R-Squared: 0.9158
Adjusted R-Squared: 0.8736

Σχόλια

Κύπρος: Στατιστική σημαντικότητα ως προς τον συντελεστή του κράτους δικαίου.

$$Y_{Gov_eff} = -0.5681 + 0.706 Pol_Stab - 0.0992 Ctrl_Cor + 1.4759 Rule_Law$$

Ερμηνεία: Αύξηση (μείωση) 1% στο δείκτη κράτους δικαίου, ceterisparibus οι υπόλοιποι δείκτες σταθεροί, οδηγεί σε αύξηση (μείωση) κατά 1.47% της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας

Ελλάδα: Στατιστική σημαντικότητα για τον συντελεστή του κράτους δικαίου

$$Y_{Gov_eff} = 0.2105 - 0.1761 Pol_Stab + 0.3208 Ctrl_Cor + 0.4819 Rule_Law$$

Ερμηνεία: Αύξηση (μείωση) 1% στο δείκτη κράτους δικαίου, ceterisparibus οι υπόλοιποι δείκτες σταθεροί, οδηγεί σε αύξηση (μείωση) κατά 0.48% της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας

Ιταλία: Καμία στατιστική σημαντικότητα ως προς τους συντελεστές παλινδρόμησης.

$$Y_{Gov_eff} = 0.6667 - 0.5577 Pol_Stab - 0.301 Ctrl_Cor + 0.09 Rule_Law$$

Μάλτα: Στατιστική σημαντικότητα για τον συντελεστή του κράτους δικαίου

$$Y_{Gov_eff} = 0.9713 - 0.6707 Pol_Stab - 0.323 Ctrl_Cor + 0.9191 Rule_Law$$

Ερμηνεία: Αύξηση (μείωση) 1% στο δείκτη κράτους δικαίου, ceterisparibus οι υπόλοιποι δείκτες σταθεροί, οδηγεί σε αύξηση (μείωση) κατά 0.91% της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας

Πορτογαλία: Καμία στατιστική σημαντικότητα ως προς τους συντελεστές παλινδρόμησης

$$Y_{Gov_eff} = 1.3946 + 0.4462 Pol_Stab - 0.6126 Ctrl_Cor - 0.0389 Rule_Law$$

Ισπανία: Στατιστική σημαντικότητα για τους συντελεστές του κράτους δικαίου, της πολιτικής σταθερότητας και του ελέγχου διαφθοράς

$$Y_{Gov_eff} = 1.805 + 0.1925 Pol_Stab - 0.3063 Ctrl_Cor - 0.9434 Rule_Law$$

Ερμηνεία: Αύξηση (μείωση) 1% στο δείκτη κράτους δικαίου, πολιτικής σταθερότητας και ελέγχου διαφθοράς οδηγεί σε αύξηση (μείωση) κατά 0.94%, 0.19% και 0.3 % αντίστοιχα της κυβερνητικής αποτελεσματικότητας

Πίνακας 3: Ανάλυση Παλινδρόμησης ανά χώρα μεταξύ Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας και Πολιτικού Περιβάλλοντος

Παλινδρόμηση

Σχόλια

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Cyprus.Gov_Eff	-0.3389	0.2153	-1.5736	0.1596
Intercept	7.8791	0.2791	28.235	1.80E-8

Multiple R-Squared: 0.2613
Adjusted R-Squared: 0.1558

Κύπρος: Καμία στατιστική σημαντικότητα ως προς τον συντελεστή παλινδρόμησης

$$Y_{\text{Dem_Ind}} = -0.5681 + 0.706_{\text{Gov_eff}}$$

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Greece.Gov_Eff	1.9053	0.4096	4.6511	0.0023
Intercept	6.8342	0.1728	39.547	1.72E-9

Multiple R-Squared: 0.7555
Adjusted R-Squared: 0.7206

Ελλάδα: Στατιστική σημαντικότητα για τον συντελεστή του κυβερνητικής αποτελεσματικότητας

$$Y_{\text{Dem_Ind}} = 6.8342 + 1.9053_{\text{Gov_eff}}$$

Ερμηνεία: Αύξηση (μείωση) 1% στο δείκτη κυβερνητικής αποτελεσματικότητας, οδηγεί σε αύξηση (μείωση) κατά 1,9% του δείκτη δημοκρατίας

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Italy.Gov_Eff	0.2919	0.497	0.5874	0.5754
Intercept	7.7566	0.2149	36.0969	3.25E-9

Multiple R-Squared: 0.047
Adjusted R-Squared: -0.0892

Ιταλία: Καμία στατιστική σημαντικότητα ως προς τους συντελεστές παλινδρόμησης.

$$Y_{\text{Dem_Ind}} = 7.7566 + 0.2919_{\text{Gov_eff}}$$

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Malta.Gov_Eff	-0.1189	0.1963	-0.6055	0.5639
Intercept	8.4467	0.2202	38.3507	2.13E-9

Multiple R-Squared: 0.0498
Adjusted R-Squared: -0.086

Μάλτα: Στατιστική σημαντικότητα για τον συντελεστή του κράτους δικαίου

$$Y_{\text{Dem_Ind}} = 8.4467 - 0.1189_{\text{Gov_eff}}$$

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Portugal.Gov_Eff	-0.3211	0.3274	-0.9808	0.3594
Intercept	8.2178	0.3683	22.3147	9.18E-8

Multiple R-Squared: 0.1208
Adjusted R-Squared: -0.0048

Πορτογαλία: Καμία στατιστική σημαντικότητα ως προς τους συντελεστές παλινδρόμησης

$$Y_{\text{Dem_Ind}} = 8.2178 - 0.3211_{\text{Gov_eff}}$$

Statistics on Linear Regression

Variable	Coeff.	Std. Err.	t-value	P> t
Spain.Gov_Eff	-0.6837	0.6323	-1.0813	0.3154
Intercept	8.8926	0.6836	13.0081	3.69E-6

Multiple R-Squared: 0.1431
Adjusted R-Squared: 0.0207

Ισπανία: Στατιστική σημαντικότητα για τους συντελεστές του κράτους δικαίου, της πολιτικής σταθερότητας και του ελέγχου διαφθοράς

$$Y_{\text{Dem_Ind}} = 8.8926 - 0.6837_{\text{Gov_eff}}$$

Πίνακας 4: Ανάλυση Παλινδρόμησης ανά χώρα μεταξύ Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας και Δείκτη Δημοκρατίας

Ένα από τα προβλήματα της παλινδρόμησης είναι η συσχέτιση μεταξύ των καταλοίπων (residuals), ή αλλιώς η ετεροσκεδαστικότητα, ενώ για τη διερεύνηση εφαρμόστηκε ο έλεγχος Durbin – Watson. Σύμφωνα με τον Κατσή κ.α. (2010: 156), όταν η τιμή στον συγκεκριμένο έλεγχο είναι μεταξύ 1.5 και 2.5 δεν υπάρχει ένδειξη ετεροσκεδαστικότητας. Στην περίπτωση μας και όπως φαίνεται στους Πίνακες Β.1.2 έως Β.1.4 οι συντελεστές Durbin – Watson ανήκουν μέσα στο διάστημα αυτό (Durbin – Watson (οικονομικό περιβάλλον)=1.890, Durbin – Watson (πολιτικό περιβάλλον)=2.129, Durbin – Watson (Δείκτης Δημοκρατίας)=2.093.

Τέλος, ελέγχθηκε και η περίπτωση της πολυσυγγραμμικότητας (Multicollinearity Test) για την αποφυγή γραμμικής συσχέτισης μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών. Σύμφωνα με τον Κατσή κ.α (2010: 158) ο δείκτης VIF (Variance Inflation Factor), κριτήριο το οποίο χρησιμοποιείται για τον εντοπισμό ή όχι πολυσυγγραμμικότητας, πρέπει να είναι μικρότερος του 10. Επίσης ένας άλλο κριτήριο που χρησιμοποιείται ευρέως είναι αυτό του δείκτη Eigen values, ο οποίος δεν θα πρέπει να ξεπερνά και αυτός το 10. Όπως διαφαίνεται στους Πίνακες Β.1.5 και Β.1.6 του Παραρτήματος Β, όλες οι ανεξάρτητες μεταβλητές καλύπτουν και τα δύο κριτήρια, οπότε αποκλείεται η ύπαρξη πολυσυγγραμμικότητας.

5. Περιορισμοί και Προτάσεις Μελλοντικής Έρευνας

Η παρούσα έρευνα εμπίπτει σε κάποιους περιορισμούς. Οι τελευταίοι οποίοι περιλαμβάνουν τόσο θεωρητικά όσο και μεθοδολογικά στοιχεία και που μπορούν να χρησιμεύσουν ως σημεία εκκίνησης για μελλοντική έρευνα.

Σύμφωνα με άλλες μελέτες panel analysis που επικεντρώνονται σε μια χώρα (Margalit 2013, Naumann et al. 2016), αναλύθηκαν τα δεδομένα των πινάκων από έξι χώρες, αυτές του Νότου της Ευρώπης. Για παράδειγμα, η σχέση μεταξύ ανεργίας και κυβερνητικής αποτελεσματικότητας μπορεί να εξαρτηθεί από τον επιπολασμό ορισμένων καταστάσεων (οικονομική κρίση), βάσει των οποίων οι άνεργοι κατηγορούν την κυβέρνηση ή το πολιτικό σύστημα για το συγκεκριμένο θέμα. Αν και τα αποτελέσματα στην ανάλυση παλινδρόμησης μεταξύ των δυο αυτών μεταβλητών δεν είναι σχετικά συνεπή μεταξύ των χωρών, περισσότερα δεδομένα πάνελ από ένα ευρύτερο σύνολο χωρών θα μπορούσαν να επιτρέψουν στους ερευνητές να διερευνήσουν τέτοιες δυνατότητες για την εξάρτησή τους, με διαφορετικό οικονομικό πλαίσιο. Επίσης ο παράγοντας χρόνος φαίνεται ότι έχει σημασία. Έτσι, η μακροχρόνια ανεργία επηρεάζει σε μεγαλύτερο βαθμό τις πολιτικές αξιολογήσεις και την κυβερνητική αποτελεσματικότητα από τη βραχυπρόθεσμη ανεργία. Ωστόσο μια μελέτη των πολιτικών στάσεων των πολιτών που αποκλείστηκαν από την αγορά εργασίας για μεγάλα χρονικά διαστήματα είναι σημαντική, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη τις προβλέψεις για το πώς η αυξημένη κυβερνητική αποτελεσματικότητα μπορεί να μειώσει το επίπεδο ανεργίας.

Όσον αφορά τα οικονομετρικά ζητήματα, οι περισσότερες έρευνες αντιμετωπίζουν κυρίως προβλήματα επιλογής δεδομένων/μεταβλητών. Λόγω των παραλλαγών των εννοιών και των αντιλήψεων για τις πολιτικές μεταβλητές, έχουν θεσπιστεί διάφορες πηγές δεδομένων. Οι περισσότερες εμπειρικές μελέτες έχουν βασιστεί στο Freedom House (για τη Δημοκρατία) και στην Taylor and Banks (για πολιτική αστάθεια). Στην περίπτωση μας τα πολιτικά δεδομένα αντλήθηκαν από το EIU (Economist Intelligent Unit) και την Παγκόσμια Τράπεζα, με την ανάλυση να βασίζεται μόνο σε διαθέσιμα δεδομένα δέκα ετών. Επίσης, η αντιμετώπιση πολλών ανεξάρτητων μεταβλητών για τη μέτρηση των διαφορετικών διαστάσεων του πολιτικού και οικονομικού περιβάλλοντος, δυσκολεύει την αποτύπωση ασφαλών συμπερασμάτων. Το ιδανικό θα ήταν να επιλέξουμε τις κατάλληλες μεταβλητές ελέγχου για κάθε εξαρτημένη μεταβλητή, κάτι βέβαια που θα είχε καταστήσει τα μοντέλα πολύ διαφορετικά μεταξύ τους. και θα είχε επεκτείνει το πεδίο της συζήτησης σχετικά με τις

μεταβλητές ελέγχου πολύ περισσότερο.

Ένας άλλος περιορισμός είναι το γεγονός ότι η μελέτη επικεντρώνεται σε κράτη-μέλη του Νότου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε να συμπεριλάβει περισσότερες χώρες, ενδεχομένως με μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, μελετώντας την επίπτωση της οικονομικής απόδοσης στη δημοκρατική ποιότητα. Μια περαιτέρω εξέλιξη θα μπορούσε να είναι η αντιμετώπιση της αντιστροφής της αιτιώδους συνάφειας, με την ευθύνη της ποιότητας της Δημοκρατίας για καλύτερη οικονομική απόδοση. Έτσι για παράδειγμα, παρά το γεγονός ότι η Ισπανία είναι βιομηχανικά ασθενέστερη από την Ιταλία, η πρώτη ήταν σε καλύτερη θέση να αντιμετωπίσει την κρίση λόγω της υψηλότερης ποιότητας των παραγόντων που αφορούσαν το κράτος δικαίου, ενώ αντιθέτως, η Ελλάδα είχε σοβαρότερα προβλήματα στην αντιμετώπιση της κρίσης λόγω ελλείψεων στο θέμα αυτό. Καθώς η Δημοκρατία παρουσιάζει φαινόμενα ελλείματος σε όλο τον κόσμο και η εμπιστοσύνη του κοινού στους πολιτικούς θεσμούς αλλά και στους πολιτικούς μειώνεται, θα ήταν σημαντικό να διερευνήσουμε την αιτία. Ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να συμπεριληφθεί σε μελλοντική έρευνα είναι η ποιότητα της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής, η οποία επηρεάζει αρνητικά τον αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης στην κυβερνητική αποτελεσματικότητα και την ποιότητα της δημοκρατίας. Ως συνέπεια του παραπάνω ισχυρισμού είναι και η πλήρης κατανόηση του πώς η εμπιστοσύνη των πολιτών στην κυβέρνηση εξελίσσεται με την πάροδο του χρόνου και τι επηρεάζει τα επίπεδα στις χώρες της Ευρώπης ή και πέραν αυτής. Η επίπτωση πολιτιστικών παραγόντων στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι προσεγγίζουν τους δημόσιους θεσμούς κάνει τη σύγκριση μεταξύ χωρών ιδιαίτερα προκλητική. Ίσως το σημαντικότερο είναι ότι πολλές υφιστάμενες έρευνες δεν σχεδιάστηκαν για να υποστηρίξουν την ανάλυση πολιτικής ή να οδηγήσουν σε συστάσεις πολιτικής.

6. Συμπεράσματα

Η παρούσα έρευνα επιχειρεί να συμβάλλει στο βιβλιογραφικό κενό σχετικά με το πως το πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον επηρεάζουν την κυβερνητική αποτελεσματικότητα. Ως δείγμα εξετάστηκαν οι χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου (Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία, Μάλτα, Ελλάδα, Κύπρος) για την περίοδο 2007-2018. Πιο συγκεκριμένα, η βιβλιογραφία έχει επισημάνει αρκετές συσχετίσεις ανάμεσα στην εξαρτημένη μεταβλητή (κυβερνητική αποτελεσματικότητα) και τις ανεξάρτητες (οικονομικό περιβάλλον με μεταβλητές όπως την ανεργία, τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, τα φορολογικά έσοδα), (πολιτικό περιβάλλον με μεταβλητές όπως πολιτική σταθερότητα, έλεγχος διαφθοράς, κράτος δικαίου) και το δείκτη δημοκρατίας (ως εξαρτημένη μεταβλητή σε σχέση με την κυβερνητική αποτελεσματικότητα).

Πιο συγκεκριμένα, από την ανάλυση προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα: Πρώτον, το οικονομικό περιβάλλον των χωρών του Νότου της Ευρώπης, χαρακτηρίζεται από ευμεταβλητότητα και ανομοιογένεια κατά τη χρονική περίοδο της μελέτης, όπου παρατηρούνται κοινές μεταβλητότητες σε μεγέθη όπως η ανεργία, ενώ για τις μεταβλητές των ΑΞΕ και των φορολογικών εσόδων υπάρχουν αρκετές ενδογενείς διαφοροποιήσεις κυρίως ανάμεσα στις χώρες που εφαρμόστηκαν δημοσιονομικά προγράμματα προσαρμογής (Πορτογαλία, Ελλάδα, Κύπρος). Οι άλλες χώρες του Νότου (Ισπανία, Ιταλία) ως μεγαλύτερες οικονομίες αντέδρασαν θετικότερα στην οικονομική κρίση, έχοντας την τάση για αύξηση του δείκτη κυβερνητικής αποτελεσματικότητας σε σχέση με τις άλλες. Από την άλλη, το πολιτικό περιβάλλον και πιο συγκεκριμένα ο έλεγχος της διαφθοράς αποτελεί τροχοπέδη για όλες σχεδόν τις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, ενώ παρόμοια τάση φαίνεται ότι συμβαίνει και με το κράτος δικαίου όπου με εξαίρεση την Πορτογαλία οι υπόλοιπες χώρες αντιμετωπίζουν προβλήματα προσαρμοστικότητας των πολιτών στο νομικό και θεσμικό πλαίσιο. Επίσης, η πολιτική σταθερότητα φαίνεται να δημιουργεί αρνητικές τάσεις κυρίως για τις χώρες εκείνες όπου η μετανάστευση από τρίτες χώρες θεωρείται εμπόδιο στην ομαλή λειτουργία του κράτους. Τέλος, ο δείκτης δημοκρατίας φαίνεται ότι σε χώρες οι οποίες δέχτηκαν δημοσιονομικό παρεμβατισμό (Ελλάδα, Πορτογαλία) να εμφανίζεται μειωμένος σε σχέση με τις υπόλοιπες, γεγονός που υποκρύπτει συζήτηση περί ελλείματος δημοκρατίας.

Όσον αφορά στις συσχετίσεις, θα λέγαμε ότι για το οικονομικό περιβάλλον, φαίνεται να υπάρχει σημαντικότητα στη σχέση μεταξύ κυβερνητικής αποτελεσματικότητας με άμεσες ξένες επενδύσεις, ανεργία και φορολογικά έσοδα κυρίως σε Ιταλία, Μάλτα, Ισπανία, ενώ στο

πολιτικό περιβάλλον, οι συσχετίσεις σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας, εντοπίζονται κυρίως σε Ελλάδα, Μάλτα, Κύπρο και Πορτογαλία. Τέλος, ο συσχετισμός δημοκρατίας και κυβερνητικής αποτελεσματικότητας είναι περισσότερο έντονος στην Ελλάδα.

Ως προς την ανάλυση της παλινδρόμησης ως προς το οικονομικό περιβάλλον, παρατηρείται ότι η κυβερνητική αποτελεσματικότητα επηρεάζεται κυρίως από την ανεργία και τα φορολογικά έσοδα και όχι από τις ΑΞΕ. Σε επίπεδο κρατών, αυτό γίνεται εμφανές σε Ελλάδα και Ισπανία. Σε επίπεδο πολιτικού περιβάλλοντος και οι τρεις μεταβλητές (έλεγχος διαφθοράς, πολιτική σταθερότητα, κράτος δικαίου) επηρεάζουν την εξαρτημένη μεταβλητή, σε όλες τις χώρες εκτός της Ιταλίας. Τέλος, ο δείκτης δημοκρατίας ως εξαρτημένη μεταβλητή επηρεάζεται από την κυβερνητική αποτελεσματικότητα μόνο στην περίπτωση της Ελλάδας.

Η εμπειρία από τις θεσμικές προκλήσεις της χρηματοπιστωτικής, οικονομικής και κοινωνικής κρίσης του πρόσφατου παρελθόντος συνέβαλε σε μια ευρεία έρευνα σχετικά με τον ρόλο των κυβερνήσεων στις σύγχρονες οικονομίες και κοινωνίες. Ο ρόλος της εμπιστοσύνης αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο από τους ηγέτες και τους αναλυτές ως το δυνητικά αγνοούμενο στοιχείο για καλύτερη διαχείριση κρίσεων και καλύτερη απόδοση. Η κατανόηση και η βελτίωση της εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση φαίνεται να απαιτούν ένα ολοκληρωμένο, πρόγραμμα δράσης με μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.

Πρώτον, υπάρχει ανάγκη για μια πιο ολοκληρωμένη μέτρηση της εμπιστοσύνης προς την κυβέρνηση, όπου απαιτεί την ενίσχυση και κατανόηση της γνώσης για την έννοια της εμπιστοσύνης και της αποτελεσματικότητας. Επιπλέον, θα ήταν απαραίτητη μια τακτική, διεθνώς συγκρίσιμη μέτρηση της εμπιστοσύνης των πολιτών και των επιχειρήσεων στην κυβέρνηση. Αυτό θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με νέες έρευνες που συνδυάζουν στοιχεία υφιστάμενων ερευνών ή με τη βελτίωση τους, όσον αφορά την αντιπροσωπευτικότητα, τη μεθοδολογία και το σχεδιασμό αλλά και την διατύπωση των ερωτήσεων και των προσαρτημένων κλιμάκων. Αξίζει να σημειωθεί ότι επί του παρόντος δεν εμπλέκονται εθνικές στατιστικές υπηρεσίες στη μέτρηση της εμπιστοσύνης και της αποτελεσματικότητας της κυβέρνησης.

Δεύτερον, απαιτούνται περαιτέρω εργασίες σε ένα αναλυτικό πλαίσιο που θα ακολουθήσουν πιο εξελιγμένες οικονομετρικές τεχνικές για να διερευνηθούν σε μεγαλύτερο βάθος οι σχέσεις μεταξύ εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση και των διαφόρων θεσμών με τις κυβερνητικές επιδόσεις προκειμένου να εξαχθούν συμπεράσματα που θα μπορούσαν να εντοπίσουν τομείς όπου η κυβερνητική δράση μπορεί να κάνει τη διαφορά. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να κατανοήσουμε τους ρόλους και τις ευθύνες όλων των επιπέδων και θεσμών της κυβέρνησης που επηρεάζουν την εμπιστοσύνη της, ξεκινώντας από την ηγεσία, τους διάφορους τομείς πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται, διαβιβάζονται και υλοποιούνται οι αποφάσεις.

Το σημαντικότερο από όλα, ωστόσο, φαίνεται να είναι η εστίαση στην κυβερνητική εμπιστοσύνη, η οποία και μπορεί να φέρει μια νέα προοπτική στη δημόσια διακυβέρνηση, ενισχύοντας τον ρόλο των πολιτών. Σε θεσμικό επίπεδο, αυτό προάγει την έννοια του «κοινωνικού συμβολαίου» μεταξύ πολιτών - κράτους, όπου οι πρώτοι συμβάλλουν όχι μόνο με την καταβολή φόρων και την τήρηση του νόμου, αλλά και με το να είναι δεκτικοί στις δημόσιες πολιτικές και να συνεργάζονται στο σχεδιασμό και την εφαρμογή τους. Ωστόσο, για να αποκτήσουν αυτή τη στήριξη από τους πολίτες, οι κυβερνήσεις πρέπει να είναι περισσότερο περιεκτικές, διαφανείς, δεκτικές και αποτελεσματικές. Η αναγνώριση και η καλύτερη κατανόηση του κρίσιμου ρόλου που διαδραματίζει η εμπιστοσύνη στις αποτελεσματικές δημόσιες πολιτικές θα βοηθήσει τις κυβερνήσεις να διαμορφώσουν καλύτερα την πολιτική και τις μεταρρυθμιστικές ατζέντες τους, βελτιώνοντας τα αποτελέσματα για όλους.

7. Κατάλογος Πηγών

- Aisen, A. & Veiga, F. J. (2013). How does political instability affect economic growth? *European Journal of Political Economy*, 29, 151-167. doi:10.1016/j.ejpoleco.2012.11.001
- Aizenman, J. & Jinjarak, Y. (2005). *The Collection Efficiency of the Value Added Tax: Theory and International Evidence*. doi:10.3386/w11539
- Ake, C. (1975). A Definition of Political Stability. *Comparative Politics*, 7(2), 271 – 283. doi:10.2307/421552
- Andrews, M. (2010). Good Government Means Different Things in Different Countries. *Governance*, 23(1), 7-35. doi:10.1111/j.1468-0491.2009.01465.x
- Arndt, C. (2008). The Politics of Governance Ratings. *International Public Management Journal*, 11(3), 275-297. doi:10.1080/10967490802301278
- Back, H., & Hadenius, A. (2008). Democracy and State Capacity: Exploring a J-Shaped Relationship. *Governance*, 21(1), 1-24. doi:10.1111/j.1468-0491.2007.00383.x
- Boswell, N. & Richardson, P. (2003). Anti-corruption: Unshackling economic development: Commentary. *Economic Perspectives*, 8(2), 16–18
- Brewer, G. A., Choi, Y., & Walker, R. M. (n.d.). *Linking Accountability, corruption, and government effectiveness in Asia: an examination of World Bank Governance Indicators*. Research in Public Policy Analysis and Management, 227-245. doi:10.1016/s0732-1317(08)17012-9
- Brondolo, J. Bosch, F. Le Borgne, E. & Silvani, C. (2008). Tax Administration Reform and Fiscal Adjustment: The Case of Indonesia(2001-07). *IMF Working Papers*, 08(129), 1. doi:10.5089/9781451869880.001
- Brouthers, K. D. (2002). Institutional, Cultural and Transaction Cost Influences on Entry Mode Choice and Performance. *Journal of International Business Studies*, 33(2), 203-221. doi:10.1057/palgrave.jibs.8491013

- Buchanan, B.G. Le, Q.V. and Rishi, M. (2012). Foreign direct investment and institutional quality: some empirical evidence. *International Review of Financial Analysis*, 21, 81-89.
- Charron, N., & Lapuente, V. (2010). Does democracy produce quality of government? *European Journal of Political Research*, 49(4), 443-470. doi:10.1111/j.1475-6765.2009.01906.x
- Chesterman, S. (2008). An International Rule of Law? *American Journal of Comparative Law*, 56(2), 331-362. doi:10.5131/ajcl.2007.0009
- Chu, Y-A. Bratton, M. Lagos, M. Shastri, S. & Tessler, M. (2008). Public Opinion and Democratic Legitimacy. *Journal of Democracy*, 19, 74-87. doi: 10.1353/jod.2008.0032.
- Curini, L., Jou, W. & Memoli, V. (2012). Satisfaction with democracy and the winner-loser debate: The role of policy preferences and past experience. *British Journal of Political Science*, 42(2), 241-261.
- D'Agostino, G. Dunne, J. P. & Pieroni, L. (2016). Government Spending, Corruption and Economic Growth. *World Development*, 84, 190-205. doi:10.1016/j.worlddev.2016.03.011
- Dahlberg, S. & Holmberg, S. (2012). *Understanding Satisfaction with the Way Democracy Works*. QoG Working Paper 2012(8). Gothenburg: Quality of Government Institute.
- Δασκαλοπούλου, Μ. Κουτσούκη, Σ – Ν. & Φακιολάς, Ε. (2018). Η Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα Στις Χώρες της Ευρωζώνης κατά την Παγκόσμια Οικονομική Κρίση 2007 – 2016, *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, 18(70), 136 – 180
- Delios, A. & Henisz, W. J. (2003). Political hazards, experience, and sequential entry strategies: the international expansion of Japanese firms, 1980-1998. *Strategic Management Journal*, 24(11), 1153-1164. doi:10.1002/smj.355
- Diebold, F. X. (1992). *Forecasting, Structural Time Series Models and the Kalman Filter*, Andrew C. Harvey Cambridge University Press, 1939 - *Forecasting, Structural Time Series Models and The Kalman Filter* Andrew C. Harvey Cambridge University Press, 1989. *Econometric Theory*, 8(2), 293-299. doi:10.1017/s0266466600012822
- Digital Reputation And Economic Trust In The Knowledge Labor Market. (2017). *Journal of Self-Governance and Management Economics*, 5(3), 83. doi:10.22381/jsme5320174
- Djankov, S. & Ramalho, R. (2009). Employment laws in developing countries. *Journal of Comparative Economics*, 37(1), 3-13. doi:10.1016/j.jce.2008.10.003
- Douglas, S. P. & Craig, C. S. (2011). Convergence and Divergence: Developing a Semiglobal

- Marketing Strategy. *Journal of International Marketing*, 19(1), 82-101. doi:10.1509/jimk.19.1.82
- Duhaime, I. & Mahoney, J. T. (1997). *The Mechanisms of Governance*, by Williamson Oliver E. New York: Oxford University Press, 1996. *Academy of Management Review*, 22(3), 799-802. doi:10.5465/amr.1997.9708210726
- European Commission, (2014), Eurobarometer, Corruption Report, https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_397_en.pdf (assessed on 31/8/2019)
- Fabre, G. (2017). Xi Jinping's Challenge: What's Behind China's Anti-Corruption Campaign? *Journal of Self-Governance and Management Economics*, 5(2), 7. doi:10.22381/jsme5220171
- Farkas, B. (2019). Quality of governance and varieties of capitalism in the European Union: core and periphery division?. *Post-Communist Economies*, 31(5), 563-578, doi: 10.1080/14631377.2018.1537740
- FDI trends and performance. (2010). United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) *Investment Policy Reviews*, 3-21. doi:10.18356/a2a2e35e-en
- Filippetti, A. & Archibugi, D. (2011). Innovation in times of crisis: National Systems of Innovation, structure, and demand. *Research Policy*, 40(2), 179-192. doi:10.1016/j.respol.2010.09.001
- Gallagher, K. P. (2013). Coping with Crisis: Government reactions to the Great Recession, by Nancy Bermeo and Jonas Pontusson (eds). *Review of International Political Economy*, 20(5), 1132-1134. doi:10.1080/09692290.2013.850815
- Gani, A. (2007). Governance and foreign direct investment links: Evidence from panel data estimations. *Applied Economic Letters*, 14, 753-756
- Gebremedhin, T. A. and Mavisakalyan, A. (2013), Immigration and Political Instability. *Kyklos*, 66, 317-341. doi:10.1111/kykl.12024
- Gupta, S. (1998). Does Corruption Affect Income Inequality and Poverty? *IMF Working Papers*, 98(76), 1. doi:10.5089/9781451849844.001
- Henisz, W. (2000). The institutional environment for multinational investment. *Journal of Law, Economics, and Organization*, 16(2), 334-364. doi:10.1093/jleo/16.2.334
- Henisz, W. J. & Macher, J. T. (2004). Firm- and Country-Level Trade-offs and Contingencies in the Evaluation of Foreign Investment: The Semiconductor Industry, 1994-

2002. *Organization Science*, 15(5), 537-554. doi:10.1287/orsc.1040.0091
- Hsiao, C. (2014). *Analysis of Panel Data*, 3rd ed., Cambridge University Press, New York.
- Holmberg, S. Rothstein, B. & Nasiritousi, N. (2009). Quality of Government: What You Get. *Annual Review of Political Science*, 12(1), 135-161. doi:10.1146/annurev-polisci-100608-104510
- Huang, M. Chang, Y. & Chu, Y. (2008). Identifying sources of democratic legitimacy: A multilevel analysis. *Electoral Studies*, 27(1), 45–62.
- Hunter, J., & Shah, A. (1998). *Applying a simple measure of good governance to the debate on fiscal decentralization*. Policy Research Working Paper. Washington, DC: The World Bank
- Huther, J. Shah, A. (1998). *Applying a simple measure of good governance to the debate on fiscal decentralization* (English). Policy, Research working paper, no. WPS 1894. Washington, DC: World Bank. <http://documents.worldbank.org/curated/en/673221468766535925/Applying-a-simple-measure-of-good-governance-to-the-debate-on-fiscal-decentralization> (assessed on 13/8/2019)
- Jalles, T.J. (2011). The Impact of Democracy and Corruption on the Debt – Growth Relationship in Developing Countries. *Journal of Economic Development*, 36(4), 41-72. doi:10.35866/caujed.2011.36.4.003
- Ionescu, Luminița (2016). “Political and Economic Determinants of Public Corruption in the United States,” *Economics, Management, and Financial Markets*, 11(2), 87–93.
- Κατσής, Α. Σιδερίδης, Γ. & Εμβαλοτή, Α. (2010). *Στατιστικές Μέθοδοι Στις Κοινωνικές Επιστήμες*, Τόπος, Αθήνα
- Kaufmann, D. (2004). Governance Matters III: Governance Indicators for 1996, 1998, 2000, and 2002. *The World Bank Economic Review*, 18(2), 253-287. doi:10.1093/wber/lhh041
- Kaufmann, D. Kraay, A. & Mastruzzi, M. (2008). *Governance Matters VII: Aggregate and Individual Governance Indicators, 1996-2007*. SSRN Electronic Journal. doi:10.2139/ssrn.1148386
- Kilpatrick, C. (2015). On the Rule of Law and Economic Emergency: The Degradation of Basic Legal Values in Europe's Bailouts. *Oxford Journal of Legal Studies*, 35(2), 325-353. doi:10.1093/ojls/gqv002
- Kobrin, S. J. (2009). Private Political Authority and Public Responsibility: Transnational Politics,

- Transnational Firms, and Human Rights. *Business Ethics Quarterly*, 19(3), 349-374. doi:10.5840/beq200919321
- Kobrin, S. J. (2011). *The Transnational Transition and the Multinational Firm. Advances in International Management*, 5-23. doi:10.1108/s1571-5027(2011)0000024006
- Krugman, P.R.& Obstfeld, M. (2005). *International Economics: Theory and Policy*, Addison Wesley, Boston.
- La Porte, T. M. (2005). E-government II. Being good and doing well: Organizational openness and government effectiveness on the World Wide Web. *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 31(3), 23-27. doi:10.1002/bult.1720310310
- Lane, P. R. (2012). The European Sovereign Debt Crisis. *Journal of Economic Perspectives*, 26(3), 49-68. doi:10.1257/jep.26.3.49
- Lairson, T. D. (2011). The Global Financial Crisis and the Restructuring of the World Economy, *AIB Insights*, 11 (4), 3–7.
- LuTran, D. (2014). *The Importance of Good Governments for Youth Employment. [online] Youthink*. Available at: <http://blogs.worldbank.org/youthink/importance-goodgovernments-youth-employment> (Accessed on 15 July 2019).
- Magone, M. J (2014). Portugal Is Not Greece: Policy Responses to the Sovereign Debt Crisis and the Consequences for the Portuguese Political Economy, *Perspectives on European Politics and Society*, 15(3), 346-360, doi: 10.1080/15705854.2014.912402
- Margalit, Y. (2013). Explaining Social Policy Preferences: Evidence from the Great Recession. *American Political Science Review*, 107(1), 80–103. doi: <https://doi.org/10.1017/S0003055412000603>
- Margolis, J. E. (2010). Understanding Political Stability and Instability. *Civil Wars*, 12(3), 326-345. doi:10.1080/13698249.2010.509568
- Matsaganis M.,&Leventi C. (2014). The Distributional Impact of Austerity and the Recession in Southern Europe. *South European Society and Politics*, 19(3), 393-412, doi: 10.1080/13608746.2014.947700
- Mattes, R. & Bratton, M. (2007). Learning about democracy in Africa: Awareness, performance and experience. *American Journal of Political Science* 51(1), 192–217. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5907.2007.00245.x>
- Mauro, P. (1998). Corruption and the composition of government expenditure. *Journal of Public Economics*, 69(2), 263-279. doi:10.1016/s0047-2727(98)00025-5

- McKinney, J. A., & Moore, C. W. (2007). International Bribery: Does a Written Code of Ethics Make a Difference in Perceptions of Business Professionals. *Journal of Business Ethics*, 79(1-2), 103-111. doi:10.1007/s10551-007-9395-3
- Monastiriotis, V. Hardiman, N. Regan, A. Goretti, C. Landi, L. Ignacio Conde-Ruiz, J.& Cabral, R. (2013). Austerity measures in crisis countries — results and impact on mid-term development. *Intereconomics*, 48(1), 4-32. doi:10.1007/s10272-013-0441-3
- Montinola, Gr.R& Jackman, R.W. (2001). Sources of Corruption: A Cross-Country Study. *British Journal of Political Science*, 32(1), 147 - 170 doi:10.1017/s0007123402000066
- Morlino, L. (2011). *What Transitions to Democracy? Changes for Democracy Actors, Structures, Processes*, 76-108. doi:10.1093/acprof:oso/9780199572533.003.0005
- Morlino, L. & Quaranta, M. (2014). The Non-Procedural Determinants of Responsiveness. *West European Politics*, 37(2), 331-360. doi:10.1080/01402382.2014.887878
- Morlino, L. & Quaranta, M. (2016). What is the impact of the economic crisis on democracy? Evidence from Europe. *International Political Science Review*, 37(5), 618–633. <https://doi.org/10.1177/0192512116639747>
- Naumann, E. Buss, C. & and Bähr, J. (2016). How Unemployment Experience Affects Support for the Welfare State: A Real Panel Approach. *European Sociological Review*, 32(1), 81–92. <https://doi.org/10.1093/esr/jcw009>
- Nica, E. (2016a). Will Technological Unemployment and Workplace Automation Generate Greater Capital–Labor Income Imbalances? *Economics, Management, and Financial Markets*, 11(4), 68–74.
- Nica, E. (2016b). Employee Voluntary Turnover as a Negative Indicator of Organizational Effectiveness. *Psychosociological Issues in Human Resource Management*, 4(2), 220–226.
- North, D. C. (2005). *Understanding the Process of Economic Change*. doi:10.1515/9781400829484
- Okene, A. A. (2011). National Security, Good Governance and Integration in Nigeria since 1999: A Discourse. *Asian Social Science*, 7(10), 166 - 176. doi:10.5539/ass.v7n10p166
- Paldam M. (1998) *Does Economic Growth Lead to Political Stability?*. In: Borner S., Paldam M. (eds) *The Political Dimension of Economic Growth*. International Economic Association Series. Palgrave Macmillan, Londondoi:10.1007/978-1-349-26284-7_9

- Petmesidou, M. & Guillén, A. M. (2014). Can the Welfare State as We Know It Survive? A View from the Crisis-Ridden South European Periphery. *South European Society and Politics*, 19(3), 295-307. doi:10.1080/13608746.2014.950369
- Pisani-Ferry, J. Sapir, A. & Wolff, G. B. (2013). *EU-IMF assistance to Euro area countries: An early assessment* (Bruegel Blueprint 19). Brussels: Bruegel.
- Pollitt, C. (2011). Moderation In All Things: International Comparisons Of Governance Quality. *Financial Accountability & Management*, 27(4), 437-457. doi:10.1111/j.1468-0408.2011.00532.x
- Popescu, G. H. Bitoiu T. I. (2017). IMF'S Role In The Resolution Of The European Sovereign Debt Crisis: A Reassessment. *Journal of Self-Governance and Management Economics*, 5(2), 61. doi:10.22381/jsme5220174
- Popescu, G. & Florin C. (2016). Can Environmental Sustainability Be Attained by Incorporating Nature within the Capitalist Economy? *Economics, Management, and Financial Markets*, 11(4), 75–81.
- Popescu, G. Nica, E. Ciurlău, F. Comănescu, M. & Bițoiu, T. (2017). Stabilizing Valences of an Optimum Monetary Zone in a Resilient Economy—Approaches and Limitations. *Sustainability*, 9(6), 1051. doi:10.3390/su9061051
- Rainey, H. G. & Steinbauer, P. (1999). Galloping Elephants: Developing Elements of a Theory of Effective Government Organizations. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 9(1), 1-32. doi:10.1093/oxfordjournals.jpart.a024401
- Rigobon, R. & Rodrik, D. (2005). Rule of law, democracy, openness, and income. Estimating the interrelationships. *The Economics of Transition*, 13(3), 533-564. doi:10.1111/j.1468-0351.2005.00226.x
- Roaf, J. Atoyan, R., Joshi, B. and Krogulski, K. (2014). *25 Years of Transition Post-Communist Europe and the IMF*. [online] Washington, D.C.: International Monetary Fund. Available at: https://www.imf.org/external/pubs/ft/reo/2014/eur/eng/pdf/erei_sr_102414.pdf [Accessed on 15 July 2019].
- Roe, M. J. & Siegel, J. I. (2011). Political instability: Effects on financial development, roots in the severity of economic inequality. *Journal of Comparative Economics*, 39(3), 279-309. doi:10.1016/j.jce.2011.02.001
- Rose-Ackerman, S. & Palifka, B. J. (2016). *Corruption and Government. Corruption and government: Causes, consequences, and reform*, 2nd edition. Cambridge University Press, New York, 2016 doi:10.1017/cbo9781139962933

- Sabl, A. (2015). The Two Cultures of Democratic Theory: Responsiveness, Democratic Quality, and the Empirical-Normative Divide. *Perspectives on Politics*, 13(2), 345-365. doi:10.1017/s1537592715000079
- Sapir, A. Wolff, G. B. de Souza, C. & Terzi, A. (2014). *The Troika and financial assistance in the Euro area: Successes and failures*. Brussels: European National Social and Labour Market Policy Reforms Parliament, Study on the request of the European Parliament's Economic and Monetary Affairs Committee.
- Schmitter, P. C. & Karl, T. L. (1991). What Democracy Is. and Is Not. *Journal of Democracy*, 2(3), 75-88. doi:10.1353/jod.1991.0033
- Sen, K. (2013). The Political Dynamics of Economic Growth. *World Development*, 47, 71-86. doi:10.1016/j.worlddev.2013.02.015
- Shah, A. & Huther, J. (1999). *Applying a Simple Measure of Good Governance to the Debate on Fiscal Decentralization*. Policy Research Working Papers. doi:10.1596/1813-9450-1894
- Tella, R. D. MacCulloch, R. J. & Oswald, A. J. (2003). The Macroeconomics of Happiness. *Review of Economics and Statistics*, 85(4), 809-827. doi:10.1162/003465303772815745
- Tjiptoherijanto, P. (2008). *Civil service reform in Indonesia*. Research in Public Policy Analysis and Management, 39-53. doi:10.1016/s0732-1317(08)17004-x
- Torcal and Paolo Moncagatta, M. (n.d.). *Support, Political*. International Encyclopedia of Political Science. doi:10.4135/9781412959636.n592
- Torcal, M. (2006). *Political Disaffection in Contemporary Democracies*. Routledge: London doi:10.4324/9780203086186
- Torgler, B. (2003). To evade taxes or not to evade: that is the question. *The Journal of Socio-Economics*, 32(3), 283-302. doi:10.1016/s1053-5357(03)00040-4
- Wagner, A. F., Schneider, F., & Halla, M. (2009). The quality of institutions and satisfaction with democracy in Western Europe — A panel analysis. *European Journal of Political Economy*, 25(1), 30-41. doi:10.1016/j.ejpoleco.2008.08.001
- Williamson, Oliver E. (1996), *The Mechanisms of Governance*. New York: Oxford University Press. doi: 10.2307/3117318
- Yoo, W., Mayberry, R., Bae, S., Singh, K., Peter He, Q., & Lillard, J. W., Jr (2014). A Study of Effects of MultiCollinearity in the Multivariable Analysis. *International journal of applied science and technology*, 4(5), 9–19.

Zywicki, T. J. (2015). *The Rule of Law During Times of Economic Crisis*. SSRN Electronic Journal.
doi:10.2139/ssrn.2651893

8. Παραρτήματα

8.1 Παράρτημα Α

A.1 Ιστορικά Δεδομένα 2008-2018 Ανεργίας, Φορολογικών Εσόδων, Κυβερνητικών Δαπανών, Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (Οικονομικό Περιβάλλον)

Ομάδα χωρών: Κύπρος, Ελλάδα, Μάλτα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία

Πηγή: World Bank, World Development Indicators, <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators> (assessed on 13/8/2019)

A.1.1 Ανεργία

(Απόλυτη Διαφορά (Abs_Dif), Ποσοστιαία Διαφορά (Perc_Dif), Αθροιστική Ποσοστιαία Διαφορά, (Cum_Perc_Dif)),
(% of total labor force, ILO estimate)

Country Name	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	SUM
Cyprus	3.65	5.36	6.26	7.86	11.80	15.87	16.09	14.91	12.95	11.05	8.11	113.91
Greece	7.76	9.62	12.71	17.86	24.44	27.47	26.49	24.90	23.54	21.49	19.21	215.48
Italy	6.72	7.75	8.36	8.36	10.65	12.15	12.68	11.90	11.69	11.21	10.20	111.68
Malta	5.98	6.89	6.85	6.38	6.31	6.39	5.80	5.39	4.70	4.57	4.58	63.83
Portugal	7.55	9.43	10.77	12.68	15.53	16.18	13.89	12.44	11.07	8.87	6.86	125.27
Spain	11.25	17.86	19.86	21.39	24.79	26.09	24.44	22.06	19.64	17.22	15.49	220.09
Country Name	Abs_Dif 2008 - 2018											SUM Abs_Dif
Cyprus	3.65	1.71	0.90	1.59	3.94	4.08	0.22	-1.18	-1.96	-1.90	-2.94	4.45
Greece	7.76	1.86	3.10	5.15	6.57	3.03	-0.98	-1.59	-1.36	-2.05	-2.28	11.45
Italy	6.72	1.03	0.61	0.00	2.30	1.49	0.53	-0.79	-0.21	-0.48	-1.01	3.48
Malta	5.98	0.91	-0.04	-0.47	-0.07	0.08	-0.58	-0.41	-0.69	-0.14	0.02	-1.39
Portugal	7.55	1.88	1.34	1.91	2.85	0.66	-2.29	-1.45	-1.38	-2.20	-2.01	-0.69
Spain	11.25	6.60	2.00	1.53	3.40	1.31	-1.65	-2.38	-2.42	-2.41	-1.74	4.23
Country Name	Perc_dif_2008 - 2019											SUM Perc_dif_
Cyprus		0.47	0.17	0.25	0.50	0.35	0.01	-0.07	-0.13	-0.15	-0.27	1.13
Greece		0.24	0.32	0.41	0.37	0.12	-0.04	-0.06	-0.05	-0.09	-0.11	1.11
Italy		0.15	0.08	0.00	0.27	0.14	0.04	-0.06	-0.02	-0.04	-0.09	0.48
Malta		0.15	-0.01	-0.07	-0.01	0.01	-0.09	-0.07	-0.13	-0.03	0.00	-0.24
Portugal		0.25	0.14	0.18	0.22	0.04	-0.14	-0.10	-0.11	-0.20	-0.23	0.05
Spain		0.59	0.11	0.08	0.16	0.05	-0.06	-0.10	-0.11	-0.12	-0.10	0.49
Country Name	Cum_Perc_Dif_2008 - 2018											SUM Cum_Perc_Dif
Cyprus		0.47	0.64	0.42	0.76	0.85	0.36	-0.06	-0.20	-0.28	-0.41	2.53
Greece		0.24	0.56	0.73	0.77	0.49	0.09	-0.10	-0.11	-0.14	-0.19	2.34
Italy		0.15	0.23	0.08	0.27	0.41	0.18	-0.02	-0.08	-0.06	-0.13	1.05
Malta		0.15	0.15	-0.07	-0.08	0.00	-0.08	-0.16	-0.20	-0.16	-0.03	-0.48
Portugal		0.25	0.39	0.32	0.40	0.27	-0.10	-0.25	-0.22	-0.31	-0.43	0.33
Spain		0.59	0.70	0.19	0.24	0.21	-0.01	-0.16	-0.21	-0.23	-0.22	1.09

A.1.2 Φορολογικά Έσοδα

(Άμεσοι + Έμμεσοι Φόροι)

(Ποσοστιαία Διαφορά (Perc_Dif), Αθροιστική Ποσοστιαία Διαφορά, (Cum_Perc_Dif)),

Tax revenue (current LCU)

Country Name	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	SUM
Cyprus	8,753,165,184	4,341,900,000	4,486,600,000	4,597,100,000	4,549,200,000	4,247,300,000	4,325,700,000	4,281,700,000	4,437,200,000	4,819,200,000	48,839,065,184
Greece	48,915,000,000	46,974,000,000	45,690,000,000	45,699,000,000	45,717,000,000	43,394,000,000	44,020,000,000	44,405,000,000	47,037,000,000	47,329,000,000	459,180,000,000
Italy	357,316,000,000	352,880,000,000	357,217,000,000	365,164,000,000	381,243,000,000	380,740,000,000	380,778,000,000	385,963,000,000	397,380,000,000	400,364,000,000	3,759,045,000,000
Malta	1,601,518,000	1,628,416,000	1,725,088,000	1,787,109,000	1,892,053,000	2,044,728,000	2,274,699,000	2,433,035,000	2,659,439,000	2,990,539,000	21,036,624,000
Spain	147,982,000,000	118,776,000,000	140,159,000,000	133,247,000,000	127,256,000,000	143,540,000,000	147,915,000,000	155,850,000,000	155,007,000,000	161,035,000,000	1,430,767,000,000
Portugal	37,620,416,000	33,650,192,000	35,443,153,000	37,408,328,000	35,165,839,000	38,737,380,000	39,329,499,000	41,105,621,000	41,776,229,000	44,010,996,000	384,247,653,000
Country Name	Abs_Dif_2008 - 2018										SUM Abs_Dif
Cyprus	8,753,165,184	-4,411,265,184	144,700,000	110,500,000	-47,900,000	-301,900,000	78,400,000	-44,000,000	155,500,000	382,000,000	-3,933,965,184
Greece	48,915,000,000	-1,941,000,000	-1,284,000,000	9,000,000	18,000,000	-2,323,000,000	626,000,000	385,000,000	2,632,000,000	292,000,000	-1,586,000,000
Italy	357,316,000,000	-4,436,000,000	4,337,000,000	7,947,000,000	16,079,000,000	-503,000,000	38,000,000	5,185,000,000	11,417,000,000	2,984,000,000	43,048,000,000
Malta	1,601,518,000	26,898,000	96,672,000	62,021,000	104,944,000	152,675,000	229,971,000	158,336,000	226,404,000	331,100,000	1,389,021,000
Spain	147,982,000,000	-29,206,000,000	21,383,000,000	-6,912,000,000	-5,991,000,000	16,284,000,000	4,375,000,000	7,935,000,000	-843,000,000	6,028,000,000	13,053,000,000
Portugal	37,620,416,000	-3,970,224,000	1,792,961,000	1,965,175,000	-2,242,489,000	3,571,541,000	592,119,000	1,776,122,000	670,608,000	2,234,767,000	6,390,580,000
Country Name	Perc_dif_2008 - 2018										SUM Perc_dif
Cyprus		-50%	3%	2%	-1%	-7%	2%	-1%	4%	9%	-39%
Greece		-4%	-3%	0%	0%	-5%	1%	1%	6%	1%	-3%
Italy		-1%	1%	2%	4%	0%	0%	1%	3%	1%	12%
Malta		2%	6%	4%	6%	8%	11%	7%	9%	12%	65%
Portugal		-11%	5%	6%	-6%	10%	2%	5%	2%	5%	18%
Spain		-20%	18%	-5%	-4%	13%	3%	5%	-1%	4%	13%
Country Name	Cum_Perc_Dif_2008 - 2018										SUM Cum_Perc_dif
Cyprus		-50%	-47%	6%	1%	-8%	-5%	1%	3%	12%	-87%
Greece		-4%	-7%	-3%	0%	-5%	-4%	2%	7%	7%	-6%
Italy		-1%	0%	3%	7%	4%	0%	1%	4%	4%	22%
Malta		2%	8%	10%	9%	14%	19%	18%	16%	22%	118%
Portugal		-11%	-5%	11%	0%	4%	12%	6%	6%	7%	30%
Spain		-20%	-2%	13%	-9%	8%	16%	8%	5%	3%	23%

A.1.3 Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (Ποσοστιαία Διαφορά (Perc_Dif), Αθροιστική Ποσοστιαία Διαφορά, (Cum_Perc_Dif)), Foreign direct investment, net (BoP, current US\$)												
Country Name	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	SUM
Cyprus	2,291,496,849.56	-2,069,640,308.14	3,483,638,096.23	-4,209,030,710.01	2,490,289,576.91	-461,198,672.63	-1,638,538,250.74	9,280,975,832.02	-1,877,951,979.52	-5,282,239,398.88	-5,422,246,775.33	-3,414,445,740.11
Greece	-2,527,382,308.00	-322,696,446.51	1,163,213,774.56	725,321,022.27	-984,863,584.33	-3,643,182,504.17	318,538,897.17	313,745,668.07	-4,461,477,661.82	-3,000,991,175.22	-3,419,742,839.76	-15,839,517,157.11
Italy	77,127,987,930.31	1,783,220,146.98	20,790,846,843.31	17,383,521,492.15	6,762,717,742.55	745,082,518.77	3,380,852,442.68	2,796,893,090.00	-10,411,664,851.28	3,860,647,176.52	-3,260,568,715.35	120,959,535,816.11
Malta	1,324,324,760.75	-7,540,424,529.48	-5,916,362,402.66	-12,176,874,387.24	-11,581,403,390.94	-9,281,204,093.61	-8,865,758,676.06	-10,229,326,603.73	-9,530,789,102.33	-10,663,215,231.22	-11,394,085,810.73	-95,855,119,467.11
Spain	-3,891,886,887.74	2,417,396,306.41	-3,190,839,141.24	13,204,883,170.26	-27,432,527,181.51	-24,739,214,245.59	7,286,650,462.84	28,251,567,812.15	15,799,960,748.40	19,912,935,737.25	-12,754,027,791.54	14,864,898,989.11
Portugal	-2,372,931,122.08	-2,022,596,466.39	-12,132,551,379.50	5,819,618,002.69	-17,061,519,054.51	-3,934,101,821.14	-3,634,235,814.73	-1,325,957,219.48	-3,590,681,595.11	-9,299,629,421.09	-4,648,581,609.41	-54,203,167,500.11
Country Name	Abs_Dif_2008 - 2018											SUM Abs_Dif
Cyprus	2,291,496,849.56	-4,361,137,157.69	5,553,278,404.36	-7,692,668,806.24	6,699,320,286.92	-2,951,488,249.53	-1,177,339,578.12	10,919,514,082.77	-11,158,927,811.55	-3,404,287,419.36	-140,007,376.44	-7,713,743,624.11
Greece	-2,527,382,308.00	2,204,685,861.49	1,485,910,221.07	-437,892,752.29	-1,710,184,606.59	-2,658,318,919.85	3,961,721,401.35	-4,793,229.10	-4,775,223,329.89	1,460,486,486.60	-418,751,664.54	-892,360,531.71
Italy	77,127,987,930.31	-75,344,767,783.33	19,007,626,696.32	-3,407,325,351.15	-10,620,803,749.61	-6,017,635,223.77	2,635,769,923.91	-583,959,352.68	-13,208,557,941.29	14,272,312,027.81	-7,121,215,891.87	-80,388,556,645.11
Malta	1,324,324,760.75	-8,864,749,290.23	1,624,062,126.82	-6,260,511,984.58	595,470,996.30	2,300,199,297.33	415,445,417.55	-1,363,567,927.67	698,537,501.40	-1,132,426,128.89	-730,870,579.51	-12,718,410,571.11
Spain	-3,891,886,887.74	6,309,283,194.15	-5,608,235,447.65	16,395,722,311.50	-40,637,410,351.77	2,693,312,935.91	32,025,864,708.43	20,964,917,349.31	-12,451,607,063.75	4,112,974,988.84	-32,666,963,528.79	-8,862,140,903.11
Portugal	-2,372,931,122.08	350,334,655.69	-10,109,954,913.11	17,952,169,382.19	-22,881,137,057.20	13,127,417,233.37	299,866,006.41	2,308,278,595.25	-2,264,724,375.63	-5,708,947,825.97	4,651,047,811.67	-2,275,650,487.11
Country Name	Perc_dif_2008 - 2018											SUM Perc_dif
Cyprus		-190%	-268%	-221%	-159%	-119%	255%	-666%	-120%	181%	3%	-1305%
Greece		-87%	-460%	-38%	-236%	270%	-109%	-2%	-1522%	-33%	14%	-2202%
Italy		-98%	1066%	-16%	-61%	-89%	354%	-17%	-472%	-137%	-184%	344%
Malta		-669%	-22%	106%	-5%	-20%	-4%	15%	-7%	12%	7%	-587%
Portugal		-15%	500%	-148%	-393%	-77%	-8%	-64%	171%	159%	-50%	76%
Spain		-162%	-232%	-514%	-308%	-10%	-129%	288%	-44%	26%	-164%	-1249%
Country Name	Cum_Perc_Dif_2008 - 2018											SUM Cum_Perc_Dif
Cyprus		-190%	-459%	-489%	-380%	-278%	137%	-411%	-787%	61%	184%	-2612%
Greece		-87%	-548%	-498%	-273%	34%	161%	-110%	-1524%	-1555%	-19%	-4418%
Italy		-98%	968%	1050%	-77%	-150%	265%	336%	-490%	-609%	-322%	873%
Malta		-669%	-691%	84%	101%	-25%	-24%	11%	9%	5%	19%	-1181%
Portugal		-15%	485%	352%	-541%	-470%	-85%	-71%	107%	330%	109%	201%
Spain		-162%	-394%	-746%	-822%	-318%	-139%	158%	244%	-18%	-138%	-2335%

A.2 Ιστορικά Δεδομένα 2008-2017 Πολιτική Σταθερότητα, Κράτος Δικαίου, Δείκτης Δημοκρατίας, Έλεγχος Διαφθοράς, (Πολιτικό Περιβάλλον)

Ομάδα χωρών: Κύπρος, Ελλάδα, Μάλτα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία

Πηγές:

3. World Bank, World Governance Indicators, <https://info.worldbank.org/governance/wgi/#home> (assessed on 13/8/2019),
4. Economist Intelligence Unit, Democracy Index, http://www.eiu.com/Handlers/WhitepaperHandler.ashx?fi=Democracy_Index_2018.pdf&mode=wp&campaignid=Democracy2018, (assessed on 13/8/2019)

A.2.1 Πολιτική Σταθερότητα

Political Stability and Absence of Violence/Terrorism

(Πολιτική σταθερότητα και απουσία βίας/τρομοκρατικών μέτρων, αντίληψη της πιθανότητας πολιτικής αστάθειας και/ή βίας με πολιτικά κίνητρα, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας) (Βαθμονόμηση από -2.5 έως 2.5)

<i>Country/Territory</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
<i>Cyprus</i>	1.53	1.42	1.53	1.56	1.39	1.37	1.14	1.05	0.96	0.92
<i>Greece</i>	0.59	0.62	0.56	0.51	0.32	0.46	0.40	0.26	0.23	0.31
<i>Italy</i>	0.28	0.42	0.44	0.38	0.42	0.46	0.37	0.45	0.54	0.50
<i>Malta</i>	1.28	1.17	1.19	1.20	1.25	1.26	1.03	0.85	0.96	1.00
<i>Portugal</i>	1.09	1.16	1.01	0.95	1.04	1.23	0.99	1.22	1.21	1.33
<i>Spain</i>	0.92	0.95	0.99	1.03	1.12	1.15	1.16	1.17	1.12	1.03

A.2.2 Κράτος Δικαίου

Rule of Law

(Αντιπροσωπεύει την αντίληψη του βαθμού στον οποίο οι δρώντες εμπιστεύονται και σέβονται τους κανόνες της κοινωνίας και ιδίως την ποιότητα της επιβολής των συμβάσεων, τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, την αστυνομία και τα δικαστήρια, καθώς και την πιθανότητα εγκληματικότητας και βίας) (Βαθμονόμηση από -2.5 έως 2.5)

<i>Country/Territory</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
<i>Cyprus</i>	1.22	1.21	1.22	1.07	1.10	1.04	1.08	1.04	0.72	0.88
<i>Greece</i>	0.86	0.65	0.63	0.57	0.43	0.47	0.36	0.27	0.11	0.08
<i>Italy</i>	0.46	0.40	0.43	0.47	0.40	0.40	0.38	0.28	0.33	0.32
<i>Malta</i>	1.62	1.48	1.42	1.29	1.34	1.33	1.19	1.14	1.00	1.14
<i>Portugal</i>	1.02	1.06	1.06	1.02	1.07	1.06	1.14	1.15	1.10	1.13
<i>Spain</i>	1.19	1.16	1.19	1.20	1.06	1.02	0.95	0.90	0.98	1.01

A.2.3 Δείκτης Δημοκρατίας

(Χρησιμοποιεί τα δεδομένα για να εκφράσει την ποιότητα των δημοκρατιών. Βασίζεται σε 60 διαφορετικές πτυχές των κοινωνιών που σχετίζονται με την καθολική ψηφοφορία για τη Δημοκρατία για όλους τους ενήλικες, τη συμμετοχή των ψηφοφόρων, την αντίληψη για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ελευθερία να σχηματίσουν οργανώσεις και κόμματα) (Βαθμονόμηση από 0 έως 10)

<i>country</i>	<i>2008</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
<i>Cyprus</i>	7.7	7.29	7.29	7.29	7.29	7.4	7.53	7.65	7.59
<i>Greece</i>	8.13	7.92	7.65	7.65	7.65	7.45	7.45	7.23	7.29
<i>Italy</i>	7.98	7.83	7.74	7.74	7.85	7.85	7.98	7.98	7.98
<i>Malta</i>	8.39	8.28	8.28	8.28	8.28	8.39	8.39	8.39	8.15
<i>Portugal</i>	8.05	8.02	7.81	7.92	7.65	7.79	7.79	7.86	7.84
<i>Spain</i>	8.45	8.16	8.02	8.02	8.02	8.05	8.3	8.3	8.08

A.2.4 Έλεγχος Διαφθοράς

Control of Corruption

(Αντιπροσωπεύει την αντίληψη του βαθμού στον οποίο ασκείται η δημόσια εξουσία για ιδιωτικό όφελος, συμπεριλαμβανομένων τόσο των ασήμαντων όσο και των μεγάλου μεγέθους μορφών διαφθοράς, καθώς και της «σύλληψης» του κράτους από ελίτ και ιδιωτικά συμφέροντα), (Βαθμονόμηση από -2.5 έως 2.5)

<i>Country/Territory</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
<i>Cyprus</i>	1.20	0.91	0.97	0.87	1.25	1.25	1.08	1.01	0.83	0.78
<i>Greece</i>	0.13	0.07	-0.06	-0.10	-0.19	-0.05	-0.12	-0.08	-0.09	-0.14
<i>Italy</i>	0.27	0.20	0.13	0.18	0.07	0.05	-0.03	0.02	0.08	0.19
<i>Malta</i>	1.00	0.77	0.79	0.77	0.94	0.98	0.85	0.90	0.72	0.74
<i>Portugal</i>	1.07	1.09	1.09	1.11	0.96	0.95	0.95	0.96	0.93	0.87
<i>Spain</i>	1.19	1.06	1.08	1.10	1.13	0.90	0.63	0.58	0.52	0.49

A.3 Ιστορικά Δεδομένα 2008-2018 Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα

Ομάδα χωρών: Κύπρος, Ελλάδα, Μάλτα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία

Πηγή: World Bank, World Development Indicators, <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators> (assessed on 13/8/2019)

**A.3.1 Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα
Government Effectiveness**

(Αντικατοπτρίζει την αντίληψη για την ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών και τον βαθμό ανεξαρτησίας τους από πολιτικές πιέσεις, την ποιότητα της διαμόρφωσης και της εφαρμογής της πολιτικής και την αξιοπιστία της δέσμευσης της κυβέρνησης για τέτοιες πολιτικές) (Βαθμονόμηση από -2.5 έως 2.5)

<i>Country/Territory</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
<i>Cyprus</i>	1.53	1.42	1.53	1.56	1.39	1.37	1.14	1.05	0.96	0.92
<i>Greece</i>	0.59	0.62	0.56	0.51	0.32	0.46	0.40	0.26	0.23	0.31
<i>Italy</i>	0.28	0.42	0.44	0.38	0.42	0.46	0.37	0.45	0.54	0.50
<i>Malta</i>	1.28	1.17	1.19	1.20	1.25	1.26	1.03	0.85	0.96	1.00
<i>Portugal</i>	1.09	1.16	1.01	0.95	1.04	1.23	0.99	1.22	1.21	1.33
<i>Spain</i>	0.92	0.95	0.99	1.03	1.12	1.15	1.16	1.17	1.12	1.03

8.2 Παράρτημα Β

Β.1 Ανάλυση Συσχέτισης, ANOVA Test, Τεστ Πολυσυγγραμμικότητας με βάση ιστορικά Δεδομένα 2008-2018 (Οικονομικό Περιβάλλον, Πολιτικό Περιβάλλον, Δείκτης Δημοκρατίας και Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα)

Ομάδα χωρών: Κύπρος, Ελλάδα, Μάλτα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία

Πηγή: World Bank, World Development Indicators, <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators> (assessed on 13/8/2019)

*Η παρουσίαση και ανάλυση έχει γίνει με τη βοήθεια του στατιστικού πακέτου SPSS 25.0

B.1.1 Correlations

(Οικονομικό, Πολιτικό Περιβάλλον, Δείκτης Δημοκρατίας με Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα)

Πίνακας Συσχέτισης Οικονομικού Περιβάλλοντος και Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας (n=60)

		FDI	Unemployment	Tax_Rev	Gov_Eff
FDI	Pearson Cor.	1	-0.029	.422**	-.277*
	Sig. (2-tailed)		0.824	0.001	0.032
Unemployment	Pearson Cor.	-0.029	1	0.034	-.290*
	Sig. (2-tailed)	0.824		0.798	0.024
Tax_Rev	Pearson Cor.	.422**	0.034	1	-.571**
	Sig. (2-tailed)	0.001	0.798		0.000
Gov_Eff	Pearson Cor.	-.277*	-.290*	-.571**	1
	Sig. (2-tailed)	0.032	0.024	0.000	

Πίνακας Συσχέτισης Πολιτικού Περιβάλλοντος και Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας (n=60)

		Gov_Eff	Pol_Stab	Ctrl_Cor	Rule_Law
Gov_Eff	Pearson Cor.	1	.491**	.389**	.642**
	Sig. (2-tailed)		0.000	0.002	0.000
Pol_Stab	Pearson Cor.	.491**	1	-.399**	.318*
	Sig. (2-tailed)	0.000		0.002	0.013
Ctrl_Cor	Pearson Cor.	.389**	-.399**	1	.263*
	Sig. (2-tailed)	0.002	0.002		0.042
Rule_Law	Pearson Cor.	.642**	.318*	.263*	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.013	0.042	

Πίνακας Συσχέτισης Δείκτη Δημοκρατίας (n=54) και Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας (n=60)

		Gov_Eff	Dem_Index
Gov_Eff	Pearson Cor.	1	-.514**
	Sig. (2-tailed)		0.000
	N	60	54
Dem_Index	Pearson Cor.	-.514**	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	
	N	54	54

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed)

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

B.1.1.1 Correlations
(Οικονομικό Περιβάλλον και Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα, ανά χώρα)

		Correlations Cyprus				Correlations Greece				Correlations Italy			
		FDI	UE	Tax_Rev	Gov_Eff	FDI	UE	Tax_Rev	Gov_Eff	FDI	UE	Tax_Rev	Gov_Eff
FDI	Pearson Correlation	1	0.092	0.109	0.083	1	-0.219	-0.303	-0.098	1	-.705*	-0.565	0.565
	Sig. (2-tailed)		0.800	0.764	0.819		0.543	0.395	0.788		0.023	0.089	0.089
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
UE	Pearson Correlation	0.092	1	-0.572	-.634*	-0.219	1	-.717*	.962**	-.705*	1	.838**	-.798**
	Sig. (2-tailed)	0.800		0.084	0.049	0.543		0.020	0.000	0.023		0.002	0.006
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Tax_Rev	Pearson Correlation	0.109	-0.572	1	0.329	-0.303	-.717*	1	-.777**	-0.565	.838**	1	-.931**
	Sig. (2-tailed)	0.764	0.084		0.353	0.395	0.020		0.008	0.089	0.002		0.000
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Gov_Eff	Pearson Correlation	0.083	-.634*	0.329	1	-0.098	.962**	-.777**	1	0.565	-.798**	-.931**	1
	Sig. (2-tailed)	0.819	0.049	0.353		0.788	0.000	0.008		0.089	0.006	0.000	
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
		Correlations Malta				Correlations Portugal				Correlations Spain			
		FDI	UE	Tax_Rev	Gov_Eff	FDI	UE	Tax_Rev	Gov_Eff	FDI	UE	Tax_Rev	Gov_Eff
FDI	Pearson Correlation	1	0.203	-0.461	-0.608	1	-0.153	0.136	-0.154	1	-0.303	0.530	0.253
	Sig. (2-tailed)		0.575	0.180	0.062		0.673	0.707	0.671		0.395	0.115	0.481
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
UE	Pearson Correlation	0.203	1	-.914**	-0.478	-0.153	1	-0.110	0.107	-0.303	1	-0.158	-0.154
	Sig. (2-tailed)	0.575		0.000	0.162	0.673		0.763	0.768	0.395		0.663	0.672
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Tax_Rev	Pearson Correlation	-0.461	-.914**	1	.691*	0.136	-0.110	1	-.707*	0.530	-0.158	1	0.508
	Sig. (2-tailed)	0.180	0.000		0.027	0.707	0.763		0.022	0.115	0.663		0.134
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Gov_Eff	Pearson Correlation	-0.608	-0.478	.691*	1	-0.154	0.107	-.707*	1	0.253	-0.154	0.508	1
	Sig. (2-tailed)	0.062	0.162	0.027		0.671	0.768	0.022		0.481	0.672	0.134	
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed)

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

B.1.1.2 Correlations
(Πολιτικό Περιβάλλον και Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα, ανά χώρα)

	Correlations Cyprus				Correlations Greece				Correlations Italy				
	Rule_Law	Ctrl_Cor	Pol_Stab	Gov_Eff	Rule_Law	Ctrl_Cor	Pol_Stab	Gov_Eff	Rule_Law	Ctrl_Cor	Pol_Stab	Gov_Eff	
Rule_Law	Pearson Correlation	1	0.471	0.213	.804**	1	.848**	-0.224	-.853**	1	.706*	0.563	.902**
	Sig. (2-tailed)		0.169	0.554	0.005		0.002	0.534	0.002		0.022	0.090	0.000
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Ctrl_Cor	Pearson Correlation	0.471	1	0.393	0.421	.848**	1	-0.242	-0.579	.706*	1	.671*	.710*
	Sig. (2-tailed)	0.169		0.261	0.226	0.002		0.500	0.079	0.022		0.034	0.021
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Pol_Stab	Pearson Correlation	0.213	0.393	1	0.260	-0.224	-0.242	1	0.021	0.563	.671*	1	0.414
	Sig. (2-tailed)	0.554	0.261		0.468	0.534	0.500		0.955	0.090	0.034		0.234
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Gov_Eff	Pearson Correlation	.804**	0.421	0.260	1	-.853**	-0.579	0.021	1	.902**	.710*	0.414	1
	Sig. (2-tailed)	0.005	0.226	0.468		0.002	0.079	0.955		0.000	0.021	0.234	
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
	Correlations Malta				Correlations Portugal				Correlations Spain				
	FDI	UE	Tax_Rev	Gov_Eff	FDI	UE	Tax_Rev	Gov_Eff	FDI	UE	Tax_Rev	Gov_Eff	
FDI	Pearson Correlation	1	0.488	0.352	-.683*	1	0.488	0.352	-.683*	1	-.753	.252	.443
	Sig. (2-tailed)		0.153	0.318	0.030		0.153	0.318	0.030		.012	.482	.200
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
UE	Pearson Correlation	0.488	1	-0.547	-0.336	0.488	1	-0.547	-0.336	-.753	1	-.411	-.640
	Sig. (2-tailed)	0.153		0.101	0.343	0.153		0.101	0.343	.012		.238	.046
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Tax_Rev	Pearson Correlation	0.352	-0.547	1	-0.034	0.352	-0.547	1	-0.034	.252	-.411	1	.563
	Sig. (2-tailed)	0.318	0.101		0.925	0.318	0.101		0.925	.482	.238		.090
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Gov_Eff	Pearson Correlation	-.683*	-0.336	-0.034	1	-.683*	-0.336	-0.034	1	.443	-.640	.563	1
	Sig. (2-tailed)	0.062	0.162	0.027		0.030	0.343	0.925		.200	.046	.090	
	N	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed)

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

B.1.1.3 Correlations

(Δείκτης Δημοκρατίας και Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα, ανά χώρα)

	Correlations Cyprus			Correlations Greece			Correlations Italy		
		Dem_Index	Gov_Eff		Dem_Index	Gov_Eff		Dem_Index	Gov_Eff
Dem_Index	Pearson	1	-0.514	1	-0.669*	1	-0.324	1	-0.324
	Correlation								
	Sig. (2-tailed)		0.157		0.049		0.395		0.395
	N	9	9	9	9	9	9	9	9
Gov_Eff	Pearson	-0.514	1	-0.669*	1	-0.324	1	-0.324	1
	Correlation								
	Sig. (2-tailed)	0.157		0.049		0.395		0.395	
	N	9	10	9	10	9	10	9	10
	Correlations Malta			Correlations Portugal			Correlations Spain		
		Dem_Index	Gov_Eff		Dem_Index	Gov_Eff		Dem_Index	Gov_Eff
Dem_Index	Pearson	1	-0.333	1	0.283	1	0.209	1	0.209
	Correlation								
	Sig. (2-tailed)		0.381		0.461		0.589		0.589
	N	9	9	9	9	9	9	9	9
Gov_Eff	Pearson	-0.333	1	0.283	1	0.209	1	0.209	1
	Correlation								
	Sig. (2-tailed)	0.381		0.461		0.589		0.589	
	N	9	10	9	10	9	10	9	10

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed)

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

B.1.2 R², ANOVA Test, Regression Analysis
(Οικονομικό Περιβάλλον και Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα)

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.634 ^a	0.402	0.370	0.29992	1.890

a. Predictors: (Constant), Tax_Rev, Unemployment, FDI

b. Dependent Variable: Gov_Eff

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3.386	3	1.129	12.549	.000 ^b
	Residual	5.037	56	0.090		
	Total	8.424	59			

a. Dependent Variable: Gov_Eff

b. Predictors: (Constant), Tax_Rev, Unemployment, FDI

Regression Analysis^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.
1	(Constant)	1.267	0.091		13.924	0.000
	FDI	-1.581E-12	0.000	-0.059	-0.515	0.609
	Unemployment	-0.016	0.006	-0.274	-2.645	0.011
	Tax_Rev	-1.529E-12	0.000	-0.537	-4.702	0.000

a. Dependent Variable: Gov_Eff

B.1.3 R², ANOVA Test, Regression Analysis
(Πολιτικό Περιβάλλον και Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα)

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.844 ^a	0.713	0.698	0.20776	2.219

a. Predictors: (Constant), Rule_Law, Ctrl_Cor, Pol_Stab

b. Dependent Variable: Gov_Eff

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6.006	3	2.002	46.383	.000 ^b
	Residual	2.417	56	0.043		
	Total	8.424	59			

a. Dependent Variable: Gov_Eff

b. Predictors: (Constant), Rule_Law, Ctrl_Cor, Pol_Stab

Regression Analysis^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.	
	B	Std. Error	Beta	t		
1	(Constant)	0.102	0.078		1.316	0.193
	Pol_Stab	0.494	0.071	0.618	6.960	0.000
	Ctrl_Cor	0.455	0.071	0.557	6.379	0.000
	Rule_Law	0.311	0.088	0.299	3.546	0.001

a. Dependent Variable: Gov_Eff

B.1.4 R², ANOVA Test, Regression Analysis
(Δείκτης Δημοκρατίας και Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin - Watson
1	.514 ^a	0.264	0.250	0.29434	2.093

a. Predictors: (Constant), Gov_Eff

ANOVA^a

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1					
	Regression	1	1.619	18.685	.000 ^b
	Residual	52	0.087		
	Total	53			

a. Dependent Variable: Dem_Index

b. Predictors: (Constant), Gov_Eff

Regression Analysis^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	Std. Error	Beta	t	
1					
	(Constant)	8.290	0.104	79.942	0.000
	Gov_Eff	-0.458	0.106	-4.323	0.000

a. Dependent Variable: Dem_Index

B.1.5 Τέστ Πολυσυγγραμμικότητας
Multicollinearity Test (Coefficients, Collinearity Diagnostics)
(Πολιτικό περιβάλλον)

Coefficients^a							
Model	Unstandardized Coefficients			Standardized Coefficients		Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1	(Constant)	2.910	0.562		5.176	0.000	
	Dem_Index	-0.326	0.068	-0.291	-4.793	0.000	0.640
	Pol_Stab	0.139	0.061	0.171	2.297	0.026	0.427
	Ctrl_Cor	0.329	0.083	0.405	3.988	0.000	0.229
	Rule_Law	0.322	0.118	0.318	2.738	0.009	0.175

a. Dependent Variable: Gov_Eff

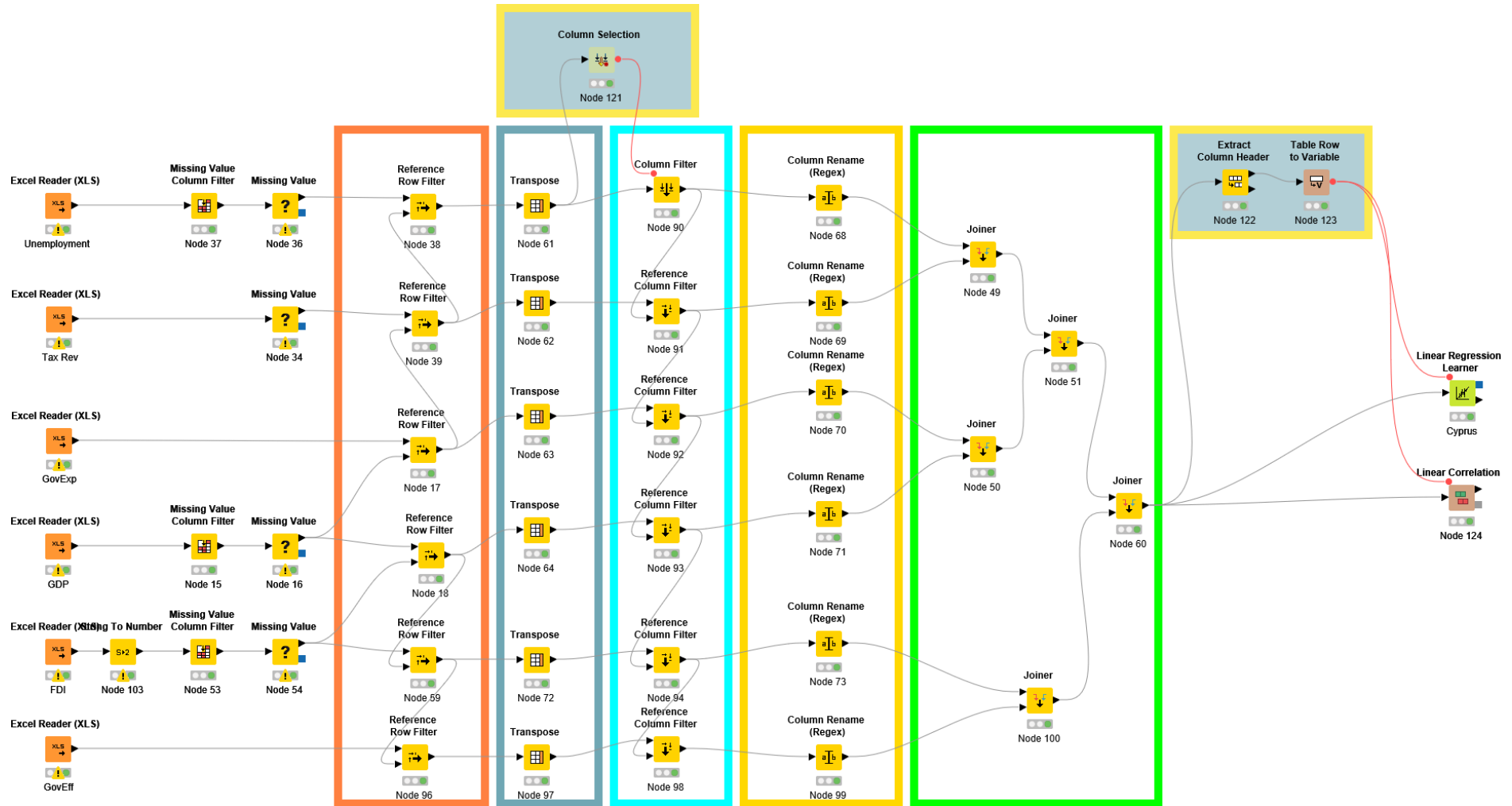
Collinearity Diagnostics^a							
Model	Eigenvalue	Condition Index	Variance Proportions				
			(Constant)	Dem_Index	Pol_Stab	Ctrl_Cor	Rule_Law
1	4.438	1.000	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00
	0.363	3.496	0.00	0.00	0.17	0.04	0.00
	0.175	5.042	0.00	0.00	0.50	0.20	0.01
	0.023	13.819	0.00	0.00	0.05	0.76	0.82
	0.001	89.382	1.00	1.00	0.27	0.00	0.17

a. Dependent Variable: Gov_Eff

B.1.6 Τέστ Πολυσυγγραμμικότητας
Multicollinearity Test (Coefficients, Collinearity Diagnostics)
(Οικονομικό περιβάλλον)

Coefficients^a							
Model	Unstandardized Coefficients			Standardized Coefficients		Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1	(Constant)	0.755	0.089		8.504	0.000	
	FDI	6.498E-12	0.000	0.241	2.168	0.034	0.820
	Unemployment	0.024	0.006	0.427	4.223	0.000	0.997
	Tax_Rev	-1.638E-12	0.000	-0.575	-5.162	0.000	0.820
<i>a. Dependent Variable: Gov_Eff</i>							
Collinearity Diagnostics^a							
Model			Variance Proportions				
	Eigenvalue	Condition Index	(Constant)	FDI	Unemployment	Tax_Rev	
1	1	2.410	1.000	0.03	0.01	0.03	0.06
	2	1.114	1.471	0.01	0.59	0.01	0.04
	3	0.372	2.546	0.03	0.40	0.07	0.86
	4	0.103	4.829	0.94	0.00	0.89	0.04
<i>a. Dependent Variable: Gov_Eff</i>							

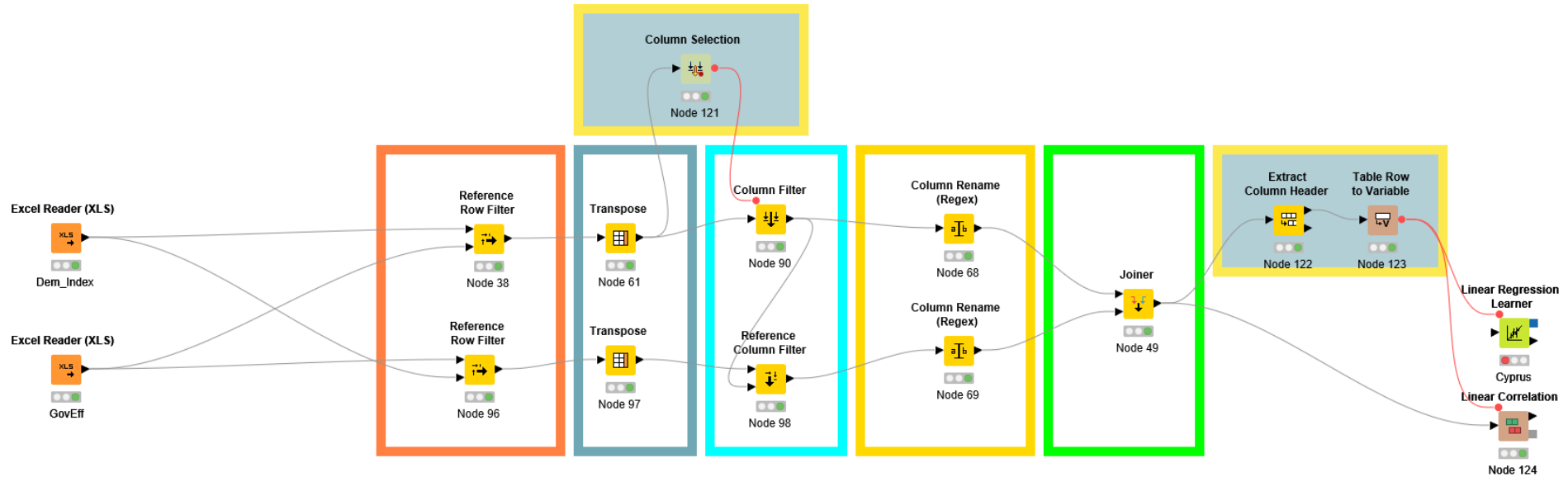
B.1.7 KNIME Workflow (Οικονομικό περιβάλλον και Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα)

B.1.8 KNIME Workflow (Πολιτικό Περιβάλλον και Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα)

B.1.9 KNIME Workflow (Δημοκρατία και Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα)

Περιγραφή KNIME Workflow

Αρχικά επιλέγουμε ένα κόμβο 'excelreader' όπου μέσω αυτού θα διαβάσουμε το αρχείο .xls, όπου έχουμε τα δεδομένα μας, μέσω KNIME. Εισάγοντας το αρχείο στο λογισμικό επιλέγουμε τον κόμβο 'ReferenceRowFilter' επιτρέπουμε το φιλτράρισμα των γραμμών από τον πρώτο πίνακα, χρησιμοποιώντας τον δεύτερο πίνακα ως αναφορά. Στη συνέχεια, με τον κόμβο 'columnfilter', ζητάμε να κρατήσουμε στοιχεία για τις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, από τις 19 χώρες της Ευρωζώνης που είχαμε στον Πίνακα του excel. Ο κόμβος 'transpose' αντιστρέφει τις γραμμές σε στήλες κάνοντας έτσι περισσότερο εύκολο τους υπολογισμούς. Ο επόμενος κόμβος 'ColumnSelection' λαμβάνει έναν πίνακα δεδομένων και επιστρέφει μια μεταβλητή με το επιλεγμένο όνομα στήλης, αυτοματοποιώντας περισσότερο τη διαδικασία και χρησιμοποιώντας λιγότερους κόμβους. Χρησιμοποιώντας τον κόμβο 'columnfilter', πραγματοποιείται το φιλτράρισμα των στηλών από τον πίνακα εισόδου, ενώ μόνο οι υπόλοιπες στήλες μεταβιβάζονται στον πίνακα εξόδου, ενώ ο επόμενος κόμβος 'ColumnRename (Regex)', μετονομάζει τις στήλες σύμφωνα με την επιλογή μας. Ο κόμβος 'Joiner' ενώνει τους πίνακες σε μια ενιαία βάση δεδομένων, όπου η ένωση βασίζεται στις κοινές στήλες που τους ενώνουν. Με τον κόμβο 'ExtractColumnHeader' δημιουργούμε ένα νέο πίνακα με μία γραμμή που περιέχει τα ονόματα των στηλών. Ο κόμβος έχει δύο θύρες: η πρώτη θύρα περιέχει τις κεφαλίδες στηλών και η δεύτερη τα δεδομένα εισόδου, όπου τα ονόματα των στηλών αλλάζουν σε προεπιλεγμένο μοτίβο. Τέλος, ο κόμβος 'TableRowtoVariable' χρησιμοποιεί την πρώτη γραμμή ενός πίνακα δεδομένων για τον καθορισμό νέων μεταβλητών ροής. Τα ονόματα των μεταβλητών καθορίζονται από τα ονόματα των στηλών και οι αντιστοιχίσεις μεταβλητών (δηλ. οι τιμές) δίνονται από τις τιμές στη γραμμή. Οι μεταβλητές εκτίθενται χρησιμοποιώντας μια σύνδεση μεταβλητών. Οι επόμενοι δύο κόμβοι 'LinearRegressionLearner' και 'LinearCorrelation' αποτελούν 'στατιστικούς' κόμβους οι οποίοι χρησιμοποιούνται για τη μελέτη ανά χώρα συσχετίσεων και παλινδρομήσεων μεταξύ της εξαρτημένης και των ανεξάρτητων μεταβλητών, όπως αυτές αποτυπώνονται στο θεωρητικό μοντέλο. Η περιγραφή αυτή αντιπροσωπεύει της περιπτώσεις B.1.8 και B.1.9, ενώ για την περίπτωση B.1.7 χρησιμοποιούνται επιπλέον οι κόμβοι 'StringtoNumber', 'MissingValueColumnFilter' και 'MissingValue' όπου «καθαρίζουν» τα δεδομένα από Missingdata και μετατρέπουν κείμενο σε αριθμό.